9 MART 1971'İN PERDE ARKASI

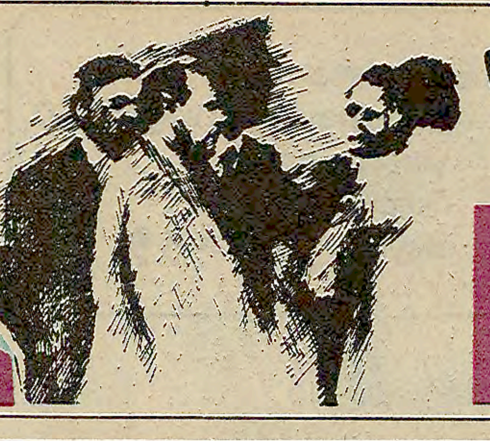

YARIM KALAN DARBE

*DOG nedir?
*Gelişmelerdeki rolü
*Devrim Konseyi neyi amaçlıyordu?
*Darbenin anayasa taslağı

8.sayfada

Aydınlık

Kuruluş yılı: 1921
Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

PAZARTESİ
3
Mart 1980
10 LIRA

haftalık edebiyat yazılarıyla

MEHMET SEYDA

sanat sayfamızda

Antalya'da ısı sıfırın altına düştü

30 YILDIR BÖYLE KIŞ YAŞANMADI

- Kar yağışı nedeniyle Zonguldak'ın ilçeleriyle ulaşım bağlantısı kesildi
- Lefkoşe've 1950'den bu yana ilk kez kar yağdı

HABER MERKEZİ

SİBİRYA'dan sarkan soğuk hava dalgasının etkisiyle yurdumuzun bazı bölgelerinde son otuz yılda raslanmayan bir soğuk yaşanıyor.

Meteoroloji yetkilileri genellikle soğuk havalardan etkilenmeyen bölgeler olarak Antalya, Adana gibi iller ve çevresinde bile ısının sıfır derecenin de altına düştüğünü belirtiyorlar.

Turfanda sebze seralarının don tehlikesiyle karşılaştığı bildirilen bu bölgelerde seracılar önlem almaya çağrıldı.

Bu arada, daha da güneyde bulunan Kıbrıs'ta, 1950 yılından bu yana Lefkoşe'ye ilk kez kar yağdı.

KAR VE FIRTINA DOĞUDA HAYATI FELCE UĞRATTI

Batı Anadolu bölgesinden Doğuya kaymaya başlayan soğuk hava dalgasının bölgeyi geniş ölçüde etkilediği, ulaşımın bazı yerlerde tamamen, bazı yerlerde ise kısmen durduğu belirtiliyor.

Zonguldak ve çevresi gibi ılımlı kış yaşanan illerde bile, ulaşımın büyük ölçüde aksadığı, Zonguldak'ın bazı ilçeleriyle ulaşım bağlantısının

(Devamı sa.7, sü.4'te)

LİSELERDE ANARŞİ AĞI

- Neden liselere yöneliyorlar?
- Öğretmenlere, öğrencilere, velilere düşen görevler

YARIN AYDINLIK'TA

BAŞYAZI

Militaristin şahı

Doğu Perinçek

MİLLİ Güvenlik derslerine karşı çıkanların attıkları taşlardan biri de faşizm suçlama-ı. Bugün Türkiye'nin cephesini dış tehdide lönmesi ve yurt savunmasına hazırlanması fa-izme mi hizmet eder, yoksa demokratlaşma-a mı? "Çarpıtma" falan gibi bir şeyler söylü-orlar. İşte çarpıtma diye buna derler: Yurt sa-unmasını faşizmle karalamak.

Gerçeği tersyüz etmenin alemi yok! Türkiye mperyalist bir saldırıya hazırlanmıyor. Türki-e, bağımsızlığını korumak, çetin ceviz olmak, aldırganı caydırmak, yok caymazsa direnmek tiyor.

Ezilen bir ülke, yurt savunması için ne kadar eniş yığınları seferber ederse, o kadar demok-tlaşır. Milli savunma için milyonları eğiten ve arekete geçiren bir Türkiye, gerek ordu ile halk rasındaki ilişkileri, gerekse ordu içindeki ilişki-ri demokratlaştırmak zorundadır.

Türkiye en geniş demokrasiyi niçin Kurtuluş

(Devamı sa. 7. sü. 9'da)

Pravda, Türkiye'yi mezarlığa çevirme tehdidini savurmuştu

" Göstermemiz gereken tepkinin en hafifi Moskova Olimpiyatlarına katılmayacağımızı açıklamaktır"

- "Afganistan'ın işgalini kınamaktan kaçınan ve Ege'deki notamın kaldırılmasına karşı çıkan CHP yönetiminin tutumu Rusya'yı daha da küstahlaştırmaktadır"
- "Rusya'nın tehdidi , güçlü bir milli savunma ve halkın silahlandırılmasına dayanan topyekün direnme siyasetine olan büyük ihtiyacımızı bir kez daha göstermiştir "

TİKP: «Sovyetler Birliği'ne hak ettiği cevap verilmelidir»

ANKARA (ÖZEL)

TÜRKİYE İşçi Köylü Partisi Başkanlık Kurulunun yaptığı açıklamada Türkiye'yi mezarlığa çevirme tehdidini savuran Sovyetler Birliği'ne hakettiği cevabın verilmesi istendi. Açıklamada şöyle dendi:

"Sovyetler Birliği'nin Resmi Yayın Organı Pravda, 27 Şubatta yayınladığı yorumda Türkiye'yi 'nükleer mezarlığa' çevirmek tehdidini savurdu. Moskova'nın Ankara'daki Büyükelçisi Radyanov'un, Dışişleri Bakanı Erkmen ile yaptığı görüşmede aynı tehdidi tekrarladığı basında yer aldı.

"Demirel hükümeti Rusya'nın küstahlığı karşısında henüz suskunluk içindedir:

"Rusya'nın milli bağımsızlık ve egemenliğimize yönelttiği bu küstahca tehdidi nefretle lanetliyoruz. Bu saldırgan tutum, karşısında 50 mil

(Devamı sa.7, sü.4'te)

Celalabad Havaalanı baskınına misilleme yapan Sovyet askerleri Kunar Eyaleti yakınlarında 90 kişilik Afgan mücahit grubuna ateş açarak öldürdüler. Fotoğrafta uçaksavarların başında Afgan mücahitleri görülüyor.

Sovyetler Afganistan'da şiddetli bir misillemeye girişti

- Yoğun bombardıman sonucu köyler haritadan silindi

PEŞAVER/MOSKOVA (AP—AA—THA)

Afganlı gerillaların Peşaver'deki bir sözcüsü, Sovyet birliklerinin son iki gündür Afganistan'ın çeşitli eyaletlerinde yoğun bir saldırıya geçtiklerini açıkladı.

Rusların ülkenin yetişmiş tüm erkeklerini yok etmek istediklerini belirten sözcü, Pakistan sınırı yakınlarındaki Hunar bölgesinde cuma gününden bu yana Sovyetlerin 200'den fazla zırhlı araç, 36 bombardıman helikopteri ve MİG savaş uçaklarıyla saldırıya geçtiklerini söyledi. Sözcü bölgedeki bazı köylerin bonbardıman sonucu haritadan silindiğini bildirdi.

Sözcü, Afganistan'da olup bitenlere İslam ülkelerinin ve özgür dünyanın dikkatini çekmek istediklerini vurgulayarak, Afganistan'dan son işgal askeri geri çekilene kadar direniş kuvvetlerinin mücadeleye devam edeceklerini söyledi.

Moskova yanlısı Kar-

(Devamı sa.7, sü.3'te)

NİHAYET!..

44 günlük tatilden sonra

Okullar bugün açılıyor

- "Genel boykot" söylentileri tedirginlik yaratıyor
- DGBF öğrencileri "genel boykota" karşı çıkmaya çağırdı

HABER MERKEZİ

İLK ve ortaöğretimde okullar bugün açıldı. Eğitim enstitüleri ile bazı üniversite ve fakültelerde de öğrenim bugün başlıyor. Ortaöğrenim kurumlarında ise 44 günlük bir tatilden sonra derslerin başlaması memnuniyet

(Devamı sa.7, sü.2'de)

Sükan: "Hükümet, Korutürk ün demeciyle ilgili açıklama yapmalıdır"

ANKARA (THA)

DP Genel Başkanvekili Faruk Sükan hükümeti Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'ün "Bölücülük ve mezhep kavgası, tertip ve tahrikçilik" konusunda verdiği demeçle ilgili açıklama yapmaya çağırdı.

Sükan, "Cumhurbaş-

(Devamı sa.7, sü.2'de)

Komandolar ev basıp adam dövüyorlar

Polis Kırıkhan'da TİKP yöneticilerine baskı yapıyor

HATAY (ÖZEL)

KIRIKHAN'da ev basıp adam döven, kahvehane tarayan, çeşitli saldırılar düzenleyen komandolara karşılık polis TİKP yöneticilerini gözaltına alarak suç kabul ettirmeye çalışıyor.

Geçtiğimiz günlerde TİKP Kırıkhan İlçe Başkanı İsmet İnci ve bir ar-

(Devamı sa.7, sü.1'de)

ECEVİT

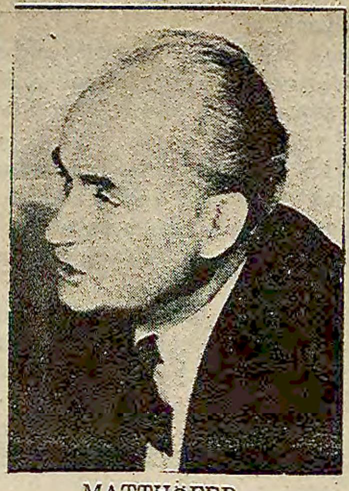

MATTHÖFER

Alman Maliye Bakanı Türkiye'ye gelmeden Ecevit danışmanını Bonn'a göndermiş

ECEVİT'İN DANIŞMANI MATTHÖFER'E NE DEDİ?

- Matthöfer'e Türkiye'ye açılacak kredilerle ilgili Ecevit'ın görüşlerini ileten Nejat Erder, halen Başbakanlık kadrosunda maaş alıyor

DOĞAN YURDAKUL

HANS Matthöfer'in, Batının Türkiye'ye açacağı kredilerle ilgili temaslarda bulunmak üzere Türkiye'yi ziyaretinden önce, Ecevit'in danışmanı Nejat Erder'in Bonn'a giderek Alman Maliye Bakanı ile bir görüşme yaptığı öğrenildi.

Erder'in Matthöfer'e Türkiye'ye yapılacak ekonomik yardım konusunda Ecevit'in görüşlerini ilettiği belirtiliyor.

NE DEDİ?

Ecevit'in danışmanı

(Devamı sa.7, sü.6'da)

Matthöfer ABD'ye gitti

DIŞ HABERLER SERVİSİ

FEDERAL Almanya Maliye Bakanı Hans Matthöfer Türkiye'ye yapılacak yardım konusunda temaslarda bulunmak üzere ABD'ye gitti.

(Devamı sa.7, sü.1'de)

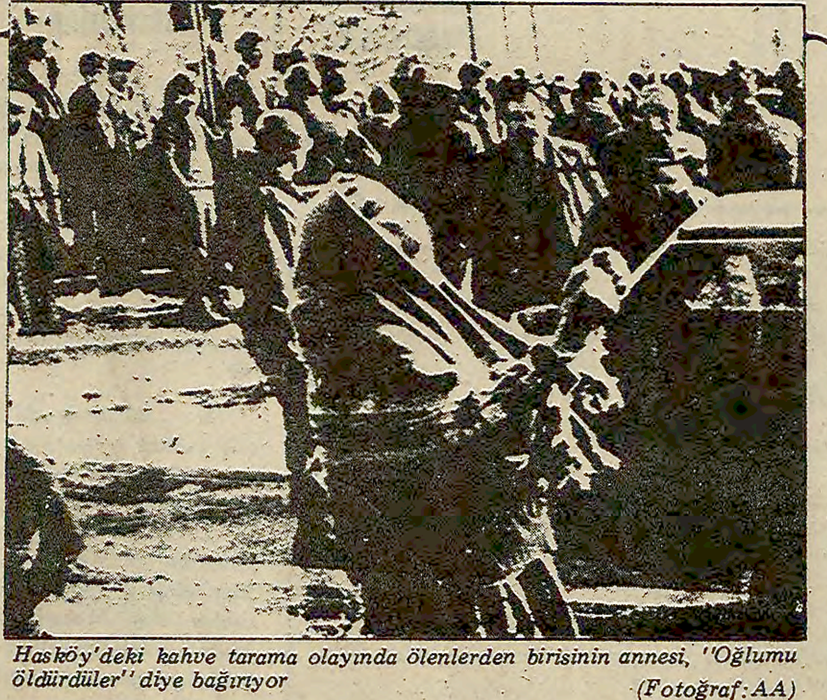

Hasköy'deki kahve tarama olayında ölenlerden birisinin annesi, "Oğlumu öldürdüler" diye bağırıyor (Fotoğraf: AA)

Ankara Hasköy'de komandolar kahve bastı: 2 ölü, 14 yaralı

HABER MERKEZİ

ANKARA Hasköy'de sol görüşlü yurttaşların devam ettiği bir kahvehaneyi tarayan komandolar iki kişiyi öldürdüler. Olayda 14 kişi de yaralandı.

Ankara'nın Hasköy semti Yıldıztepe Mahallesinde bulunan Gürpınar Kıraathanesi dün saat 16.00 sıralarında silahlı dört komando tarafından tarandı. Önce dışarıdan ateş açan komandolar daha sonra kahvehanenin içine girerek yurttaşları taradılar. Yaylım ateşi sonucu Erdoğan Ilgaz adlı yurttaş olay ye-

(Devamı sa.7, sü.7'de)

Waldheim, Kıbrıs'ta görüşmeleri başlatmak için yeni bir formül önerdi

3. SAYFAMIZDA

içten geldiği gibi

NİMET ARZIK

Aman petrol canım petrol

Jüriye baktım. Ajda Pekkan'ın kıvır kıvır kıvırmalarına baktım. O anda bu jüri, Aman Petrolü kazandırır diye elimi kesebilirdim.

Çevremde bana kuşkuyla baktılar. Bilgiçlik tasladığımı sandılar. Ama ben yıllar yılı, zevki de çizgiyi de, çizgisizliği de biliyordum.

Nitekim şimdi bütün Türkiye biliyor ki, "Aman Petrol Canım Petrol" Örovizyon yarışmasında, Ajda Pekkan'ın dudağında bizi temsil edecek.

İnan ki, çok hoplatıcı bir dolmuş şarkısı olur avaz avaz.

Ajda küçük ekranda, kıvır kıvır kıvranıyordu. Birbirinden fıngırtılı giysiler, üzerinde dalgalanarak.

Yalnız, petrol kardeşimiz hakkında, oy verecek Arap şeyhleri değildi.

Buluş başlangıçtan beri son derece tersti. Bütün şarkıcıları el tersiyle, bir kenara itmişler, yarışmasız, iki yıldan beri sekiz kez yüz değiştiren zarif Ajda Pekkan'ı, "Yalnız bu bizim temsilcimiz olabilir" diye seçmişlerdi.

İyi ama Ajda Pekkan'ı aşan bir sürü genç şarkıcı yetişmişti. Ama Ajda artık bir çizgiye varmıştı: Başarı çizgisi.

Politikacı olsa, bu hırsla başbakan olurdu.

Hırs atını iyi mahmuzluyordu. İyi menejer seçiyor, reklam nedir iyi biliyordu. Engelleri, yan çizmesini biliyordu.

Sese gelince... Kim şimdiye kadar ses istemiş ki.

Kimseye hiç bir alanda bir okyanus gerekmiyordu ki. Herkese, bir parçacık su yeter de artardı.

Bana sorarsanız, bütün estetiği ile, bütün bilirkişiliği ile hayranım Ajda Pekkan'a. Ona hayranım ama, jüriye hiç hayran değilim. Ajda çalışıyor. Yürüyüşü, dansı, gözü kaşı, taş taş inşa edilmiş.

Bir hata daha yapıyoruz: Örovizyon yarışmasına bir süper ulusal konu diye bakıyoruz.

Bu yarışma büyük plak şirketlerinin ticari dövüşmesidir.

Belki bizde de dev plak şirketleri olsa bizim bir plağımız ille ve ille öne sürülmek istense, birinciliğe kadar giderdi.

Ama gene Ajda Pekkan'la değil. Biraz başka uluslara bakalım. Onlar ne yapıyorlar? Seçim listesi seçer gibi seçtik bizim temsilciyi.

— Peki yarışmanın sonucu ne olacak?

— Eğer gizli bir anlaşma yoksa, parlak sonuç alamayacağız.

Oy atanlar petrol ülkelerinin şeyhleri değil çünkü.

Uykudan önce

Uykudan Önce programını, aylaklığımızdan izlemeye mahkum edilmiş gibi söylenerek, esneyerek, birkaç zamandan beri izliyoruz.

Benim bol bol uykumu getiriyor.

Belki başka bir alanda başarılı olabilecek bir sunucuyu çıkarıyorlar karşımıza ve ufaklıklara soğuk soğuk bir şeyler anlatıyor. Bir takım buzul şakalar yapıyor, bir takım önerilerde bulunuyor.

Şükür arkadan çizgi film yetişiyor.

Geçenlerde, TRT mutsuz izleyicilere iki telefon numarası armağan etti. Ciddi ciddi bu program hakkında ne düşündüğümüzü sordu.

Ben kamu önünde ne düşündüğümü açıklıyorum:

Bırakın programın başarısızlığını, bütün gün önüne gelenden öğüt dinlemiş çocuk, yatmadan önce bir araba öğüt neden dinlesin.

Programda bir sürü mantıksızlık da var, saatinde bile: Eğer bu dizi, sıfır yaş ile yedi yaş arasındaki çocuklara sesleniyorsa, sayın TRT'cilere geri zekalılar dışında, sıfır ile yedi yaş arasında, iki tür çocuk var derim:

1. Akıllı uslu çocuklar. O saatte uysal uysal yıkanıp yatmaya hazırlanırlar.

2. Yaramaz çocuklar: Bunlar yavelikler dinleyecek halde değildirler. İlkokul çağında yürüyüşlere protestolara katılırlar.

Ekranda karşılarına çıkıp, "dostlarım dostlarım" diye seslenen üşümüş ses, onlar için ne yazar.

Birkaç çocukla görüştüm. Kimini bu programı izlerken seyrettim. Kimi "büyük dostum" taklidini yapıyorlardı, ağızlarını çarpıtarak.

Kimi iple sonradan gelecek, çizgi filmi çekiyordu.

Söylediğimin dışında bir söyleyeceğim daha var:

Ben artık yöneticileri o kadar iyi tanırım ki:

Eğer TRT anket açıp izleyicilere sesleniyorsa, bir program hakkında ne düşünüyorlar diye, o demektir ki;

TRT yöneticileri bu programın canına kıymak için çoktan karar almışlar Kararların antipatiliğini, sempatiliğini bizlere yüklemek istiyorlar.

Neden örneğin, profesör Sulhi Dönmezer'in çıktığı soğuk esinti gibi program hakkında anket açılmıyor ki.

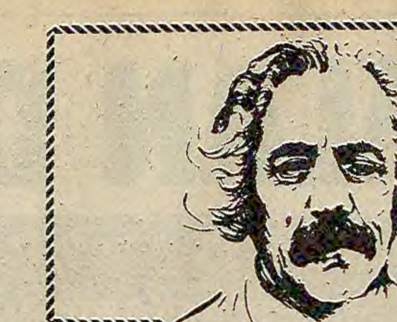

PAZARTESİ DENEMELERİ

İsmet Zeki EYUBOĞLU

> ❝Şundan bundan yardım beklemeyi, çıkar sağlamayı, yarar ummayı halk "kapı gözlemek" deyimiyle açıklar❞

KAPI

> ❝Ulusuna kitap korkusu aşılayarak, çıkar sağlayanlar, günün birinde kitaplara sığınmaktan utanmazlar. Kitabın bütün güzelliği kapı olamayışındadır. Bütün yaşamı boyunca kapılara bağımlı kılınmış kimselerin kitabın gereci olan kağıttan korkmaları boşuna değildir.❞

UYGARLIK kapı ile başlar dersek gerçeğe aykırı düşmez sanırım. Dağlarda, ağaç kovuklarında, mağaralarda, doğal barınaklar arkasında yaşamaktan kurtulup insan emeğiyle ortaya konan örtülü, gereğinde açılıp kapanan kapılı yapılarda oturmak uygarlığın başlangıç dönemlerini gösterir. İnsan doğanın verdiğine yenilerini ekler, emeğini ürüne dönüştürür, yaşadığı yöreyi değiştirir, kendince biçimlendirir. İşte budur uygarlığa geçiş atılımlarının ilk ürünü. Burada üzerinde durulmak istenen, bir uygarlık ürünü olan evin, benzeri yapıların kapıları değil, halk dilinde bu "kapı" sözcüğünün ne anlama geldiğidir daha çok. Bir toplumun yaşama gerçeği, olaylara bakışı halk dilinde yaşayan söz ürünlerinde yansır. Halk dili gerçeğin dilidir.

Kapı sözcüğü üzerinde düşünürken uzaklara gitmenin gereği yok, yıllardır bizi yönetenlerin seçim dönemlerinde söyledikleri, yönetimi ele geçirince yapıp ettikleri yeter de artar bile. Onların davranışları, tutumlarıyla halk dilinde yaygın deyimler arasında somut bir bağlantı vardır. Sözgelişi halk dilinde söylenen şu "kapıyı aralamak" deyiminin taşıdığı gerçek, üretim-tüketim dengesizliğimizi, bu alanda başkalarına bağımlı oluşumuzu bütün çıplaklığıyla ortaya koyar. Birine, çıkar gereği, iyi davranmak, kandırıcı nitelikte yakınlık göstermek, yardım eder gibi olmak anlamlarına gelir "kapıyı aralamak". Rusya'nın Afganistan'la olan ilişkisi nice Avrupa sömürgeninin bizim yöneticilere karşı kapıyı aralamalarına yol açtı. Bizimkilerde bir sevinç, bir kıvanç sorma gitsin. Yardımlar gelecek, bütün kısıtlamalar kalkacak, yurdumuzun düşmanlarına karşı bizi canından çok seven, koruyan, kalkınmamız için yardım yarışına giren dünkü sömürgenler kapıyı araladılar artık.

Oysa kısa bir süre önce bütün kapıları yüzümüze kapamıştılar. Yardım şöyle dursun, karşılığını daha önceden ödediğimiz araçları bile vermediler. Paramızın değerini düşürmede yarışa tutuştular, bir verdiler yüz aldılar. Bütün bu olaylar "kapıyı yüzüne kapamak" deyiminde dile geliyor. Nitekim tombul yanaklı, hanımsı konuşuklu, dolgun kalçalı, tüysüz ak bacaklı, dini bütün bir yöneticimiz petrol için aylarca Arap ülkelerini dolaştı, bel kırdı, kalça kıvırdı aralanan kapılardan yararlanmak istedi, "şunun bunun kapısında kaldı", sonra bütün "kapılar yüzüne kapandı"umduğunu bulamadı, eli boş döndü.

Çıkar sağlamak, yardım görmek için şuna buna başvurmaya "kapı kapı dolaşmak" denir dilimizde. Kendi dar olanaklarımızla, canımızı dişimize takarak kazandığımız Kurtuluş Savaşından, Cumhuriyetten yirmiyedi yıl sonra yönetimi ele alanların otuz yıldır yaptıkları kapı kapı dolaşmak oldu. Ulusa, kendini eleştirenlere öfkelenen bir başbakan günün birinde "odunu aday göstersem seçtiririm" diyerek çevresini, kendini tutanları, izinden yürüyenleri en gerçekçi bir söyleyişle nitelemişti. İşte onun yöntemiyle işbaşına gelenlerin yaptıkları da kapı kapı dolaşmak oldu. Buna "açık kapı aramak" deyimiyle dile getirilen dilenmeyi de katabiliriz. Başkasının kapısından geçinen, kendi kişiliğini, özünü düşünmeyen, bütün davranışlarını başkalarının çıkarlarına göre düzenleyen kimseye "kapı köpeği" der Anadolu halkı. Utandırıcı, yüz kızartıcı, yerici bir nitelik taşır bu söz. Ne var ki kimi çıkar çevrelerinde bu deyim bile övülesi bir anlamda söylenir, yalnız "köpek"in yerini "kul" alır, böylece deyim "kapı kulu" biçimine girer. Osmanlı İmparatorluğunda yasal bir örgüt olan "Kapıkulu"yla bu deyimlerin ilgisi yoktur. Çağımızda ise iki deyim de eşanlamlıdır.

Bir de "kapılanmak" vardır dilimizde. Birinden çıkar sağlamak, geçimi öylece yoluna koymak anlamında söylenir. Özellikle tekkelerde çok yaygındır bu deyim. Bir "şeyh"in, "pir"in buyruğu altına girerek tekke geleneğine göre davranmaya da "kapılanmak" denir. Öyledir işte, tekkeler emeksizce geçim sağlama kapısıydı, oraya kapılananın bütün işi gücü şeyhin dediklerini yapmak, ona kulluk etmekti. Bu tekkeler de çokluk bilgisiz, yoksul halka kapılanır, onun inançlarını, duygularını kolayca sömürürlerdi. Çağımızda kimi yöneticilerin dolara, marka kapılanışları gibi şeyhler, dervişler de değişik yollarla halka kapılanırlardı. Bir bakıma Padişah da; Saray da, çevresi de, dolaylı olarak, sömürdükleri Anadolu insanına kapılanmışlardı. Oysa bilginler sözetmez bu olaylardan, gerçeğe, tarihe saygılıdırlar da ondan. Geçmişin gerçeklerini yeni kuşaklar öğrenirlerse "milli ahlak" bozulur, "güzel geleneklerimiz" bırakılır birdenbire solcular, Maocular, Leninciler, bilmem neciler kaplar ortalığı. Olur mu böyle, dört büyük kapısı, yüzlerce süslü odası olan bir Saray gider de Anadolunun aç, susuz, yoksul üreticisine kapılanır mı? Halkımızın yemeyip yedirmesi, giymeyip giydirmesi dinimize, ulusal aktöremize uygun gelirken kalkıp büyüklerimize tarihimiz için böyle olumsuz sözler söylemek yakışır mı?

Şundan bundan yardım beklemeyi, çıkar sağlamayı, yarar ummayı halk "kapı gözlemek" deyimiyle açıklar. Görevi, yetkisi, yeteneği ne olursa olsun kendi kendine yetmeyen bir kimse, bir toplum, bir yönetim kurulu başkalarından yardım, yarar beklemeye koyulunca, mutluluğu onda bulunca kapı gözlüyor demektir. Çağımızda geri bırakılmış, sömürülen uluslar, sömürgenlerin görevlendirdiği özel aracılarla, kapı gözler duruma düşürülmüştür. Kapı gözlemek eğitim-öğretim alanında da geçerlidir. Osmanlı İmparatorluğunda bilim konusunda, İslam dininin etkisiyle, Arap'ın, yazın türünde Acem'in kapısını gözetmek değişmez bir gelenek niteliğindeydi. Günümüzde bu geleneği sürdürenler de geçmişe bağlananlardır, nitekim öğretim kurumlarında, dildedüşüncede bütün yeniliklere karşı çıkanların birer uyduaydın oldukları gözden kaçmıyor.

İmdi kapı ile ilgili deyimleri çoğaltmanın gereği kalmadı, bu deyimleri neden ele aldığımız anlaşıldı sanırım. Bir kimsenin, bir toplumun kendi kendine yetmediğini, başkalarına gereksinme duyduğunu, varlığını başkalarının yardımlarıyla sürdürmeye çalıştığını anlatmak içindir bu deyimler. Bunun ne denli geçerli olduğunu şu son olaylar, IMF önerileriyle alım-satımda ortaya çıkan aşırı artışlar gösteriyor. Dışa bağımlılığın, üretim-tüketim dengesini başkalarının isteklerine göre düzenlemeye kalkışın kaçınılmaz sonucudur bu. Bir ülkede okuyup yazma bilmeyenler, bilenlerden çoksa orada halk oyu denen büyük çoğunluk kolay kanar, olayların kaynağına inemez, çağın nereye gittiğini göremez, geleneklerle, inançlarla aldatılır; gözünün yaşına bakılmadan sömürülür. O ülkede çağdaş uygarlık, bilim ışığı çıkarcıların elinde inançları sömürmek için güçlü bir araç olarak kullanılır. Sömürünün, sömürücünün en çok korktuğu olay sömürülen toplumun aydınlanması, uyanmasıdır. Çağımızda, geri kalmış ülkeleri daha da geri bırakmak, daha kolay sömürmek için kurulan şu IMF'nin kapıları bu işe göre yapılmıştır. Özellikle toplumun aydınlanmasında kalıcı, etkili tek araç olan kitaba karşı girişilen kıyım, kâğıdın başına gelenler, geri kalmışlar arasında sayılan ülkemizin kimlerin isteklerine uyularak, kimlerin eliyle nerelere götürülmek istendiğini gözler önüne seriyor açıkça. Bir ulusa yapılabilecek en büyük kötülüklerin başında onu aydınlatma olanaklarının kısıtlanması gelir. Bütün güçlükleri yenecek olan bilgi ışığıdır, onun da yayılma aracı kâğıttır günümüzde. Kâğıdın üçkağıtçılar elinde oyuncak olduğu, çıkar aracı kılındığı bir toplumda gelişme, ilerleme, özellikle de "büyük ulus" olma savları yüzsüzce birer saçmalıktır, sömürünün gözbağcılığın başka bir türüdür.

Toplumumuzda bütün kapıların kendilerine açık bırakılmasını isteyen yerli, yabancı çıkarcılar halkın ışıklanmasını sağlayacak olan kağıdı görevlendirdikleri özel aracılarla aydınlanmanın kaynağını kurutma gereci diye kullanıyorlar. Ulusuna kitap korkusu aşılayarak çıkar sağlayanlar, günün birinde, kitaplara sığınmaktan utanmazlar. Kitabın bütün güzelliği kapı olamayışındadır. Bütün yaşamı boyunca kapılara bağımlı kılınmış kimselerin kitabın gereci olan kâğıttan korkmaları boşuna değildir. Kitap gelince bütün kapılar yıkılacak, onların tek yaşama olanağı ortadan kalkacak, neylesinler daha kitaptan, kâğıttan korkmayıp da?

HALKIN SESİ

GAZETEMİZİN SAHİBİ 45 MİLYON HALKTIR

İSTANBUL

MATBAACILIK ÇEKİLMEZ MESLEK OLDU

Son yapılan kağıt zammı bel kemiğimizi kırdı matbaacılığı çekilmez meslek yaptı. İş piyasasındaki kriz büyük ölçüde bizi de etkiliyor. Yani matbaa sahipleri de işsizler ordusuna katılmaktadır. Orta ve küçük matbaaların kapısına Ecevit hükümeti döneminde yapılan zam kilit taktı.. Şimdiki Demirel hükümeti de yüzde'300 lük kağıt zammı ile kapılarını kilitledi. Günlük gazeteleri de hançerledi hem de kalleşçe, haberi bile olmadan, sa.. ki gazete ve kitap okumaya karşı zam yapmak için seçildiler.

Seçim alanlarında nutuk çekerek ülkeye refah getireceğini vaat ederek işbaşına gelen AP hükümeti 100 günde ülkeyi güllük gülistanlık ülke yapacağını belirtti ama ne gezer, düzeltmek bir yana içinden çıkılmayan arap saçına çevirdi.

Paranın değerini yarıyarıya düşürdü. Enflasyon alabildiğine, işsizlik bir kat daha hız yaptı. Anarşide büyük tırmanışlar meydana geldi. Demirel'in iyimser konuşmalarının açık faturası meydanda. Artık halk bunları ciddiye almıyor.

BİR MATBAACI OLARAK ŞUNLARI ÖNERİYORUM:

1- Kağıda yapılan zam kararı kaldırılmalı.

2- Karaborsacılığı ortadan kaldırmak için SEKA satış mağazaları kursun, düzenli olarak matbaacılara satışını yapsın.

3- Kağıt bozan eski tip matbaa makinaları piyasadan hükümet tarafından toplatılsın.

4- Dışarıdan ithal edilen lüks kağıt tüketimine son verilsin.

5- Türkiye'de bol yetişip yerine dikilmeyen ağaçların dikilmesi için üretici köylülere geniş imkan tanınsın, kooperatifler halkın hizmetçisi durumuna sokulsun.

6- Adı olup kendi piyasada gözükmeyen naylon gazetelere kağıt verilmesin.

7- Resmi dairelerindeki evrak ebatları küçültülsün

MATBAACI
Abdi IŞIK

KONYA

Komandolar Ereğli'de terör estiriyorlar

Konya Ereğli'de başını komandoların çektiği 20-25 kişilik bir grup 11 Şubat 1980 günü birçok işyerine saldırdılar. Olayda aralarında CHP binasının da bulunduğu, dükkan ve kahvehaneler tahrip edildi. Saldırganlar olayda silah, taş ve sopa kullandılar.

Öte yandan ilçede uzun süredir gergin bir hava hüküm sürmektedir. Komandolar Yenimahalle, Tekke ve Garaj civarında kurtarılmış bölgeler ilan ederek terör estirmektedirler. Mahalle sakinleri erkenden evlerine kapanıp, gece dışarı çıkmamaktadırlar.

İlçemizde süren olaylara ilişkin Ticaret ve Sanayi Odasınca bir bildiri yayınlanarak halka ve esnafa dağıtıldı. Bildiride esnafa ve halka çağrı yapılarak bir avuç saldırgan ve maceracıya karşı hep birlikte direnilmesi istendi. Ayrıca Ereğli'de meydana gelen bu olayların son bulması istendi.

Tahir DAŞTAN

MUĞLA
YATAĞAN

Yaşlılık maaşları günün koşullarına göre yükseltilmeli

Biz yaşlılık maaşı alanlar çok zor durumdayız. Füze hızı ile yükselen fiyatlar alım gücümüzü sıfıra indirdi. Uzun uzadıya ihtiyaç maddelerinin fiyatlarını sıralamak istemiyoruz. Bunu sizler de en az bizler kadar biliyorsunuz.

Bu nedenle büyük meclisimizde yaşlılık maaşlarımızın günün koşullarına göre yükseltilmesini, verilen ücretsiz muayene ile ilaçlarımızın da devlet tarafından ödenmesi koşulunun getirilmesini diliyoruz.

Yaşlılık maaşı alan bir grup.

İSTANBUL

Toplu taşımacılığa önem verelim

Hâlâ, saatlerce duraklarda karla cebelleşmekteyiz. Son zamlardan sonra da köylülerimiz tren bileti bile alamamaktadırlar. Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, tren kontrol memurları ufak bir torba görseler hemen "Bu torba kimin ver bir iki buçuk" diyerek para istemeleri.

Bütün bunların yanısıra işe bakın. Demiryolunun 1973 yılının faturası: 619-2300 milyar arasında değişmektedir.

Verimli, randımanlı çalışan bir kamu kuruluşunun istatisliklerine baktığımız zaman gülünç bir durum ortaya çıkıyor. Evet, binilip de yer bulunamayan kaloriferi yanmayan, içinde ampülü bulunmayan, pislikten geçilmeyen şartlarda bulunan trenler.

Belki bu da toplutaşımacılık deyip bu itibarlar masallaştırıldığı şeylerdir.

Son zamlardan sonra hiç olmazsa şu toplu taşımacılığa önem verelim.

A. KOYU

Geçtiğimiz Hafta

Sovyet tehdidi

Perşembe günü iki büyük gazetemizde yer alan bir haber, hemen ertesinde büyük tartışmalara yol açtı ve daha da uzun bir süre tartışılacak. Haber, Pravda gazetesinde yazılan bir yazıyla ilgiliydi. Sovyet resmi organına göre, Türkiye, ABD ve Batı ile giriştiği son ilişkiler sonucunda bir "Nükleer mezarlık" haline gelebilirdi. Türkiye bu "riskli" işten bir an önce vazgeçseydi iyi olurdu.

Bu tehdit, kamuoyunda beklenmiyordu. En azından böyle yüksek bir dozda gerçekleşeceği umulmuyordu. Rusya'nın canını bunca sıkan neydi acaba?

Bu sorunun cevabı da bir süredir gelişen, geçtiğimiz hafta doruğuna ulaşan bir başka sürecin incelenmesinde yatıyordu. Bu süreç, başta Yunanistan'la olmak üzere Batı ile gelişen ilişkiler ve Ege'de belirgin bir dostluğun kurulması süreciydi. İşte Sovyetler Birliği bu dostluğa tepki göstermişti.

BATI, YUNANİSTAN VE TÜRKİYE

Geçtiğimiz hafta, Batı ile ilişkilerin en fazla yoğunlaştığı haftalardan biri oldu. Önce Başbakanlık Müsteşarı Turgut Özal Paris'e gitti ve OECD ülkelerinin temsilcileriyle birlikte Türk ekonomisinin içinde bulunduğu durum tartışıldı. Bu toplantıdan Türkiye'ye yardım konusunda hemen bütün Batılı ülkelerin istekli olduğu sonucu basın tarafından çıkartıldı.

Daha sonra Alman Maliye Bakanı Matthofer'in sözleri geldi. Türkiye'nin ekonomik bir felaketin eşiğinde olduğunu belirten Matthofer, 'Türkiye batarsa biz de batarız'' diyerek dolaylı bir şekilde Sovyet faktörüne dikkat çekti.

Geçtiğimiz hafta Türkiye'ye yardım konusunda somut gelişmeler de oldu. Türkiye'ye yapılacak 221 milyon dolarlık IMF yardımı onaylandı ve Almanya, hemen kullanılmak üzere 100 milyon dolarlık bir köprü kredisi açtı. Bu konudaki kesin karar ancak 26 Mart toplantısında alınabilecek.

Batı ile ilişkilerin gelişme yönünde ilerlemesinin Sovyetler Birliği'ni kızdırdığı biliniyordu. Ama Yunanistan'la içine girilen son ilişkiler bardağı taşıran damla oldu.

Kıbrıs'a yapılan Türkiye müdahalesi sırasında Türkiye tarafından konulan, daha sonra da Yunanistan tarafından karşılığı verilen ve Ege hava sahasını fiilen uçuşlara kapatan karşılıklı notamların kaldırılması, Ege'de buzları çözmeye yönelik ilk girişimdi.

İşte Sovyet tehdidi bu koşullarda oluşturuldu ve ilan edildi.

Ecevit'in, "Dışarıyla ilişkilerimiz ne zaman düzelme yoluna girse, iç kargaşalıklar artıyor" sözü ise yurt içinde meydana gelen bir başka gelişmeyle bir kez daha doğrulandı. MGK imzalı ve Alevi yurttaşları kışkırtmaya yönelik sahte bildiriler bu gelişmelerden hemen sonra ortaya çıktı ve Cumhurbaşkanının bile açıklama yapması sonucunu doğuracak kadar kamuoyunda ilgi topladı.

TÜTÜNDE BAŞFİYAT

1980 yılında taban fiyat verilerek alım yapılan ilk ürün tütün oldu. Açılmas. 1 aydan fazla süren piyasanın ardından açıklanan başfiyat üreticiyi memnun etmedi. 130 liralık başfiyat maliyeti bile karşılayamıyordu. Hükümetin, son önlemlerin başarısı için tarım taban fiyatlarını ve ücretleri düşük tutma politikasına bağlı olarak tütüne verilen fiyat, aslında beklenen fiyattı. Ama, önümüzdeki yıl nasıl tütün ekileceği de üreticiler arasında şimdiden tartışılmaya başlandı.

Fiyatı	Ressamın Adı	Tablonun Adı	Adet	Tutarı
20 TL.	Aysu Koçak	Hasat	....	....
50 TL.	Ramiz Aydın	Oduncular	....	....
100 TL.	Ramiz Aydın	Kağnı	....	....
100 TL.	Ali Demir		....	....
250 TL.	Kasım Koçak	Madenciler	....	....
500 TL.	Kasım Koçak	Aydınlık	....	....
		TOPLAM	....	....

Aydınlık kartları isteme kuponu

İsim:..........

Adres..........

Yukarıda cins ve miktarını belirttiğim kartlardan ödemeli olarak gönderiniz.

İsteme Adresi:
Molla Fenari Sok. 37/2
Cağaloğlu/İstanbul
Posta Çeki No:
BAYAS—AYDINLIK
11 83 46
Hesap No:
BAYAŞBASIN YAYIN AŞ.
İş Bankası Türbe Şubesi
2149 İstanbul

Not: 100 lirayı aşmayan kart talepleri için posta pulu gönderiniz.

İLAN

PTT ELEKTRONİK HABERLEŞME CİHAZLARI LABORATUAR VE FABRİKA MÜDÜRLÜĞÜ PLASTİK VE BAKALİT MALZEME ÜRETİLECEKTİR

1- Ünitemiz gereksinimi için:
—500 adet 6x3'lü U fiş yuvası,
—3000 adet 6'lı U fişi,
—20000 adet dengeli minyatür zayıflatıcı kutusu,
—40000 adet dengesiz minyatür zayıflatıcı kutusu,
—5000 adet zayıflatıcı bloku,
—2500 adet sigorta yuvası,
—2000 adet sigorta yuvası tesbit bileziği,
—6000 adet sigorta gövdesi,
—9000 adet sigorta yayı (büyük tip)
—9000 adet sigorta yayı (küçük tip)
—7500 adet sigorta kapağı,
kapalı yazılı teklif almak suretiyle imal ettirilecektir.
2- Bu işe ait Teknik ve İdari Şartnameler Ümraniye-İSTANBUL'daki Ünitemiz Malzeme Müdürlüğü'nden 110.- TL. bedelle sağlanabilir.
3- Tekliflerin geçerli olabilmesi için satınalmaya katılmak isteyen firmaların şartnameleri satınalmaları ve kendilerine "YETERLİK BELGESİ" verilebilmek üzere en geç 18.3.1980 Salı günü saat 17.00'ye kadar Ünitemize yazılı olarak başvurmaları gerekmektedir.
4- İhale 21.3.1980 Cuma günü saat 15.00'te yapılacağından istekliler teklif mektuplarını aynı gün en geç saat 14.30'a kadar Ünitemiz Malzeme Müdürlüğü'nde bulundurmalıdırlar.
5- Kuruluşumuz 2490 sayılı kanunla bağlı olmadığından Müdürlüğümüz satınalmayı yapıp yapmamakta, veya dilediğine yapmakta serbesttir.
6- Tamamlayıcı bilgi 35 12 12/24-25 ve 35 17 35 numaralı telefonlardan alınabilir.

Basın: 11226 - 219

BULMACA

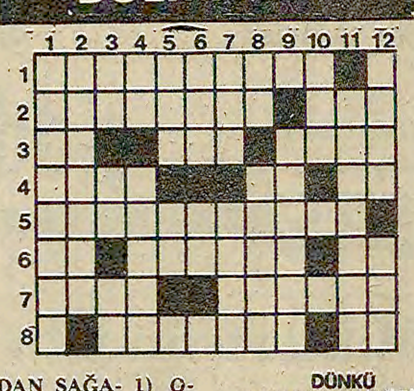

SOLDAN SAĞA- 1) Oğuzların destan niteliğindeki hikayelerinin ilk anlatıcısı. 2) Doğru olduğuna güvenilir- TERSİ elektrik kuvvetini gerektikçe akım halinde harcamak üzere toplamaya yarayan aygıt. 3) Samaryumun simgesi- TERSİ ün- TERSİ çürük, bozuk. 4) TERSİ kafaya giyilen bir başlık cinsi- Anadolu ajansının kısaltılmış ismi- TERSİ yeterli olmayan. 5) İtalya'da yenigerçekçilik akımının önde gelen bir yönetmeni. 6) Bir harfin okunuşu- Eski Mısır firavunlarından- Yemek 7) Yanıcı ve uçucu bir gaz- Fikirlerinde direnen. 8) Bir hastalık- TERSİ bir soru eki.

YUKARIDAN AŞAĞIYA- 1) Gençleri gerçeklerden uzaklaştırmak için açılan ve yoz müzik çalınan kulüpler. 2) TERSİ gemi yapılan yer. 3) Dahi anlamında bir ek- Birinci sınıf anlamında- Gümüşün simgesi. 4) Genişlik- Klakson. 5) Bıçak, kılıç gibi şeylerin kabı- Sodyumun simgesi. 6) TERSİ telefonda ilk ses- TERSİ megawatın simgesi. 7) TERSİ saklanması gerekli şey- Köle. 8) Kriptonun simgesi- Açıkça. 9) TERSİ eskiz. 10) Şeffaf perde 11) Tütün için kullanılan bir deyim 12) Hint soylularına verilen isim- TERSİ geçmiş zaman eki.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	P	A	R	L	A	M	E	N	T	O	■	Ç
2	A	N	T	İ	K	A	■	İ	M	A	M	E
3	R	E	■	M	İ	H	E	L	■	■	U	R
4	A	M	A	■	D	L	B	■	P	U	R	O
5	V	İ	Y	A	N	A	■	P	O	M	A	K
6	A	■	■	R	E	S	■	A	L	■	F	O
7	N	E	O	■	S	■	E	L	İ	B	A	K
8	A	R	P	A	■	A	L	A	S	K	A	■

Norveç Dışişleri Bakanı Sovyetleri uyardı

"NATO'yla ilgili siyasetlerimize saldırmaya devam ederseniz, ilişkilerimiz zedelenir"

● Dışişleri Bakanı Frydenlund, Norveç'in, herhangi bir saldırı karşısında müttefik ülkelerden yardım alabileceğini vurguladı

OSLO (AP)

Norveç Dışişleri Bakanı Frydenlund Sovyetler Birliği'ni sert bir biçimde uyararak, Norveç'in NATO'ya ilişkin siyasetlerine sürekli olarak saldırmalarının, iki ülke arasındaki ilişkileri zedeleyebileceğini söyledi.

Norveç Dışişleri Bakanının şiddetli tepki göstermesine Sovyet resmi **basınının** "Norveç'in, muhtemel bir Sovyet saldırısına hazırlanmak için müttefiklerin silahlarını depolamaya karar vererek soğuk savaşı tırmandırdığı" yolunda yayın yapması yol açtı.

Frydenlund, Norveç parlamentosunun ağır top, radar gibi Amerikan malzemelerinin kabul edilmesine üç yıl önce karar verdiğini ve bunun Sovyetler'in Afganistan'a yaptığı müdahaleye bir cevap teşkil etmediğini ileri sürdü.

Norveç Dışişleri Bakanı, bununla birlikte Norveç'in herhangi bir saldırı karşısında müttefik ülkelerden yardım alabileceğini vurguladı.

Frydenlund, Sovyetle Birliği'nin son yıllarda Kuzey Atlantık Denizinde donanmasını güçlendirdiğine dikkat çekerek Norveç'in savunmasını artık yalnızca gemilerle güçlendirmesinin olanaksız olduğunu söyledi.

Norveç Dışişleri Bakanı, İngiltere'nin Afganistan'ı tarafsızlaştırma önerisini "olumlu" bulduklarını da sözlerine ekledi.

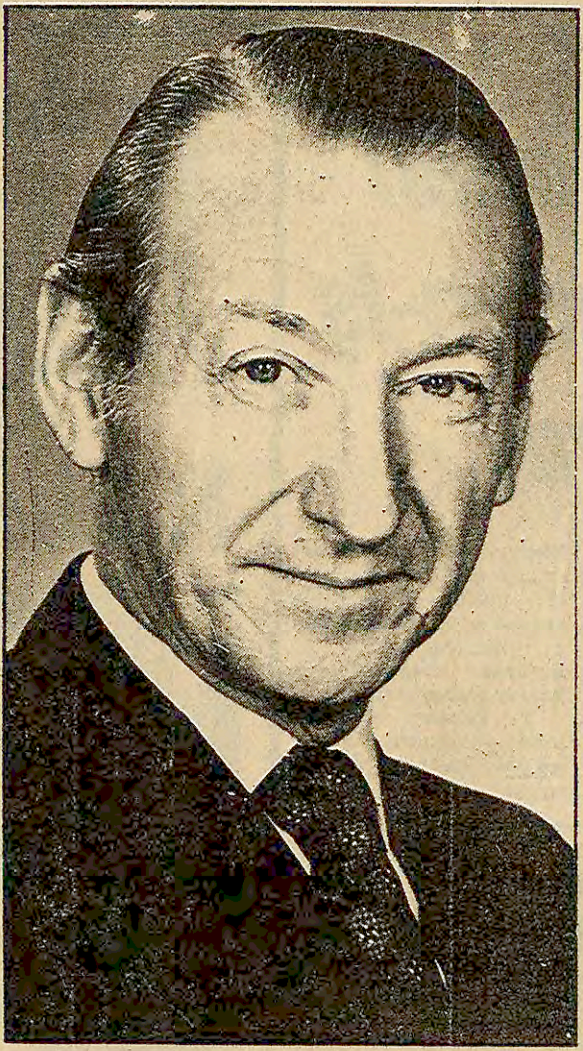

İSPANYA HÜKÜMETİ SOVYET CASUSLARI SINIRDIŞI EDİYOR

DIŞ HABERLER SERVİSİ

İspanya hükümeti , Moskova hesabına casusluk yaptığı tespit edilen bir kişiyi sınırdışı ediyor. İspanya hükümeti, geçtiğimiz iki ay içinde iki Sovyet casusunu daha sınır dışı etmişti.

Yankı dergisinin haberine göre, Sovyet Havayolları Aeroflot'un İspanya Bürosu Müdürü Oleg Suranov ve Sovyet Büyükelçiliği Başkatibi Anatoli Krasilkinov, casusluk yaptıkları tespit edilerek sınırdışı edildiler. Diplomatik kaynaklar KGB ajanı İgor İvanov'un da sınırdışı edilmesinin beklendiğini belirttiler.

Öte yandan Aeroflot Müdürü Oleg Suranov'un İspanya'da yargılama olanağı varken **sınır dışı** edilmesinin çeşitli yorumlara neden olduğu bildirildi. İspanya hükümeti ile Sovyetler Birliği arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin zedelenmemesi için Madrid'in böyle bir tutum **aldığı** belirtilirken, Suranov'un tutuklanması halinde Sovyetler Birliği'nin İspanya Başbakanı Suarez ve iş arkadaşlarından bazılarını özel hayatları ve iş ahlaklarıyla ilgili bazı gerçekleri açıklamakla tehdit ettiği ileri sürüldü.

KGB ajanlarının İspanya'daki Sovyet yanlısı gruplarla sıkı ilişkiler içinde olduğu bilinmekle beraber, bu ilişkilerin açıklanmayacağına dair önemli tereddütler var. İspanya hükümeti KGB'nin, ETA ve GRAPO ile doğrudan ilişkisi olduğunu açıklamak niyetinde olmakla birlikte, Sovyetler Birliği'nin bu terör odaklarını daha da kışkırtacağından endişe ettiği bildirildi.

RUM YÖNETİMİ KABUL ETTİ

Waldheim, Kıbrıs'ta görüşmeleri başlatmak için yeni bir formül sundu

● Waldheim formülünde iki kesimli çözümden söz ediyor

LEFKOŞE

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kurt Waldheim'in formülünün "Denktaş'ın şartlarına cevap verecek nitelikte olduğunu" belirtti ve formülde, "Türk toplumunun güvenliği için iki bölgeli (Bi-Regional) ve iki kesimli (Bi-Zonal) bir çözümden söz edildiğini, ancak BM kararlarından hiç bahsedilmediğini bildirdi.

"Ta Nea" gazetesi, Rum yönetiminin Waldheim'in değiştirilmiş formülünü kabul ettiğini ve kararını resmen Genel Sekretere duyurduğunu belirtti.

"Ta Nea" gazetesi, Waldheim'in değiştirilmiş şekliyle sunduğu son formülün şunları önerdiğini belirtti:

* Magosa sakinlerinin BM gözetiminde yeniden iskan edilmesi,

* Anayasa konusu,

* Toprak sorunu (sınırların yeniden düzenlenmesi),

* Karşılıklı güven yaratmak için alınacak önlemler.

Rum basınına göre, Waldheim'in formülünün giriş bölümünde de şu görüşlere yer verildi:

* 19 Mayıs tarihinde yapılan Kipriyanu-Denktaş anlaşmasından sonra yeniden başlayan görüşmelerin kesilmesinden her iki taraf da sorumludur,

* Genel Sekreterin bizzat kendisinin ve Kıbrıs'taki temsilcisinin yaptığı temaslar sonunda taraflar, iki bölgeli, iki kesimli federal bir çözüm bulmak amacıyla görüşmeye oturmayı kabul etmiştir.

Yunanistan, NATO'ya dönmezse ABD Yunanistan'la ikili anlaşma yapmaya çalışacak

ATINA(THA)

Yunanistan'ın NATO'nun askeri kanadına geri dönmesi için yapılan müzakerelerin başarısızlığa uğraması halinde ABD'nin, Yunanistan'la Doğu Akdeniz'in savunulması için ikili bir askeri anlaşmaya varmaya çalışacağı bildirildi.

Atina'daki yetkili kaynakların verdikleri haberlere göre bu tür bir anlaşmaya varılması halinde ABD, ikisi Atina yakınlarında, ikisi de Girit Adasında bulunan dört Yunan üssünü kullanmaya devam edecek.

Öte yandan Yunanistan'ın ABD ile yapacağı askeri bir anlaşma, ABD'nin Türkiye ile imzalayacağı anlaşmalardan sonra ele alınacak. Bu arada Karamanlis hükümetinin Türkiye ile ABD arasında varılan anlaşmaları gözden geçirmek istediği öğrenildi. Yetkililer Karamanlis'in NATO'nun askeri kanadına dönmekten yana olduğunu bildiriyorlar.

Rolandis: "Kıbrıs sorununu çözmek için zaman uygundur"

LEFKOŞE

Kıbrıs Rum yönetimi Dışişleri Bakanı Rolandis Kıbrıs sorununun çözümünde Batılıların çıkarı bulunduğunu ve sorunu çözmek için şimdi zamanın uygun olduğunu söyledi.

Rolandis AFP'ye verdiği demeçte, Batılıların ve özellikle **ABD'nin** Türkiye'ye yardım için milyonlar harcadıklarını, bu durumdan yararlanarak Kıbrıs konusundaki görüşlerini Ankara'ya açıklayabileceklerini söyledi.

Rolandis, Kıbrıs sorununun NATO'nun da çıkarına **olacağını,** çünkü bu ittifakın Doğu kanadının Afganistan ve İran'daki bunalım karşısında **kararsızlık** içinde bulunduğunu; Kıbrıs sorunu **çözülmeden** Türkiye ile Yunanistan arasındaki gerginliğin sona ermeyeceğini söyledi. Rolandis ayrıca, Türkiye'nin Ege üzerindeki **notamı** kaldırmasının "iyiniyetli bir jest" olduğunu söyledi ve bu kararın ABD'nin girişimi sonunda alındığını sözlerine ekledi.

Bunlara "karayolu insanları" deniyor

Vietnam'dan Tayland'a yeni bir kaçış başladı

● Son zamanlarda 2 bine yakın Vietnamlı bisiklet, at, araba ile veya yaya Tayland'a sığındı

Fotoğrafta Tayland'daki Vietnam göçmen kamplarında bulunan "karayolu insanları" görülüyor.

● Göçmenler kaçış için yaklaşık 100 bin liralık altını rüşvet olarak veriyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Vietnam'dan kaçış devam ediyor. Daha önce yıkık dökük demeden gemilerle Vietnam'daki baskı rejiminden kaçan insanlar bu kez de karadan Tayland'a sığınıyorlar. Birincilere "gemi insanları" denilirken, ikincilere de "karayolu insanları" deniyor.

Son zamanlarda bini aşkın Vietnamlı yaya ya da bisiklet, araba, hatta at ile Tayland'a geçti. Bazıları kamyonlardaki pirinç torbalarının arasına gizleniyor. Bir bölümü de asker giysisiyle kaçıyor.

KARAYOLU İNSANLARI

Şu anda Tayland'da 2 bine yakın "karayolu insanı" var. Bunlardan en son gelen 350'si Tayland'ın başkenti Bangkok'un 180 kilometre Kuzeydoğusundaki bir göçmen kampına yerleştirildi.

Çoğunluğu Çin asıllı olan göçmenler, yüzlerce insanın da yollarda bulunduğunu ve bir o kadarının da yolda öldüğünü,ya da Vietnamlılara yakalandığını söylüyorlar.

Göçmenler, Vietnam hükümetinin, yasal çıkışı geçen haziran ayından bu yana durdurmasından sonra gemiyle kaçışın son derece pahalı ve güç bir iş haline geldiğini ifade ediyorlar. Tayland'a kaçmayı başaranların çoğu vasıta bulabilmek ve karakol gözcülerine rüşvet vermek için 2 ons altın verdiklerini belirtiyor. (Bu da bizim paramızla yaklaşık 100 bin lira ediyor.)

Tayland kamplarındaki Vietnamlı göçmenlerin hepsinin üstünde Kamboçyalılara ait siyah giysiler bulunuyor. Hatta bazıları yollarda kolaylık sağlasın diye biraz Kamboçya dilini de öğrenmişler.

Geçtiğimiz yılın sonunda Kamboçya dilini konuşan 7 Vietnamlının bisikletle Tayland'a kaçtığı haberi duyulunca bu yolu seçenlerin sayısı birden bir artış göstermiş.

Tayland'a geçen Vietnamlıların çoğu Güney Vietnam'dan geliyor. Aralarında Kamboçya'ya istilaya giden askerlerden Vietnam ordusunun saflarını terkedenler de var.

Zaten Vietnam askeri kılığında geçmek en kolay yol. Böyle yapanlardan birisi de Tai. Karısını ve iki çocuğunu geride bırakarak Vietnam askeri üniformasıyla kaçmış. Yolda askeri kamyonlara rüşvet vererek Tayland yakınlarındaki Battambang'a kadar gelmiş. Verdiği rüşvet düzinelerle denetim noktasını geçmesini sağlamış.

Bir Kamboçyalı Tai'yi bir gece saklamış. Daha sonra bir rehbere para vererek Tayland sınırını geçmeyi başarmış.

THOAI'NİN ÖYKÜSÜ

Nguyen Thanh Thoai'nin ise son on yılda başından çok şey geçmiş. Olaylı bir yaşam öyküsü var.

1970'te Amerikancı Lon Nol darbesinden sonra Vietnamlı oldukları gerekçesiyle 2 çocuklu Thoai ailesi başkent Pnom Pen'deki bir toplama kampına götürülüyor. Aynı şey yüzbinlerce Vietnam asıllı Kamboçyalının başına geliyor.

Bir kaç ay sonra Güney Vietnam ordusuna ait bir gemi bunları alıp Saygon'a götürüyor. Thoai ve ailesinin Saygon'da yakınları olduğundan 1975'e kadar kamplarda kalmaktan kurtuluyorlar.

Bu arada Thoai, Güney Vietnam ordusuna alınıyor ve savaş bitene kadar üsteğmenliğe yükseliyor. Bu yüzden savaş bittikten sonra 16 ay Vietnam yöneticileri tarafından bir "yeniden eğitim" kampına gönderiliyor. Daha sonra Kamboçya sınırına yakın "yeni ekonomik bölge"de çalışmaya gönderiliyor.

Bu arada Vietnam ordusu Kamboçya'yı işgal etmek amacıyla bazı Kamboçyalıları eğitiyor. Daha sonra bunlar Pnom Pen'de kukla bir rejim kurmakta kullanılıyor.

Fakat Thoai bu birliklere katılmıyor ve gizlice Ho Şi Minh kenti adını almış olan Saygon'a geri dönüyor. Rüşvet vererek bir tersanede gizlice çalışmaya başlıyor. Bu işin dışında da Fransa'ya kaçmayı planlayan Vietnamlılara Fransızca dersleri veriyor.

Thoai, 3 ay önce İngiliz BBC Radyosundan Tayland'daki Vietnam göçmenlerinin bulunduğu kamp konusunda bir haber işitince kaçmaya karar veriyor. 2 ons altın ve 100 dolar karşılığında bütün giysilerini ve mobilyalarını satıyorlar. Bir ons altınla bir kamyonun içinde Pnom Pen'e geliyorlar. Thoai ailesi öteki bir ons altınla da Kamboçya'nın batısındaki Battambang kentine geliyor. Karaborsadan sağladıkları 3 bisikletle de ormanları aşarak sınıra varıyorlar. Thoai, ellerinde kalan 100 doları da burada mevzilenmiş anti-komünist "Özgür Khmer"lere kaptırdıklarını söylüyor. "Özgür Khmer"ler Vietnamlılara karşı savaşıyor ama başıboş insanlardan meydana geldiklerinden göçmenlere zorluk çıkarıyorlar.

VİETNAMLILARA ÖZEL MUAMELE

Tayland'a kaçmayı başarmış Vietnamlılar, Kamboçyalı göçmenlerden daha iyi muamele görüyorlar.Bunlar Tayland'a gelir gelmez sınırdan uzaklaştırılıyorlar. Bu yüzden bazı Kamboçyalıların kendilerini Vietnamlı gibi gösterdikleri söyleniyor

Birleşmiş Milletler Göçmenler Yüksek Komisyonundan Richard Thompson Vietnamlı göçmenleri, özel güvenlik nedenleriyle korumak gerektiğini ifade ediyor.

Denktaş, notamın kaldırılmasıyla Rumların görüşmeleri bozabileceklerini iddia etti

LEFKOŞE

Kıbrıs Türk yönetimi Başkanı Rauf Denktaş, İngiltere'ye özel bir ziyarette bulunmak üzere İstanbul üzerinden Londra'ya gitti.

Yeşilköy havaalanında NOTAM-714'ün kaldırılması ile ilgili bir soruyu cevaplayan Denktaş şunları iddia etti: "NOTAM'ın kaldırılması ile Rumlar çok önemli bir adım attılar. Toplumlararası görüşmeleri dahi bozabilirler. Rumların kendi topraklarımız üzerinde korsanlıklarını kabul edemeyiz. Böyle bir şeye yeltenecek olurlarsa sonuç kötü olur. Rumların devletimiz toprakları üzerinde yapacakları hareketlere dikkat etmeleri gerekir. Israr ederlerse görüşmeler tehlikeye düşebilir."

Denktaş, Londra'da kalacağı süre içinde İngiliz hükümet yetkilileriyle temaslar yapmayacağını, ancak basın toplantıları düzenleyerek Türk tarafının Kıbrıs konusundaki tutumunu ve Rumların buna yaklaşımını anlatacağını bildirdi. Denktaş ayrıca, halen Londra'da resmi bir ziyaret yapmakta olan Rum Yönetimi Başkanı Kipriyanu ile görüşmesinin söz konusu olmadığını da belirtti.

Öte yandan Türkiye Cumhuriyet Ziraat Bankası ile Kıbrıs Türk yönetimi arasında varılan anlaşma çerçevesinde yeni açılacak kredi konusunda protokol anlaşması yapmak üzere Kıbrıs Türk yönetimi Ekonomi ve Maliye Bakanlığı **Müsteşarı** Bayan Onur Borman ile Bütçe Müdürü Hasan Sukan Ankara'ya geldiler.

THA muhabirinin edindiği bilgiye göre, imzalanacak protokol ile Kıbrıs Türk Yönetimi bir milyar Türk lirasından fazla bir ek kredi olanağına kavuşturulacak.

KAYIP — Nüfus cüzdanımı kaybettim yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur.
Latif ÜNLÜOĞLU

5 kıtadan KISA HABERLER

Etyopya' da açlık hüküm sürüyor

Eritre Kurtuluş Örgütü, Etyopya'da 900 bin çiftçinin açlık çektiğini bildirdi. Örgütün sözcüsü, bölgeye acil yardım yapılması gerektiğini, her gün binlerce hayvanın susuzluktan öldüğünü vurguladı.

Sovyetler, Hindistan' a 1,5 milyon ton petrol satacak

Sovyetler Birliği'nin Hindistan'a bu yıl içinde 900 bin ton gazyağı ile 800 bin ton dizel satmayı taahhüt ettiği bildirildi.

Sovyetler Birliği'nin buna ek olarak Hindistan'a bu yıl içinde 500 bin ton daha dizel sevketmeyi kabul ettiği gelen haberler arasında.

İki ülke arasında Sovyetler Birliği'nin Hindistan'a 1,5 milyon ton ham petrol satmasını öngören bir anlaşma da imzalandı.

ABD, Tunus' a yönelen tehditlere karşı çıkacak

ABD Başkanı Carter, Tunus'un bağımsızlığına yönelik tehditlere karşı çıkacağını söyledi. Carter, Tunus'un uluslararası sorunlarda ABD'yi desteklediğini hatırlatarak iki ülkenin uzun yıllardan beri dost olduklarını belirtti.

Bilindiği gibi ocak ayında Tunus'un Gafsa kentine bir saldırı düzenlenmiş ve Tunus saldırıyı Libya'nın gerçekleştirdiğini bildirmişti.

Suudi Arabistan petrol üretimini kısıyor

Suudi Arabistan, Venezüella, Abu Dabi ve Katar'ın petrol üretiminde yüzde 25 oranında kısıntı yapacakları bildirildi. Bu karar 1 Nisan tarihinden itibaren uygulanmaya başlanacak.

Londra'da yayınlanan "Evening Star" gazetesine göre şimdiki halde günde bir ile üç milyon varil arasında petrol fazlası bulunuyor. Bu ülkelerin üretimde kısıntıya gitmeleri üzerine petrol miktarında günde dört ile beş milyon varil arasında bir düşüş görülecek.

Waldheim, diplomatlara yapılan saldırıların önlenmesini istedi

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kurt Waldheim son zamanlarda çeşitli ülkelerde diplomatların saldırıya uğramaları üstünde durdu. Waldheim, bunların çok tehlikeli gelişmeler olduğunu söyleyerek tüm BM üyelerinden, adam kaçırma ve rehin alma olaylarını etkili bir biçimde önleyebilecek uluslararası bir anlaşma imzalamalarını istedi. Waldheim, "Bu durum değişmezse, dünyada normal diplomatik ilişkiler süreci ağır bir darbe yiyebilir" dedi.

2. SINIF ÇAM KALAS SATINALINACAKTIR

1— Kurumumuzca 2. sınıf 25 M3 çam kalas (10x25x400 Cm.) satınalınacaktır.

2— Bu işe ait idari ve teknik şartnameler Ankara'da E.B.K. Genel Müdürlüğünden bedelsiz olarak temin edilebilir.

3— Üzerinde çam kalas ihalesi yazılı kapalı teklif mektupları ile teminatlar 12.3.1980 günü saat 14.00'e kadar Genel Evrağımıza ulaşması gerekmekte olup, postadaki gecikmeler dikkate alınmaz.

4— Kurumumuz 2490 sayılı yasaya tabi olmayıp, ihaleyi yapıp yapmamakta veya dilediğine yapmakta serbesttir.

Et ve Balık Kurumu
Genel Müdürlüğü
(Basın: 11644 - 223)

FRANSIZCA-İNGİLİZCE VEYA ALMANCA BİLİR BAYAN MEMUR ALINACAKTIR

Başmüdürlüğümüz Şehirlerarası İşletme Müdürlüğünün Milletlerarası Servisinde nöbetli olarak çalıştırılmak üzere münferiden yapılacak sınavla Fransızca, İngilizce veya Almanca bilir (Lisanbilir) bayan memur alınacaktır.

Aşağıdaki şartlara haiz olanların münferiden sınavlarının yapılabilmesi için nüfus cüzdanı (aslı), diploma (aslı) ve bir adet fotoğraf ile birlikte Sirkeci Tahtakale'deki Şehirlerarası İşletme Müdürlüğüne şahsen müracaatları ilan olunur.

İSTANBUL TELEFON BAŞMÜDÜRLÜĞÜ

ŞARTLAR:
1— Ortaokul, Lise veya Yüksek okul mezunu olmak,
2— 18 yaşından küçük, 30 yaşı dan büyük olmamak.

Basın: 11178 - 220

Çin Komünist Partisi 12. Kongresinin bu yıl toplanması bekleniyor

PEKİN(AP)

Çin Komünist Partisi (ÇKP) 12. Ulusal Kongresinin bu yılın sonuna doğru toplanması bekleniyor. Resmi Çin Haber Ajansı Sinhua, Parti kongresine katılacak 1600 delegenin seçiminin kasım ayından önce tamamlanacağını bildirdi.

ÇKP'nin son ulusal kongresi Ağustos 1977'de yapılmıştı ve tüzüğe göre 12. Kongrenin normal olarak 1982 yılında yapılması gerekiyordu.

Geçtiğimiz günlerde çalışmalarını tamamlayan ÇKP Merkez Komitesi 5. Oturumunda, Parti tüzüğünün değiştirilmesinin ve bundan sonraki kongrelerde delege seçimlerinin gizli oyla ve birden fazla adayla yapılmasının kararlaştırıldığı da bildiriliyor.

BM Güvenlik Konseyi oy birliğiyle Yahudi yerleşim merkezlerini kınadı

NEWYORK(AP)

Aralarında ABD'nin de bulunduğu Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyine üye 15 ülke, İsrail'in işgal altındaki topraklarda kurduğu yerleşim merkezlerinin kaldırılmasını isteyen ve bundan sonra böyle yerleşme merkezleri kurmasına karşı çıkan bir karar tasarısını kabul etti.

Kararın lehinde oy kullanan ABD Daimi Temsilcisi McHenry, Güvenlik Konseyinde oy birliği sağlanmasından memnun olduğunu ancak kararı uygulanabilir bulmadığını söyledi.

Karar lehinde oy kullanan diğer Güvenlik Konseyi üyeleri Portekiz, İngiltere, Fransa, Çin, Sovyetler Birliği, Doğu Almanya, Tunus, Nijer, Zambiya, Bangladeş, Filipinler, Norveç, Meksika ve Jamaika.●

Vance, Sovyet Elçisinden sonra müttefik temsilcileriyle görüştü

WAŞHİNGTON(AP)

ABD Dışişleri Bakanı Cyrus Vance, Sovyetler Birliği'nin Washington Büyükelçisi Anatoli Dobrinin'le görüştükten sonra ABD'nin müttefiki olan belli başlı ülkelerin temsilcileriyle bir toplantı yaptı.

Dışişleri Bakanlığı sözcüsü, toplantıda nelerin konuşulduğunu ve toplantıya kimlerin katıldığını söylemedi. İyi haber alan kaynaklar Vance'in Japonya, İngiltere, Fransa, Batı Almanya, İtalya ve Kanada temsilcileriyle görüştüğünü belirtiyorlar.

SOVYETLERLE BAĞLARIN SOĞUMASI BATIYA PAHALIYA MAL OLACAKMIŞ?

MOSKOVA

Novosti Ajansına bir demeç veren Sovyet Ticaret ve Petrol Uzmanı Boris Rackov, Washington'un Sovyetler Birliği ile bağları soğutmasının Batı için çok pahalıya mal olacağını iddia etti. On yıl önce 20 milyar dolar olan ticaretin 1980 yılında 100 milyar doları bulabileceğini öne süren Rackov, "Batılı ülkeler bu ticaret sayesinde ekonomik durgunluğun etkilerinin büyük bir bölümünü duymamışlardır" dedi.

Doğu Perinçek
Kemalist
Devrim

AYDINLIK
YAYINLARI

Genel Dağıtım: TUR-DA
Hamam Sok. No: 4
Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: 27 25 22

Hollanda, Türkiye'deki son gelişmelerden kuşkulanıyor

NİYAZİ TERZİ(LAHEY)

Hollanda, Türkiye'deki son gelişmelerden kuşku duyuyor. Özellikle son Tariş olaylarıyla başlayan kuşkular, giderek yaygınlaşıyor. Tariş olaylarında hükümetin tutumu geniş işçi kesimine çıkış verilmesi, komandoların yeniden devlet dairelerine doldurulması, eski MC hükümetlerinin davranışlarına benzetiliyor.

Hollanda'nın üçüncü büyük gazetesi "De Volkskrant", Almanya'nın Türkiye'ye yardım yapacağı haberini İzmir'deki olaylarda polisin halka saldırısını gösteren bir fotoğrafla verdi. Özellikle bu gazetenin yaratmak istediği kanı, "Almanya'nın Türkiye'deki faşist eğilimli hükümeti desteklediği"dir.

Aynı gazete Ecevit'in Demirel'i İdi Amin'e benzetmesine sarılarak aynı imajı güçlendirmeye çalışıyor. Çeşitli yayın organlarının yasaklanması, 12 Mart uygulamalarına örnek olarak gösteriliyor.

Bütün Hollanda basınında yaygın olan bir kanı da, 'Demirel hükümetinin bozkurtları bir yandan devlete doldurduğu, diğer yandan da hapishanelerden kaçırttığı'dır.

Ecevit'in sorumsuzca verdiği demeçler, Avrupa'da herkesin ağzında sakız olmuş durumda. Bazı küçük gazeteler bu yüzden Türkiye'yi "Asya'nın Güney Amerikası" olarak tanıtıyorlar.

Ecevit'in bazı birbiriyle çelişen açıklamaları da basında alay konusu oluyor.

Demirel hükümeti, Avrupa'dan kredi almaya çalışırken, siyasi krediyi hovardaca harcaması Türkiye'nin menfaatleri için zararlı bir durum meydana getiriyor.

Demirel, MHP ile işbirliğini bırakmadan, bu yaratılmak istenen imajı engelleyemez. Bu imajın gelişmesi Demirel hükümetine açılan siyasi kredinin kesilmesine ve haliyle ekonomik kredilerin verilmemesine yol açabilir.

Avrupa'nın demokratik kamuoyu MHP ile işbirliği yapan bir hükümete kredi ve yardım verilmesini engelleyecek güce sahiptir. Demirel hükümeti zaman geçirmeden MHP'den elini çekmelidir.

Sakharov Batıya iltica etmek istiyor

MOSKOVA

Sovyetler Birliği'nde yabancıların girmesi yasak olan Gorki kentinde oturmaya mecbur edilen Andrei Sakharov'un eşi, Moskova'ya dönmelerine izin verilmediği takdirde Batı ülkelerinden birine iltica etme talebinde bulunabileceklerini söyledi.

Bayan Sakharov, kocasının şimdiye kadar Sovyetler Birliği'nden ayrılmayı düşünmediğin ancak Moskova'ya dönmelerine ısrarla izin verilmemesi yüzünden şimdi bu ihtimalin güç kazandığını belirtti.

Bayan Sakharov, kendilerine gelen mektupların verilmediğini de sözlerine ekledi.

Andrei Sakharov, Sovyet hidrojen bombasının yaratıcısı olarak biliniyor. Sovyetler, askeri sırları bildiği gerekçesiyle Sakharov'un ülke dışına çıkmasını yasaklamışlardı.

GISCARD d' ESTAING KUVEYT'TE

KUVEYT(AA)

Fransa Cumhurbaşkanı Valery Giscard d'Estaing, Kuveyt'te görüşmelerde bulunuyor. Giscard d'Estaing, petrol, bölgesel güvenlik, ekonomik iş birliği gibi uluslararası konularda görüşmelerde bulunmak üzere Ortadoğu'da bir geziye çıkmıştı.

Fransa Cumhurbaşkanını Kuveyt Havaalanında Emir Caber El-Ahmed El Sabah karşıladı.

örse çekiç

Gülay Göktürk

Kıdem tazminatı ve iş güvencesi

Bundan önceki bir yazımızda Çalışma Bakanlığının kıdem tazminatına tavan sınırı getiren ve bu sınırda donduran yasa tasarısını eleştirmiştik.

Geçtiğimiz hafta, vergi tasarısının açıklanması ile birlikte kıdem tazminatı üzerindeki tehditler daha da arttı. Durum daha da vahim bir hal aldı. Görüldü ki, hükümetin iki yasa tasarısı, birbirini tamamlamak amacıyla ve aynı mantıkla hazırlanmış: Çalışma Bakanlığı tazminatların tavanını sınırlıyor ve şu anda 500 bin lira civarında olan memur ikramiyesi, işçi kıdem tazminatının üst sınırına ulaşıncaya kadar bu tavanı donduruyor. Maliye Bakanlığı ise, 500 bin liranın üstünü, yani memur ikramiyesi ile işçi tazminatı arasındaki farkı vergilendirerek kıdem tazminatını kırpıyor. Ve böylece, aklınca "sosyal adaleti sağlamış", "İşçi-memur ayırımını törpülemiş" oluyor.

Kısacası, hükümet ardarda sunduğu iki tasarı ile, kıdem tazminatlarını iki taraftan kıskaca alıyor. Üstelik bunu yaparken, ne Anayasa tanıyor, ne toplusözleşme hakkı, ne Anayasa Mahkemesi ne Danıştay tanıyor. Getirdiği yasa ile iş hukukunu allak bullak ediyor. Düşünün ki, Çalışma Bakanlığının tasarısı kanunlaşırsa, İş Kanunu ile Basın İş Kanunu çelişecek. Basın işçilerinin kıdem tazminatı sınırlanmayacak, diğer işçilerinki sınırlanacak. Yine vergi tasarısı bu şekilde kanunlaşırsa, Deniz İş Kanununa tabi olan işçilerin kıdem tazminatlarının 972 bin lirası vergiden muaf tutulurken, diğer işçilerin 500 bin lirası muaf olacak. Ve iş hukukçuları arasında, iş mahkemelerinde bir tartışmadır başlayacak. Hangi yasayı uygulamak gerekir tartışması. . .

Ancak biz bugünkü yazımızda, gündeme gelen yasa tasarılarını mevcut yasalar ve Anayasa açısından eleştirmeye, ortaya çıkacak çelişkileri incelemeye girmeyeceğiz. Bugün, meselenin bir başka yönü üzerinde, kıdem tazminatı kavramı üzerinde durmak istiyoruz.

Kıdem tazminatı nedir? Hangi zorunluluktan doğmuştur ve hangi ihtiyacı karşılaması gerekir?

Sanırız, yıllardır süren "kıdem tazminatları çok yükseldi, az yükseldi", "sınırlamak gerekir, tavan koymak doğru değildir' tartışmalarını yukarıdaki sorular açısından cevaplamak ve bugün kıdem tazminatının oynadığı rolden kopartmamak gerekir.

Kimileri, kıdem tazminatını, işverenin işçiye karşı ödemekle yükümlü olduğu bir "vefa borcu" olarak tanımlarlar. Kimilerine göre, bu bir ihtiyarlık sigortası, ya da yıpranma payıdır. Bazı iş hukukçuları ise, kıdem tazminatının artı değerin eşitsiz paylaşımından kaynaklandığını ve bu eşitsizliğin bir nebze olsun giderilmesinin amaçlandığını söylerler.

Ancak bütün bunların ötesinde, kıdem tazminatının işçi için taşıdığı anlam, herşeyden önce, belli bir işgüvencesi sağlamasıdır. İşçi için kıdem tazminatını yükseltmek, işverenin 13. maddeyi uygulamasını bir parça olsun zorlaştırmak demektir. İşçi için kıdem tazminatını yükseltmek, atılmayı engelleyemediyse bile, yeni bir iş buluncaya kadar aç kalmayacak kadar parayı garantilemektir.

Yani, bugün, kıdem tazminatını yükseltmek işçiler için bu kadar önemli bir mesele haline geldiyse, bunun temel sebebi, Türkiye'de işçi sınıfının hiç bir iş güvencesine sahip olmaması, geleceğinden kesinlikle emin olmamasıdır.

İşverenler işlerine geldiği zaman batıyı örnek göstermeye bayılırlar. Kıdem tazminatı tartışması her açılışında da söyledikleri budur. Onlara bakarsanız, bu kıdem tazminatı denilen bela, bizden başka hiç bir Avrupa ülkesinde yoktur. Hiç bir Avrupa ülkesi, sanayicisini bu kadar ağır bir yük altına sokmamıştır.

Ama bunu söylerken, unuttukları birşey vardır: Evet, Avrupa da kıdem tazminatı yoktur ama, Avrupa'da işsizlik sigortasının bulunmadığı bir tek ülke de yoktur. Avrupa'da kıdem tazminatı yoktur ama, orada hileli iflasla kapanıp üç ay sonra yeni işçilerle tekrar açılan fabrika da yoktur. Orada iş mahkemeleri, haksız işten atmayı önlemek için atılan davaları kısa bir süre içinde sonuçlandırmak zorundadır. Avrupa'da kıdem tazminatı yoktur ama, devlet, işveren ya da sendika, bir işçiye emekli olduğunda başını sokacak bir konut ve geçinebileceği kadar gelir sağlayabilir.

Demek ki, kıdem tazminatını çok görüp de orasından burasından tırtıklamaya çalışanlar, öncelikle, işçinin neden kıdem tazminatını yükseltmeye çalıştığına bakmalı ve ondan sonra konuşmalıdır.

Sorunun temelinde yatan şey, Türkiye'deki sosyal güvenlik kurumlarının yetersizliği hemen hemen yokluğu hızla artan işsizlik, kontrolsüz ve insafsız bir şekilde işleyen 13 ve 17inci maddeler ve işçi sınıfının içinde bulunduğu yoğun güvensizlik duygusudur. Siz bu güvensizlik duygusunu yokedemeden, kıdem tazminatları çoktur diyemezsiniz. Sayın Prof. Tunçomağ'ın da belirttiği gibi, 'Türkiye'de kıdem tazminatını işsizlik sigortasından ayrı olarak düşünemezsiniz. Ayırdığınız anda da kıdem tazminatının bu gidişine hiç bir zaman dur diyemezsiniz. Dur deme hakkını kendinizde bulamazsınız." (Yargıtay İş Hukuki Kararlarının Değerlendirilmesi Semineri, İstanbul, 1979)

İGD'liler Kartal 2. Noterliğine sopalı silahlı baskın düzenlediler

Cevher-İşten istifa eden Otosan işçilerine Maden-İş militanları saldırdı

İşçiler son dönemde 9 yıldır işyerinde yetkili bulunan Cevher-İş Sendikasından ayrılmaya ve Tüm Maden-İş Sendikasında örgütlenmeye başlamışlardı

İSTANBUL (ÖZEL)
T. Maden-İş Sendikası militanları 29 Şubat günü Kartal 2. Noterliğine taşlı sopalı ve silahlı bir baskın düzenleyerek Cevher-İş'ten istifa eden Otosan fabrikası işçilerine saldırdılar.

Kadıköy Fikirtepe'de kurulu olan Otosan'ın işçileri son dönemde 9 yıldır işyerinde yetkili bulunan Cevher-İş Sendikasından ayrılmaya ve Tüm Maden-İş Sendikasında örgütlenmeye başlamışlardı. 26 Şubat gününden itibaren büyük gruplar halinde Kartal 2. Noterinde istifalarını sürdüren Otosan işçileri 28 Şubat günü de 800 kişilik bir grupla notere geldiler. Aynı gün fabrika kapısını tutan İGD'liler işçileri çevirmek istediler. Bunu başaramayınca istifaların yapıldığı 2. Noterin karşısındaki kahveye saldırıya geçtiler. Olay sırasında kahve tamamen tahrip oldu bazı işçiler yaralandı.

Tüm Maden-İş'in olayla ilgili haber ajansında bu konuda şöyle deniyor:

"Olaydan yirmi gün öncesine kadar Otosan'da hiç bir çalışma yapmayan Maden-İş Sendikası birden ortaya çıkarak 100-200 kişilik İGD'li gruplarla işyerinin kapısında bildiriler dağıtmaya başladı. Bir yandan da servis otobüslerini kaçırarak herkesi topluca istifaya götüreceği söylentileri yaymaya başladılar. Böylece işyerinde tansiyon birden bire gerginleşti. 28-29 Şubat günleri Maden-İş 250-300'e yakın militanını ve İGD'lileri fabrika kapısına yığmışlar, fakat bütün çabalara rağmen getirdikleri otobüslere hiç bir Otosan işçisi binmemiştir. İşçiler Tüm Maden-İş'in otobüslerine binerek Kartal 2. Noterine gitmişler ve noterin tam karşısındaki kahvede noter yetkililerinin önünde istifalarını tamamlamış ve servislerle evlerine dağılmışlardır.

Son 50 işçinin istifasının yapıldığı sırada kahveye taşlar ve sopalarla İGD'liler saldırmıştır. Saldırı sırasında 4-5 el silah atılmıştır. Noter yetkililerinin ve işçilerin bulunduğu kahve tamamen tahrip olmuş işçilerin bazıları atılan taşlarla yaralanmış kahvedeki sobanın devrilmesiyle başlayan yangın ise büyümeden söndürülebilmiştir."

Tüm Maden-İş Genel Başkanı Uğur Cankoçak saldırıdan sonra işçilere yaptığı konuşmada şunları söyledi:

"Olanı biteni birlikte yaşadık. Tüm Maden-İş'in Genel Başkanı ve tüm Yürütme Kurulu üyeleri hep birlikte çirkin bir saldırıya uğramıştır. Bunlar aslında işçi sınıfına düşmandırlar. İşçileri sürü olarak kabul ederler. Kendi kişisel, grupsal ve politik çıkarları için yapmayacakları şey yoktur.

Onlar Otosan'a Tüm Maden-İş'in girmesini engelleyebilmek için bu harekete başvurarak Cevher-İş'le ve işverenle akrabalıklarını bir kez daha ortaya koydular. Politika olarak doğrudan doğruya bağlı oldukları Rusya'nın tavrı aynıdır. Yoksul Afgan halkına havadan karadan yüz bin Sovyet askerinin saldırısı hala sürüyor.

Maden-İş Sendikası yetkilileri ve İGD'liler yurdumuzun bağımsızlığını işçilerin yönetime gelmesini isteyen ve bunun için savaşan Tüm Maden-İş'e saldırması boşuna değildir. Uşakların bağımsızlığa karşı çıkması çok doğaldır. Tarihler bir ülkede bağımsızlık savaşının ateşi başlayınca sönmeyeceğini ve mutlaka bağımsızlığın kazanılacağını yazıyor.

Bu keneleri Otosan'a sokmayacağımız gibi işçi sınıfının başından da atacağız."

Oleyis Sendikası açıklama yaptı:

«İktidar kamu kuruluşlarındaki yetkili sendikaları tanımıyor»

ANKARA (ÖZEL)
Oleyis Sendikası Genel Başkanı Nusret Aydın, "Bizden olmayana yaşama hakkı yok görüşünden yola çıkan iktidar, demokrasi ile, hukuk devleti ilkeleri ile bağdaşmayan bir anlayışla kamu kuruluşlarında kendinden görmediği sendikalar tarafından yapılan sözleşmeleri uygulamamakta ve yasal olarak yetki almış bu sendikaları yasa tanımaz bir tutumla taraf olarak kabul etmemek suretiyle toplu iş sözleşmesini daha başlangıçta uyuşmazlık noktasına itmektedir" dedi.

Oleyis Başkanlar Konseyi toplantısından sonra yaptığı açıklamada Nusret Aydın, asgari ücretin yeniden düzenlenmesini, vergi dışı bırakılacak dilimin rakamla sınırlandırılmayarak, asgari ücret olarak belirlenmesini istedi.

Fiyatların serbest bırakılmasıyla, katsayının 25 olmasının öneminin kalmadığını, fiyatların dondurulması gerektiğini söyleyen Aydın, kıdem tazminatlarına sınır getirilmek istenmesini de kınadı.

Malatya Tekel Sigara'da tek bir sağlık personeli yok

SSK'nın bü servisi doktorsuzluktan kapandı

MALATYA (ÖZEL)
Malatya Tekel Fabrikası işçileri, fabrikada yeterli koruma tedbirlerinin alınmaması yüzünden sık sık iş kazaları meydana geldiğini belirterek yetkilileri uyardılar.

Yılda ortalama on kadar kazanın meydana geldiğini söyleyen işçiler, fabrikada bir tek ambülansın bile bulunmadığını, ilk yardım servisinde ise hiç bir sağlık personelinin olmadığını söylediler.

En son 21 Şubatta Saadet Ballı adlı bir kadın işçinin elini makinaya kaptırdığını belirten işçiler, ambülansın bulunmaması yüzünden yaralının üstü açık pikapla hastaneye götürülmek zorunda kaldığını anlattılar.

Malatya Tekel Sigara işçileri ayrıca, Tek Gıda-İş Şube yöneticilerini de işçilerin sağlık sorunlarıyla ilgilenmemesini ve işvereni bu konuda zorlamamasını eleştiriyorlar.

SSK'NIN İKİ SERVİSİ DOKTORSUZLUKTAN KAPANDI

Öte yandan Malatya SSK hastanesinin iki servisinin doktorsuzluk yüzünden kapandığı bildirildi.

Kadın hastalıkları servisinin kapanmasından sonra hastaların doğumevine gönderildiği, ancak burada da doktor sıkıntısı olması yüzünden hastaların yakınlarının yardımıyla doğum yaptıkları belirtiliyor. Doktorsuzluktan kapanan göz servisinin hastaları ise özel doktorlara sevkediliyor.

Karadeniz Bakır İşletmelerinde sözleşme imzalandı

ANKARA (THA)
Karadeniz Bakır İşletmelerinin Murgul-Çakmakkaya ve Hopa işyerlerinde çalışan 1311 işçi adına Yeraltı Maden-İş Sendikası ile KBİ arasında toplusözleşme imzalandı.

Sözleşme ile işçilerin ücretleri 390 liradan 795 liraya yükseltildi ve ikinci yıl 325 lira zam yapılması öngörüldü. Ayrıca 20 bin lira yakacak yardımı, 7 bin lira izin harçlığı, 75 lira yemek bedeli ödenecek. İşyerlerinde asgari ücret birinci yıl 645, ikinci yıl 970 lira oluyor. 1 Mayıs'ın İşçi Bayramı olarak kabul edildiği sözleşmede Disiplin Kurulu kararı olmaksızın hiç bir işçinin işten atılmaması da bağıtlandı.

ETİBANK
Bandırma Boraks ve Asit Fabrikaları İşletmesi
Müessese Müdürlüğünden
'PVC-POLYESTER BEZİ
İMAL ETTİRİLECEKTİR"

1— Asitborik Fabrikamız litre preslerinde kullanılmak üzere numune ve şartnamesine uygun olarak +%35 5000 mt. PVC—Polyester veya bunlara eşdeğer evsafta filtre bezi imal ettirilecektir.

2— Bu işin muvakkat teminatı 100.000.-TL. sıdır.

3— İhale 10.3.1980 günü saat 15/00'de Bandırma 600 Evler civarındaki Müessesemiz binasında yapılacaktır.

4— Bu işle ilgili şartnameler Bandırma'daki Müessesemizin Ticaret Servisinden temin edilebilir.

5— Müessesemiz 2490 sayılı kanuna tabi değildir.

Basın: 11642 - 222

BIR AKIL HASTANESİNDEN NOTLAR 2

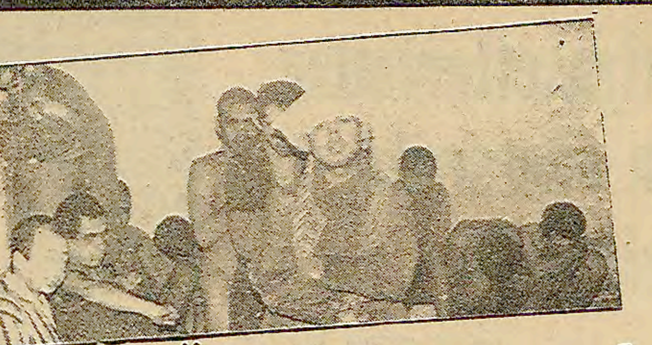

Bakırköy kabusu

Abdullah Kurtay

Övgüler, övünmeler sürerken...

11 senede 10 bin hasta öldü

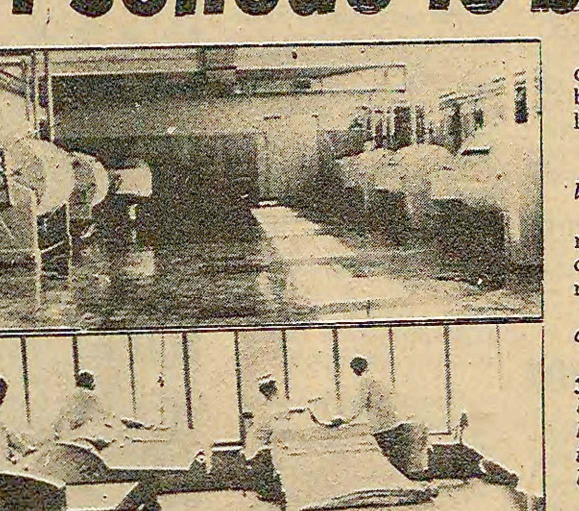

GÖSTERİLEN: Eski başhekim zamanında hazırlanan yıllıkta "İşte modern çamaşırhane ve ütühanemiz" diye gösterilen yer.

İŞTE GERÇEĞİ: Bu da, hasta çamaşırlarının nasıl modern bir çamaşırhanede yıkandığını göstermiyor mu?...

Çocuğun biri ağlıyordu. Önündeki yemek tabağına göz yaşları dökülürken sordum:

— *Neden ağlıyorsun?*

— *Dövüyorlar!... Ne olur dövmeyin beni!...*

Başka bir çocuk yemek istiyor. Biri de vücudunda gezen bitleri temizlemekle meşguldü.

— *Kim dövüyor sizi?* diye soruyorum.

— *Bırakmıyorlar gideyim. Ne olur beni çıkar buradan abi... Ne olur çıkar beni burdan. Gitmek istiyorum... İstemiyorum burayı!...*

Çocuk, daha gür ağlıyor. Elim titremeye başladı. Resim çekemiyorum. O ara hastabakıcı mı, hemşire mi kim olduğunu anlayamadığım biri "ağlamayın gülün" diye bağırıyor, çocuklara.

Cevaplıyamıyorum, Kafamdan geçen soruları!... Tedavi yöntemleri bu mu?.. Hani çocukların üst-başları? Hani şefkat; ya sağlığın ana şartı temizlik? Bit mi?.. Ortalıkta ağır bir koku var. Resim çekiyorum. Ama önce hastabakıcı hanım çocukları bir düzene sokuyor. Ve sonra bana dönerek!

— *Siz müsait olmadığımız bir zamanda geldiniz!... Biz her zaman böyle değiliz. Olur ya, insan evinde de her zaman müsait olmaz!... Aslında çocukların durumu çok iyi. Ama malumunuz, olanak meselesi. Şimdi resim çekebilirsiniz!...*

Resim çekiyorum. O ara hastabakıcı hanım gülerek, sanki poz veriyor. Kimbilir, belki de alışmıştır zamanla!...

Dışarda kar yağıyor, içerisi buz gibi!.. Ve bu körpecik çocuklar burda tedavi oluyorlar. Yıllardır bir demirperde gibi kamuoyundan gizlenen bu tabloyu Hastane Başhekimi Dr. Yıldırım Aktuna gözler önüne seriyordu. Belki de tedavilerin en iyisini yapıyordu. Çünkü burda bu imkan ve şartlarla tedavi bir yana yaşamak bile bir mucize!... Koğuşlar, bir esir kampına benziyor. Düne kadar hasta koğuşlarında geceleri nöbetçi de kalmıyormuş. Yeni atanan Başhekim Aktuna, bütün yetkilerini kullanarak, nöbetleri zorunlu kılmış. Peki yıllardır bu kapıları kapalı tutup, akşamları sıcak evlerinde mışıl mışıl uyuyan, kitaplar yayınlayıp kendilerine övgüler düzdüren eski yöneticiler şimdi nerdeler?... Bu mu sağlık hizmeti, kamu hizmeti? Bu mu tedavi yöntemleri?

Başhekim Aktuna ortadaki tabloyu cesaretle gözler önüne sererek en başta yöneticiler ve bütün kamuoyunu vicdanlarıyla karşı karşıya bıraktı. Olumlu da oldu... Kamuoyu harekete geçti... Yardım kampanyası başladı... Ama bir soru hâlâ ortada... Koskoca sağlık teşkilatı yıllardır bu manzarayı değiştirebilecek imkana sahip değil miydi?... Hem de bütün olan biteni bilmelerine rağmen..

ÖVGÜLER...ÖVGÜLER

Bakırköy Akıl Hastanesi, 17 Haziran 1927 tarihinde Prof. Dr. Mazhar Osman Uzman tarafından kuruldu. İlk dönemlerde önemli sonuçlar alınmış, hastaneden!.. Fakat daha sonraları politik ve şahsi çıkarlar ön plana geçmiş

Özellikle 1960 yılından sonra, başhekim olan Faruk Bayülkem'in döneminde, Bayülkem'in iddialarının aksine hastane, tamamen kapalı kutu olarak tutulmuş...

Haziran 1977'de Faruk Bayülkem yayınlattığı "BAKIRKÖY'DE 50. YIL" adlı kitapta baş yazısında bakın neler yazmış

'Başhekim olarak göreve başladığımda hastanemizde kapalı sistem uygulanıyordu. Halbuki bu usül birçok ülkede terkedilmiş. Nitekim ilk iş olarak bunu ele aldık. Modern psikiyatrik girişimlere dayanan açık kapı sistemini uygulamaya karar verdik ve başladık. Yararını da gördük. Hasta - toplum ilişkisi kısa sürede ve gözle görülür biçimde düzelmeye başladı. Toplumda ruh hastasına karşı evvelce mevcut olan korku, güvensizlik ve çekingenliğin yerini anlayış, sevgi ve yardım duyguları aldı. Ruh hastasına (DELİ), tedavi edildiği müesseseye de (TIMARHANE), diyenler azaldı. Olumlu sonuçlar hasta ailelerini, hastaları ve bizleri sevindirdi."

Eski Başhekim Faruk Bayülkem, her ne kadar yıllıkta hastanede "açık kapı sistemi" tedavi yapıldığını yazıyorsa da Bakırköy'ün yıllardır kapalı kapılarının ardındaki gerçek, kapılar gerçekten açılınca ortaya çıktı. Oysa aynı yıllarda Bayülkem şunları söylemekteydi;

"1960'larda başlattığımız modern (...) psikiyatrik rehabilitasyon ve sosyal readaptasyon çalışmalarımız artık toplumu malolmuştur. Bakanlığımız üniversitelerimiz, meslektaşlarımız, basın-yayın organlarımız ve yardım sevenlerin desteği ile sağlanan bu hizmetleriyle Bakırköy Akıl Hastanesi mensupları daima övünebilir."

Yine yıllıkta, hastanenin 1170 yataklı modern bir yatakhaneye kavuşması için, yatakhanenin birinci kısmının 20 milyon liraya ihalesinin yapıldığı ve temelinin atıldığı belirtiliyor. Ayrıca Bayülkem, 40 milyon liralık ikinci bölümün 1978 yılında bitmesi gerektiğini ve söz konusu tesislerin hizmete girmesiyle sıkıntının kısmen biteceğini söylüyordu. Ve bu yıllıkta hastane adeta bir cennet gibi gösteriliyordu. Ve yıllık ünlü politikacılarımızın övgü dolu demeçleriyle doldurulmuştu.

"FARUK BEY'E MODERN BİR ODA..."

20 Eylül 1973'te hastaneyi ziyaret eden Sadettin Bilgiç, hastane şeref defterine şunları yazmıştı:

'Muhterem Faruk Beyefendi. Talebelik zamanımdaki hastanenizle bugünkü hastaneniz arasındaki fark ciddi, büyük ve göze çarpan haldedir. Hastalara tamamiyle yeni metodlarla yapılan tedavi ve rehabilitasyon çalışmaları şayanı takdirdir. Büyük gayret, müsamaha neticesi gelişen hizmet ve gayretinizle artarak devam edeceğine inanıyor ve güveniyorum."

Yine Başbakan Süleyman Demirel, 12 Ekim 1966'da Bakırköy Akıl Hastanesinde yaptığı incelemelerden sonra şeref defterine şunları yazmıştı;

"Bakırköy Akıl ve Ruh Hastanesinin kıymetli hekimlerine, hastabakıcılarına ve idarecilere hastalara gösterdikleri şefkat, itina ve sevgiden dolayı teşekkür ederim."

Bir yanda yaptıklarıyla övünen yöneticiler, bir yanda yapılanları öven yöneticiler. Peki ya gerçekler.. Onlar da ortaya çıktı... Peki bu tablonun ortaya çıkmasında yıllardır durumu toz pembe gösterenlerin hiç mi payı yoktu? Bugün durumu gören ve harekete geçen kamuoyundan önce bunların harekete geçmesi gerekmez miydi?...

Harekete geçilmiştir ve hastanede "açık kapı" sistemini uygulayarak "modernleştirdiğini" söyleyen eski Başhekim Faruk Bayülkem, tekrar Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Münif İslamoğlu tarafından hastanenin denetleyicisi olarak atanmıştır. Ve İslamoğlu'nun atama emrinde ise şunlar belirtiliyor. "Faruk Beye bir modern oda ve bir de sekreter tahsis edilmesi..."

Ve yıllardır yaptıklarıyla övünen Bayülkem ilk sözünü söylemiştir: "Tartışmayı bırakalım, elbirliğiyle durumu düzeltmeye çalışalım."

Yarın: «Modern» tedavi dedikleri

Bir ibret belgesi

Tariş eski yöneticilerinin Tariş raporu

2

Parti içi partizanlık

Tariş eski yöneticilerinin hazırladığı ve "İplik Fabrikası hakkında görüş ve önerme raporu" adı altında yayınlanan belgenin partizanlık ve işçi düşmanlığı anlayışını yansıtan bölümlerini dün yayınlamıştık. Ancak iş partizanlığın da ötesinde boyutlar taşıyor.

Bu raporu hazırlayanlar da, raporda şikayet edilen kişiler de CHP'li olduğu halde, Tariş'te paylaşılacak lokmanın büyük olması, sorunu partizanlığın ötesinde boyutlara ulaştırdı. Artık sorun şu partinin veya bu partinin hakimiyeti değil, parti içinde şu ya da bu hizbin kazanması haline gelmişti. Bu yüzden de her biri ayrı bir politik yatırım peşinde olan yöneticiler arasında bir türlü uyum sağlanamıyordu. Bu durum, raporun 2. bölümünde ifade edildikten sonra bu uyumsuzluğu örneklerle ispatlanmaya çalışılıyor:

a) Fabrika Müdürünün Ankara'da bulunduğu bir gün, telefon santralında çalışan Meral Aktoprak ve Pakize Yeşilyurt aralarında çekişmişlerdir. Dışardan gelen telefonlar hakkında yanıltıcı bilgi vererek faşist kişilerle içerden bazı kişilerin telefon görüşmesini sağladıkları, telefonları dinledikleri hususunda, Meryem Saler şahitliğinde birbirlerini Müdür Yardımcısı Kemal Sevim, Personel Müdürü Selahattin Karakaş ve Planlama Müdürü Kamile Ölçer huzurunda suçlamışlardır. Kemal Sevim o günün aşamasında bir amir olarak kendilerine işlerinin değiştireceğini söylemiş, onlar da memnun olacaklarını belirtmişlerdi. İş değişikliği için gerekli işlemler hazırlatılmış, ilgili servis müdürlerine imzalatılmış olarak, o gün için Fabrika Müdürü yerine bakması münasebetiyle iş değişikliğinin onaylanması Müdür Yardımcısından istenmiştir. Müdür Yardımcısı, bu iş değişikliğinin yanlış anlaşılmaya sebebiyet verilmesinden çekinerek Fabrika Müdürünün gelmesinin uygun olacağını söylemiştir. Fabrika Müdürü ertesi günü vazifeye döndüğünde, kendisinden iş değişikliğinin onaylanması istenmiş bu istek bilinmeyen nedenlerle reddedilmiştir.

Fabrika Müdürü, iş değişikliği isteğini reddederken Müdür Yardımcısının ve adı geçen müşahit müdürlerin bilgisine baş vurmamıştır. Malesef bu olayı bir tezgah olarak değerlendirmiştir.

Burada önceden idarece verilmiş kararın değiştirilmesi vardı. Çünkü Kemal Sevim, iş değişikliğinin durdurulması için devreye giren işçi temsilcilerine kararın verildiğini ve uygulanacağını söylemiştir. Şu anda santral memureleri halen görevlerindedir.

b) Teknik ressam kadrosunda bulunan ve vardiya amirliğine vekalet eden sanat okulu mezunu İsmail Hakkı Özberk'in daha yüksek ücret alabilmesi için yine vardiya amirliğine vekalet kaydıyla makina bakım teknisyenliği kadrosuna nakli istenmiştir. Bu istek Fabrika Müdürü vasıtasıyla önce İşletme Müdürü Hüseyin Kaban'dan, İsmail Hakkı Özberk'in anılan kadroya teklif etmesini birkaç defa istemiştir. İşletme Müdürü, tahsil durumunun müsait olmadığını söyleyerek isteği reddetmiştir. Daha sonra Personel Müdüründen, İsmail Hakkı Özberk'in anılan kadroya nakli için Genel Müdürlüğe onay yazısının yazılması istenmiştir. Personel Müdürü, anılan şahsın teknisyen olmadığını, söz konusu kadroya atanabilmek için tekniker veya teknisyen olması gerektiğini Fabrika Müdürüne hatırlattığı halde sorumluluğu üzerine alacağını söylemiş sadece kendi imzasıyle Genel Müdürün onayına gönderilmesini istemiştir. Yazı yalnız Fabrika Müdürünün imzasıyla gönderilmiştir.

c) Planlama Müdürü Kamile Ölçer tarafından deneme süresi içerisinde Süreyya Martin ve Abdül Aksoy isimli işçiler hakkında haklı nedenlere dayanılarak tutulan raporlara, itibar edilmeyip sadece kimin tarafından işe alındığına bakılarak Fabrika Müdürlüğünce hiç bir işlem yapılmamıştır.

d) Fabrika Müdürü işletmeye indiği zaman İşletme Müdüründen alınması gereken bilgileri İplik Şefi Melih Kalelioğlu'ndan alıyor ve onun bilgilerine daha fazla itibar ediyor. Bu davranışlar İşletme Müdürünün hem kişiliğinin hem de, otoritesinin sarsılmasına sebep olmaktadır.

e) Fabrikaya girdiğinden bu yana içkili olarak gelen ve olaylara özellikle sebebiyet veren posta başı Mustafa Uslu hakkında çeşitli zamanlarda sözlü olarak Fabrika Müdürüne uyarıda bulunulmasına rağmen sanki bu kişiyle gurur duyarcasına sadece tebessümle seyirci kalmıştır. Bu durumdan yüz bulan aynı kişi hatalarında ısrar etmiş daha da ileri giderek ana cadde üzerinde bulunan bekçi kulubesinde içki masası kurarak aşırı derecede alkol alarak işçi ve yöneticilere hakaret etmiştir. Bu olay nöbetçi amiri ve bekçilerin raporları fabrika Müdür Yardımcısına iletildiğinde iş yasası gereğince çıkışının yapılmasını uygun görmüş ve Personel Müdürlüğüne işlem için talimat verilmiştir. Fabrika Müdürü bu talimatı dikkate almayarak Mustafa Uslu'yu alenen korumuştur. Ve yakın ilişkilerinden dolayı halen korumaktadır.

f) Aytaç Kocatoros isimli işçi Nisan ayından sonra Fuarda bir gazinoda çalışıp ücret almasına rağmen fabrikamızdan ayrıyeten hem ücretini almış ve fazladan günde dört saat mesai parası Fabrika Müdürümüz tarafından verdirilmiştir. Bu gün bile fabrikaya uğramadığı halde kendisine ücret ödenmektedir.

g) Halil Susuz'un, Orhan Davut'un yaveri gibi her an arabasında bulunduğu, bir siyasi partinin güven oyu alması için özel otoyla Ankara'ya kadar gittiği delillerle sabittir. Anılan kişi işçi olmasına rağmen hemen fabrikamızın müracaat memurluğu gibi mühim bir yerde görev yapmaktadır. Bütün müdürler ve fabrika Müdür Yardımcısının ısrarına rağmen yerinden alınmamış, bu kişi işçi kesiminde sağcı bir militan olarak işçilerin örgütlenmesine memur edilmiştir.

h) İş bölümü konusu Fabrika Müdürlüğünce önemsenmiyor, herşeyin kendi imzasından çıkmasına özen gösteriyor. İmza yetkileri olmamasına rağmen Kazan Klima şefi Rasih Kara Yardımcı İşletmeler Müdürü yerine imza atmaktadır. İsmail Koçgözün yetkisiz imza atması Müdür Yardımcısı tarafından kendisine bağlı bir müdürlük olması münasebetiyle son zamanlarda engel olunmuştur.

Bütün bu somut örnekler karşısında fabrika yönetiminin bir uyum içerisinde çalıştığını söylemek mümkün olmamaktadır."

Yarın: Partizan amaçların itiraf

YENİ TASARI KOMİSYONDA YENİDEN GÖRÜŞÜLÜYOR

Dargelirliler, vergi tasarısının düzeltilmesini bekliyor

■ Vergi dışı tutulan miktarı 6300 liraya çıkararak işçi ve memurlara bir miktar rahatlama getiren tasarı, bu iş için gereken 98 milyar liralık ek kaynağı yine aynı kesimlerin sırtından çıkarmayı amaçlıyor

MUHİTTİN SİRER

Yeni Vergi Yasa Tasarısı yeniden görüşülmek üzere ilgili komisyona gönderildi. Şimdi milyonlarca emekçi yasa tasarısındaki haksızlıkların ve olumsuz yanların düzeltilmesini bekliyor. Hükümet yurttaşların bütçelerini altüst eden devalüasyon ve yüksek oranla zam kararlarını bir anda ve geciktirmeksizin aldı. Ancak dargelirlilerin bütçelerini bir yama olacak nitelikteki yasa tasarılarının devreye sokulması içinde taşıdığı olumsuzluklar ve talebi kısma politikası yüzünden oyalanıyor.

Olumsuz yanlarının değiştirilmesi istenen yeni vergi yasa tasarısının olumlu bazı yanları da var. Örneğin ücretlilerin vergi muafiyetini 6300 liraya çıkarıyor ve bir miktar rahatlama getiriyor. Ancak bu kararla Hazinenin kaybettiği 98 milyar liralık kaynağı yine bu kesimlerin gelirlerinden başka biçimlerde alacağı vergilerle karşılamak istiyor.

Öte yandan yasa tasarısı ihracatı önemli ölçüde destekliyor, sanayinin geri kalmış yörelere kaymasını sağlamaya çalışıyor, kaynak sıkıntısı çeken belediyelerin gelirlerini artırmayı amaçlıyor.

Komisyonda yeni vergi yasasının olumsuz yanları değiştirilmelidir!

- ● Ücret ve ikramiyeleri birleştirip vergilendirme önerisi geri alınmalıdır
- ● Kıdem tazminatını sınırlandırmaktan vazgeçilmelidir
- ● Yüksek gelirlilerden daha çok, düşük gelirlilerden daha az oranda vergi alınması sağlanmalıdır
- ● 580 milyar liralık vergi kaçırılmasını önleyecek tedbirler getirilmelidir
- ● Ücretlilerin geliri sermaye ve serbest meslek gelirlerinin aynı tarife üzerinden vergilendirilmesi önlenmelidir
- ● Tarifelerde yapılan değişikliğin, hayat pahalılığının aşındırdığı gelir kayıplarını dengeleyecek ölçüde olması sağlanmalıdır

---

Ankara'nın caddelerini çöpler kapladı

● İşçiler üç aylık maaşlarını alamayınca direnişe geçtiler. Temiz olan caddeler kısa sürede çöplerle kaplandı. Caddelerdeki çöplerden en fazla esnaflar etkilendi. Çevreyi pis kokular sarması üzerine müşterilerin sayısı azaldı. Satışlar da yarı yarıya düştü. ●

DİRENİŞTEKİ İŞÇİLERİN BAKKALA OLAN BORCU 15 BİN LİRAYI GEÇTİ

ANKARA(ÖZEL)

Üç aylık maaşlarını alamadıkları için, bir süre önce direnişe geçen belediye işçilerinin eylemi devam ediyor. Üçüncü ay dolmasına rağmen, işçiler hâlâ maaşlarını alamadı. Belediye Başkanı Ali Dinçer bakanlıkları dolaştı, ancak gerekli olan 260 milyonu bulamadı.

Direnişlerini sürdüren işçiler ise, bakkallara olan borçlarının 15 bin lirayı geçtiğini söylediler. Görüştüğümüz işçiler, üç aydır ev kirasını ödeyemediklerini, bazı bakkalların borçların fazla tutması nedeniyle veresiye mal vermediklerini belirttiler.

Öte yandan direniş nedeniyle başkent Ankara'nın caddelerini çöpler kapladı. Biriken çöpler sağlık açısından da tehlikeli olmaya başladı. Çevreyi pis kokular sarması yüzünden, esnaflar iş yapamaz hale geldi. Görüştüğümüz esnaflar satışların yarı yarıya düştüğünü belirttiler. Çöpler yüzünden işçileri suçlamadıklarını söyleyen esnaflar, direnişin bir an önce bitirilmesini istediler. Direnişe Belediye Fen İşleri, Temizlik İşleri, Park ve Bahçe Müdürlüğünde çalışan işçiler katılıyor.

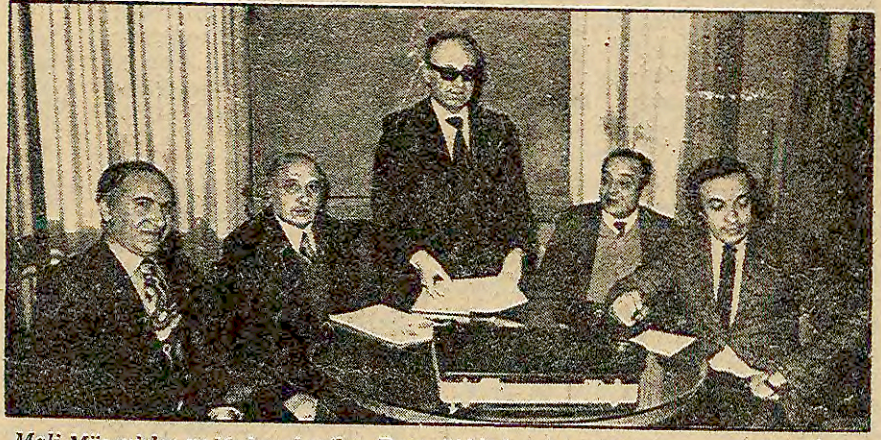

Mali Müşavirler ve Muhasebeciler Derneği bir basın toplantısı yaparak Türkiye'de yaşayan yalnız on kişiden birinin vergi ödediğini açıkladı.

Mali Müşavirler Muhasebeciler Derneği

«10 kişiden yalnız biri vergi veriyor»

İSTANBUL(ÖZEL)

TÜRKİYE'de toplam nüfus içinde yalnızca 4 milyon kişinin yani on kişiden birinin vergi ödediği bildirildi.

Mali Müşavirler-Muhasebeciler Derneği tarafından düzenlenen 1980 Mali yıl basın toplantısında yapılan açıklamada, vergi ödeyen 4 milyon kişiden 2, 7 milyonunun ücretli, yani "ister istemez vergi veren insanlar" olduğu belirtildi. Geri kalan 1,3 milyon kişiden 550 bininin Götürü Vergi ödeyip işin içinden çıktığı bildirilen açıklamada hükümete beyanda bulunarak vergi ödeyen insan sayısının 800 bin kişiden ibaret olduğu belirtildi.

Vergi sistemindeki boşluklardan veya vergi denetiminin etkili olmamasından yararlanan kişilerin hiç vergi ödemedikleri belirtilen açıklamada bu duruma köklü bir çözüm getirilmesi istendi.

MUHASEBECİ ENFLASYONU

Basın toplantısında "Yeminli-Serbest Mali Danışmanlık" yasa tasarısının 1950 yılından beri Meclise bir türlü getirilmediği ve "En kadük" olma rekorunu kırdığı bildirildi. Bu durumun türedi muhasebeciler enflasyonuna yol açtığı belirtilen açıklamada, şöyle denildi: "Kamuoyu önünde açıkca ilan ediyoruz; 1980 yılı sonuna kadar Maliye Bakanlığı, türedi muhasebeciyi dizginleyecek Mevzuat Efendi Hazretlerini sahneye çıkarmazsa, vergilerin artarak ödenmesine her yıl katkıya katılmayacağımızı duyururuz. Azaltan mıyız, yoksa çoğaltan mı. O zaman anlaşılır"

Basın toplantısında vergi adaletine yönelik bir vergi sistemi kurulması gerektiği savunuldu ve şöyle denildi: "Vergi yasalarında enflasyonla etkilenen tüm rakkamların günün koşullarına uygun olarak değiştirilmesi yetkisi Bakanlar Kuruluna tanınmalıdır. Bakanlar Kurulu da ya katsayı, ya da endeksleme yolu ile değerlendirme yapabilir."

K.Maraş olayları duruşmasında

Gerçeği söyleyen iki tanık tahliye edildi

ADANA(ÖZEL)

Kahramanmaraş olayları duruşmalarında keşif tutanaklarının okunmasına devam edilirken, gerçeği söyleyen iki sanık tahliye edildi. Bir sanık da diğer sanıkların kendisine işkence ettiklerini açıklayarak aralarından alınmasını talep etti. Mahkeme heyetine saygısızlık eden bir diğer sanık da Başkan tarafından salondan dışarı atıldı.

Keşif zabıtlarının okunması devam ederken, sanıklardan Ömer Koca söz isteyerek kendisinin eskiden MSP'li olduğunu, şimdi ise solcu fikirleri benimsediğini bu yüzden diğer sanıkların kendisini sürekli tehdit ettiğini anlattı. Ömer Koca bunların yemeğine uyuşturucu katıp konuşturarak sesini gizlice banta aldıklarını, işkence ettiklerini açıkladı. "Bugün beni öldüreceklerdi. Beni bunların içinden alın, solcu sanıkların içine verin. Beni öldüreceklerse solcu sanıklar öldürsün" dedi.

Duruşma hakimi mahkeme heyetinin ancak salondaki durumdan sorumlu olduğunu, salon içinde bir tedbir alacaklarını, «cezaevindeki durumun ise başka makamları ilgilendirdiğini, salonda bulunan Askeri Savcının ise bunu duyduğunu ve gereğini yapacağını söyledi ve sanığın yerine oturmasını istedi. Sanık yerine oturmak için yürürken salonda uğultu ve kaynaşma olduğu görüldü. Bu arada 610 nolu sanık Necati Köşk yerinden ayağa kalkarak salondan ön tarafa doğru yürüdü. Hakimin uyarılarına aldırmayan sanık görevli askerlere de karşılık verdi. Mahkeme Heyeti Başkanı Hava Pilot Albay Nizamettin Akal bu hususu zapta geçirdi ve sanığı dışarı attırdı.

Yalan beyandan dolayı tutuklanan sanıklardan Yaşar Gürdal ve Ramazan Gökçay dünkü duruşmada gerçeği anlatan ifade verdiler ve Mahkeme Heyetince tahliye edildiler.

Hazırlık soruşturması sırasında görgü tanığı olarak ifade veren Yaşar Gürdal ve Ramazan Gökçay, Ali Rıza İşbilir ve çocuklarının öldürüldüğü yerde keşif yapılırken tekrar ifade vermişler, ilk ifadelerini değiştirdikleri ve sanıkları kurtarmaya çalıştıkları için tutuklanmışlardı.

Dünkü duruşmada gerçeği belirteceklerini ifade eden bir dilekçeyi mahkemeye sundular. Bunun üzerine Mahkeme Heyeti bu iki sanığı yeniden dinledi.

Yaşar Gürdal ve Ramazan Gökçay hazırlık soruşturması sırasında Askeri Savcıya verdikleri ifadenin doğru olduğunu, sanık yakınlarının baskısı sonucu ölümden korkarak keşiflerde yanlış ifade verdiklerini anlattılar, can güvenliklerinin bulunmadığını belirttiler. İlk ifadelerinin doğru olduğunda ısrar eden iki sanık Mahkeme Heyetince ara kararla tahliye edildiler.

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
MUHTELİF SAĞLIK ŞUBE VE RANT
TESİSLERİNİN İHTİYACI OLAN
TELEFON SANTRALLARININ TEMİN
VE TESİSİ İŞİ İLANI

1— Eksiltmeye konulan iş muhtelif sağlık Şube ve Rant Tesislerimizin ihtiyacı olan toplam 28 adet değişik kapasiteli telefon santrallarının temin ve tesis işi olup, ilk keşif bedeli 1979 yılı Bayındırlık Bakanlığı birim fiatlarına göre 56.835.203, TL. üzerinden ilanen teklif alma bu mümkün olmadığı takdirde pazarlık usulüne göre birim fiat esası üzerinden ihale edilecektir.

2— İsteklilerin bu işe ait eksiltme evrakını ve eklerini Ankara'da Dr. Mediha Eldem Sokak NO:30'da Genel Müdürlük Yapı İşleri Dairesi Başkanlığı Tesisat Etüd Proje Fen Heyeti Müdürlüğünde mesai saatleri dahilinde incelemeleri mümkündür.

3— Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin:
a) 1980 yılına ait Ticaret Odası belgesini,
b) Usulü dairesinde 1.718.806,09,-TL.lık muvakkat teminatını,
c) Bu işe ait iştirak belgesini kapalı zarflarına koyacaklardır.

4— Bu işe ait iştirak belgesi alınma şekli: İsteklilerin en geç 12.3.1980 Çarşamba günü mesai saati sonuna kadar bir dilekçe ile Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne müracaat etmeleri (Müracaatta umumi evrak kaydı tarihi muteberdir. Telgrafla müracaat kabul olunmaz) ve dilekçelerine Bayındırlık Bakanlığından alınmış (G) gurubundan müteahhitlik karnesi aslı veya noter tastikli sureti ile bu önemde benzeri bir işi tamamlayıp kabullerini yaptırmış olduğuna dair ilgili daireden alınmış belge aslını veya noter tastikli suretini, plan, techizat, taahhüt, referans ve teknik personel beyannameleri ile bu işin şantiye şefliğini ve fenni mesuliyetini deruhte edeceğine dair bir elektrik mühendisinden alacakları noter tastikli taahhüt beyannamesini ve ihale evrakını tetkik ettiklerini gösterir Kurum Tesisat Etüd Proje Fen Heyeti Müdürlüğünden alınmış belgeyi eklemeleri lazımdır. Daha önce Kurumumuz ihalelerine katılan müteahhitlere yeterlik belgesinin verilmiş olması hiç bir zaman bu ihaleyi bağlamayacağı gibi bu evraklardan birisinin eksik olması halinde yeterlik belgesi verilmez.

5— İstekliler gerçek kişi veya tüzel kişi olacaklardır.

6— İsteklilerin eksiltme şartnamesinde verilen izahat dairesinde hazırlayacakları teklif mektuplarını 17/3/1980 tarihine rastlayan PAZARTESİ günü mesai saati sonuna kadar S.S.K. Genel Müdürlüğü Mithatpaşa Cadde NO:7 Sıhhiye/ANKARA adresinde Malzeme Dairesi Başkanlığı evrakına vermeleri veya bu saatte komisyon başkanlığında bulunacak şekilde iadeli taahhütlü olarak postalamaları lazımdır. Postada vaki gecikmeler kabul edilmez.

7— 5337 sayılı kanunun 21. maddesinin 4. fıkrası mucibince belediyelerce istenilecek ilan resmi ve yardımlarla bil'umum harçlar müteahhide aittir. (Finansman kanunu gereğince ödenmesi gereken inşaat ve emlak alım vergileri bina inşaat vergisi idareye aittir.)

8— Kurum ihaleyi yapıp yapmamakta veya dilediğine yapmakta serbesttir.

Basın: 11559 - 221

Nuri Çolakoğlu

AFGAN GERİLLALARI ANLATIYOR

5

7'den, 70'e bütün Afgan halkı elele vermiş işgalci Rus askerlerine karşı dağlarda mücadele veriyor.

Rus subayının emriyle 1000 Afgan köylüsü katledildi

- ■ Afgan ordusunu terk eden bir asker: «Eşkiya takibi diye bizi kendi kardeşlerimizin üzerine saldırtıyorlardı»
- ■ Rusya, sivil halka karşı körlük, felç yapan zehirli gaz kullanıyor
- ■ Kurtarılmış bölgelerin kaybı tehlikesi ortaya çıkınca kadın erkek, çoluk çocuk bütün Afganlılar göçüyor

Az ilerimizde dağlar sıra sıra yükseliyor. Onun ötesi ise Afganistan. Sınırı geçmek için ikinci girişimimiz de başarısızlığa uğramış, can sıkıntısından yol kenarında bir kahvede oturuyoruz. Kılavuzum Settar sıkıntıyı dağıtmak için sohbet açıyor.

"Bu böyle gitmez. Bir süre sonra bu tedbirler gevşer. O zaman gel. Daha önceki iki kardeşimiz gibi seni de mutlaka kurtarılmış bölgelere götüreceğiz. Hem o zaman iklim de düzelir."

Yanındaki genç Pa tanca bir şeyler söylüyor, Settar da çeviriyor.

"Bu kardeşimiz, Afgan ordusunu terk edip bize katıldı. O diyor ki, hem baharda daha büyük çarpışmalar olacak. O çarpışmaları da izleyebilirsin."

Afgan ordusunu terk etmiş eski bir asker. Dikkatle inceliyorum. Kılık kıyafet olarak diğerlerinden hiç farklı değil. Ama sadece onun elinde yay gibi şarjörlü, ucuna süngüsü takılmış bir Klaşinkof var. Adını soruyorum. "Rahimi" diyor.

Rahimi, kuzeydoğudaki Badakşan ilinden. 21 yaşında. Bir yıl askerlik yapmış.

Afganistan'da 20 yaşını dolduran herkes iki yıl askerlik yapmak zorunda. Rahimi de askere alınınca "eşkiyalarla çarpışmak üzere" cepheye gönderilmiş. Ama Rahimi'nin kendi köyü çoktan "eşkiyalara" katılmış. Yani Rahimi, Kabil'deki uşakların "eşkiya" olarak adlandırdığı mücahitlere karşı çarpışmak üzere gönderilirken, kendi köyü çoktan kurtuluş savaşına katılmış.

"BİZİ KENDİ HALKIMIZA SALDIRTMAYA KALKIŞTILAR"

Rahimi öyküsünü anlatıyordu:

Rus kıyımları canlarını sıkıyor Afganlı dedelerin. Öfkeyle,nefretle karşılıyorlar onurlu yaşamlarına ters gelen bu işgali.

"Eşkiya takıbı diye bizi kendi köylümüzün, kendi kardeşlerimizin üzerine saldırtmak istiyorlardı. Gittiğimiz köylerde halka baskı yapmaya zorluyorlardı. bu hepimizin nefretini artırdı.

"Zaman zaman Rus subayları geliyor, bizim subaylarla bir odaya kapanıp saatlerce konuşuyorlardı. Babrak'ı işbaşına getirdikten sonra, bu defa sarı kafalı, gök gözlü bir Rus subayı geldi, temelli bizim birliğe yerleşti.

"Akşamları kışlada kendi aramızda durumu konuşuyordu. Birkaç arkadaş vardı. Onlar çok güzel konuşmalar yapıyorlardı. Bizi kötü işlerde kullandıklarını, Ruslardan emir almanın ihanet olduğunu anlatıyorlardı. Hemen herkes onların görüşlerine katılıyordu.

"Bir gece subayların oturduğu bölümden silah sesleri duyduk. Kapı açıldı. Bazı arkadaşlar içeri girdi. 'Hainlerin işini bitirdik, gelin avluda toplanalım' dediler. Hepimiz dışarı çıktık. Bir arkadaş hain subayların işini bitirdiklerini, Rus'un ise o akşam kışlada bulunmaması sayesinde canını kurtardığını anlattı. Mücahitlere katılmamızı önerdi. Herkes öneriyi sevincle karşıladı.

"Ne kadar silah, cephane varsa yüklendik, kasabayı terk ettik. Az ileride mücahitlerle karşılaştık. Onlar da zaten bizi bekliyorlarmış. Sarıldık, kucaklaştık."

"Nerede oldu bu olay?"

"Celalabad yakınındaki Kama Kasabasında."

"YA GERİ GELİRLERSE?"

"Hiç öyle bir şey olmasını istemem Rahimi, ama ya bu adamlar, Ruslar sizin kurtardığınız bölgeleri yeniden işgal edecek olsalar, o zaman ne olur?"

Rahimi'nin çenesi kasıldı, kaşları çatıldı. "Alamazlar" dedi.

"Bak, bu gerilla savaşı, zaman zaman geri çekilmek gerekebilir."

"O başka" dedi Rahimi, "Ama çekilecek olursak, orda tek bir canlı bırakmadan, yaşlı, kadın, çoluk, çocuk neyimiz var, neyimiz yoksa hepsini alıp gideriz."

"Düşmanın eline geçmesin diye mi?"

"Hem ondan, hem de diğer bazı köylerin başına gelenlerin tekrarlanmaması için."

"Bu köyleri geri aldıklarında ne yapıyorlar?"

"Herkesi katlediyorlar."

"Nerede yaptılar bunu?"

"Çok yerde. Hatta mücahitleri desteklediğinden kuşku duydukları köylerde bile halkı toptan katlediyorlar."

RUS SUBAYININ EMRİYLE KATLİAM

Settar söze giriyor, "Kerala olayını duydun mu?" diyor.

Kerala olayı ağızdan ağıza anlatılıyor. Mülteci kamplarında, gerillalarla sohbetlerde daha sonra çok duyacaktım. Ama şimdi ilk kez duyuyordum. Onun için anlatmasını rica ediyorum.

Settar'ın gözleri dalıp gidiyor anlatırken.

Bir yıl kadar önce 20 Nisan 1979'da, Kabil'in 150 kilometre kadar kuzeyindeki Kerala Kasabasına 25 kadar Rus tankı, birkaç yüz asker ve polis geliyor. Başlarında bir de Rus "danışman" var.

Kerala, gerilla savaşının uzun geçmişe sahip olduğu Kunar ilinde 5 bin nüfuslu bir kasaba, halkının büyük bir kısmı da gerillaları destekliyor.

Askerler evlere dağılıp, komutanlarının bütün erkeklerle bir toplantı yapmak istediğini söylüyor. Bin kadar erkek kasabanın meydanında toplanıyor. Etraflarını Klaşinkoflu asker ve polisler çeviriyor.

Rus subayı, Peştu dilinde, Afganistan'da "halk devrimi" yapıldığını söylüyor ve bütün Afganistanlıların "devrim hükümetini" desteklemesini istiyor.

Kimseden bir karşılık alamıyor.

Bunun üzerine, köylülere "Yaşasın Hükümetimiz" diye bağırmalarını emrediyor. Ama köylüler sanki sözleşmişcesine, "Allahüekber" diye bağırıyorlar.

Rus telaşlanıyor, elindeki telsizle tepede dönüp duran helikopterle Rusça konuşuyor. sonra da Peştuca "Ateş" emrini veriyor.

Klaşinkoflar takırdıyor ve genç, ihtiyar bin kadar Afgan köylüsü cansız yere düşüyor. Sonra da bir buldozer geliyor, açtığı çukura bu insanları kürüyor.

Askerler ise binalara yayılıp buldukları erkekleri orada katlediyorlar. Cuma günü olmasına rağmen tarlaya gitmiş olan birkaç erkekle, kadın kılığına girebilenler canlarını kurtarıyor.

Köyden hayatta kalanlar ise o gece herşeylerini alıp, bütün gece yürüyüp, sabah Pakistan'a sığınıyorlar.

Vietnam'daki ünlü Mai Lai katliamından hiç bir farkı olmayan bu olayı anlatan Abdülvahap, "Şimdi halkı yıldırmak için bu yollara başvuruyorlar" diyor.

HALKA KARŞI ZEHİRLİ GAZ

Rusların yaptığı bununla da kalmıyor. Mücahitler Rusların sivil halka zehirli kimyasal bombalarla da saldırdıklarını anlatıyorlar. Körlüğe veya felce yol açan bombaların yanı sıra, halkı toptan öldüren zehirli bombalar atıldığının binlerce tanığı var.

Bunların örnekleri dünya basınında yayınlandı. Bazı Batılı ülkelerin hükümetleri zehirli gaz kullanıldığı haberlerini doğruladılar.

Bunların doğru olup olmadığını sorduğumuzda, Settar dişlerini gıcırdatıyor:

"Doğru olmaz olur mu" diyor. "Gardes ve çevresinde yaşayan 100 bin kişiden 10 bini bu gazdan ötürü ya öldü ya da sakat kaldı."

YARIN:
Rusya zor durumda

MEHMET SEYDA

GÜNLER GEÇERKEN

Başlamak

Bir işe başlarsınız, bir yazı yazmaya başlarsınız, bir kitabı okumaya.. Kuşkusuz, iyi niyetlerle. Her başlamada/ başlangıçta iyi niyet asıldır zaten. Sevgilerin, dostlukların başlangıcı ne güzeldir! Tazecik umut kapılarıdır onlar. Yepyeni birer açılımdır bizler için. Neler getireceği kesinlikle bilinemez, neler götüreceği de..

İnsan, ki doğada ve toplumda çeşitli koşullara uyma yeteneği ile tüm öbür canlılara üstünlük sağlar ve bu övülesi yeteneği ile onlardan ayrılır, her başlangıçta kendini yenileyen bir varlıktır. Kimi zaman bu yeni ilgi/ ilişki onu kendi düzeyinin üstüne çıkartır, kimi zaman tersi olur, duygularıyla-düşünceleriyle daha bir aşınır. Ama kendine güvenliyse, korkusuzsa, sonucu ne olursa olsun, başkalarıyla yeni ilişkiler kurmaktan, yeni ilişkiler aramaktan geri durmaz. Bundan ürktüğü, gözü yıldığı an, bir yanıyla tükenmişliğin eşiğinde bocaladığını bilir.

45 yıldır birçok gazetelere, dergilere yazı yazdım. Kiminde yazılarım -kendi açımdan- sürgit bereketli oldu, kiminde böcek ömrü gibi kısacık. Büyük umutlar, düş kırıklıkları birbirini kovaladı durdu. 1936'larda, o zamanlar Suphi Nuri İleri'nin gözde öğrencilerinden olan Medeni Berk beni bir arkadaşına söyleyip, 10 lira aylıkla Kurun gazetesi Propaganda Servisi'ne yerleştirmişti. Şefimiz Ferdi Bey adlı birisiydi, uzun boylu, şişman, göbekli. Hızlı daktilo yazan Sevim Hanım'la, spor yazarı Sedat Taylan'ı anımsıyorum; gün boyu birbirlerine takılmaları nedeniyle. Gazetecilikteydi gözüm -gözü çöplükte kalmış horoz gibi hâlâ gazeteciliktedir ya!- tam yerimi bulmuştum. Gel gelelim, işimin, görevimin tam bilincinde değildim. Kimse bir şey söylememiş, anlatmamıştı. Meğer gidecekmişim, sağdan soldan gazeteye ilan/ reklam sağlayacakmışım. Bir kez -Kuruçeşme'de miydi neredeydi- Çapamarka'ya, bir kez Yüksekkaldırım'da bir yere yolladılar, ikisinden de elim boş döndüm. Bakır saçlı, benden bir, iki yaş kabaca bir delikanlı daha vardı, her gittiği yerden reklam alıyor, Ferdi Bey'den bir "aferin" koparıyordu.

Kısa bir sınamadan sonra beceriksizliğim anlaşılınca, beni getir götür işlerinde kullanmaya başladılar. Al, Ebussuut Caddesi'ndeki falanca koltukçuya şu ayağı kırık koltuğu götür. Gel, şu kağıt topunu yukarı çıkar. Gazetenin başka yük taşıyıcıları da vardı. Sordum, irilisi ufaklısı, her biri, benim aldığım aylığın üç-dört katını alıyorlardı. Gücüme gitmedi değil, ama dayanmak -direnmek zorundaydım. Bir gün, yazdığım bir öyküyü Ferdi Bey'e korka çekine uzattım, "Efendim, acaba.." Önce şöyle bir kağıda, sonra yüzüme baktı, kısa kesti: "Oğlum biz seni buraya yazar olarak almadık. Sonra, bu yaşınla, ne yazabilirsin ki?" Bir başka gün, öğle yemeği dinlencesinde, gazetenin o karanlık basamaklı kapısı önünde, Baki Süha Ediboğlu ile toplumcu sanat-bireyci sanat tartışmasına dalmışken, karşıdan Ferdi Bey göründü. Aşağıdaki köfteciden geliyor, kürdanla diş karıştırıyordu. Saat bilmem kaç olmuş. Geçerken yan gözle bana bakıp, "Yukarıya gel!" dedi. Hapı yuttuğumu anladım. Yukarda, son kerte tatlı bir yüz ve sesle: "Bize yaramazsın çocuğum. Al hesabını git" dedi. İyi ki bağırıp çağırmadı. İşte tatlı bir başlangıç ve tatlı bir son!

Baki Süha Ediboğlu'nu Antalya'dan tanırdım. Beşinci sınıfı okuduğum ilkokulun karşısında konak/ köşk karması bir evleri vardı, ak mermer merdivenli. Yıllar sonra, Behçet Necatigil'in evindeki gece toplantısında, yeşil çuha kaplı sigara kutusundan "İkinci" sigarası çıkarıp içen Ediboğlu'na bu tartışmamızı anımsatmaya çalıştım. İstanbul Radyosu Müdürü idi. Anımsar gibi oldu, ama sanırım anımsayamadı. Oysa o tartışma konusu benim için ölüm-kalım savaşı gibi bir şeydi. Çok önemliydi, çok. Arada bir okula gelip öğretmenlerimizle konuşan, şakalaşan, bahçedeki voleybol maçlarımızı seyreden bir Baki Süha ile tartışmak, onu -kendimce- köşelere sıkıştırmak, ne demek!

Babıali'de o sıralar, birçok ünlüyü uzaktan/ yakından tanıma olanağına kavuştum: Nazım Hikmetler, Suat Dervişler, Dr. Hikmet Kıvılcımlılar, Hasan Âli Edizler, İsmail Hakkı Baltacıoğlular Yusuf Ziya Ortaçlar. Geniş kıyılı kara/ keçe şapkası, çizgili kara pantolonu, rugan iskarpinleri. lacivert -hayır, gene kara- ceketinin üst cebinden sarkan beyaz mendiliyle, o yokuştan Naci Sadullah'ın inişini nasıl unuturum? Çok yakışıklı adamdı doğrusu. Ama ayakları biraz içeri içeri basan, biraz siyatikli yürüyüşüyle Nazım Hikmet ondan da yakışıklıydı. Tüm şiirlerini ezberleyerek "Sesini Kaybeden Şehir"ini resimleriyle birlikte defterime yazarak çizerek gelmiştim İstanbul'a.

Naci Sadullah dolaylı yoldan yaşamımı etkilemiş insandır. 1946'da Merzifon'da bir bankada çalışıyor, haftada bir de, Halkevi dil-edebiyat kolu başkanı olarak, konferanslar veriyordum. Naci Sadullah daha önce orada sürgün askermiş. Karşıma hep ondan övgüyle söz eden havacı assubaylar çıkmıştı. Kendisini en son Göztepe Sosyal Sigortalar Hastanesi'nde yokladım. Ayak başparmağını kesmişlerdi. Daha önce birlikte maçlara gider, evinde satranç oynardık. Aklımda yanlış kalmadıysa, koyu Galatasaraylıydı. Aşırı içki, giderayak bol esprili -güzelim konuşmasını tutuklaştırmıştı oldukça. Ama artık eskisi gibi içemiyor az bir şeyle yetiniyordu.

Babıali'ye yıllar sonra gene döndüm. Döndümse de, 1936'ların çekingenliğini, yılgısını üzerimden atamadım. Bugün, şimdi, emekli olduktan sonra da, elimi kolumu sallayarak bir gazeteye giremem, zamanını alırım, işine engel olurum korkusuyla, çağrıldığım halde, gidip bir arkadaşın yanında oturamam. O yayınevinden çıkıp öbürüne dalanlara imrenirim. Nasıl yapabiliyorlar? diye düşünürüm ayrıca.

Bir gazetede, haftalık da olsa, yalnız sanat/kültür sorunlarına -hani, bizim bildiğimizi sandığımız sorunlara- değinecek olan yazılar da olsa, yazmaya başlamanın coşkusunu duyuyorum Kemal Tahir'in bir sözünü beğenirim: "Bir romancı, her başladığı yeni romanda önce acemidir. Sonra kalfalaşır sonlara doğru ustalaşır" demiştir. Bunu böyle ancak romancılığın, yazarlığın çilesini çekenler, içyüzünü bilenler söyleyebilir doğruluk. Alçakgönüllülük mü? Eh, belki ama, gerçeğin de ta kendisi. Gene, yazanlar bilirler ki, daktilo makinesi kimi gün pire gibiyse, kimi gün insanın karşısına başedilmez bir dev gibi dikilir. Sözünüzü sazınızı, dilediğinizce nazınızı geçiremezsiniz ona. Uysalken terslenir size karşı, kendi bildiğini okur. Sizin de direnişe direneceğiniz tutarsa, gelin de gümbürtüyü, cümbüşü o zaman seyredin!

Yalnız "erbabı" demeyeyim, iyi okuyucular da çakarlar bunu ossaat. Notunuzu verirler. Çok notlar verilen, çok notlar yitirilen yerlerdir gazeteler. Özellikle Babıali.. Baksanıza, kimler gelmiş, kimler geçmiş? Daha kimbilir kimler gelip, kimler geçecek!

Evet, evet ama, gene de merhaba!

Romanda bilinç akımı -2-

Gülseli İnal

Virginia Woolf'un ünlü yapıtı ''Mrs. Dalloway'' (Yeni Ankara Yayınevi, Tomris Uyar çevirisi) bilinç akımı tekniklerinden çağrışım ve iç konuşmalara dayalı bir yapıdadır. Neden söz eder Mrs. Dalloway, neyi, nasıl anlatır? Okuyucu romanı bitirdiğinde romanın bir günü kapsadığını ve bu bir gün içinde Dalloway'in bilincinin yanı sıra yapıtta yer alan diğer tiplerin de bilinçlerine dala çıka bir olay örgüsü içinde olduğunu kavrar. Gerçekte yazar üçüncü kişi gibi olayı dışarıdan betimlememekte, doğrudan doğruya bireylerin bilinçlerinde dolaşarak yapıyı kurmaktadır. Yorumlar ve açıklamalar yoluyla yazar yoktur arada. Kitabın başlangıç bölümlerinde Clarissa Dalloway'in bilincindekiler yansıtılır. Roman geliştikçe Dalloway'le ilişkili olan kişilerin bilinçlerine ineriz. Bu bilinçlere iniş sırasında roman kahramanı hakkında bilgiler edinir, kahramanı daha yakından tanırız. Bunlarla birlikte Mrs. Dalloway'in bilincinde gezinirken romandaki diğer tiplerin bile bilmediği bilgileri edindiğimizi hemen kavrarız. Kısaca Mrs. Dalloway hakkında romandaki yakınlarından, arkadaşlarından, kocasından daha fazla şeyler bilmektedir okuyucu. Çünkü Clarissa Dalloway şimdiye dek hiç söylemediği ve anlatmadığı özelliklerini, duygularını açmakta, okuyucu önünde düşünmektedir. Bu bilinçler birliğinde, bu bir günlük tarihte, İngiliz burjuvazisinin tüm özellikleri, alışkanlıkları, davranış ve ilişkileri, kısaca belli bir sınıfın kültürü sergilenir gözler önüne. Bilinçten bilince atlayarak roman sürer gider. Bir bilinçten ötekine geçerken Woolf olay örgüsünü ustaca geliştirir, böylelikle okura, üstünde uzun uzun düşünülmesi, tartışılması gereken sorunlar da bırakmaz geride. Yaşantılar dizisini ustalık ve incelikle verir yazar.

Eleştirmen David Daiches şöyle diyor Woolf'un romanı için: ''Roman iki boyut üstüne kurulmuş: Uzay ve zaman. Ya zaman içinde hareketsiz kalıp uzay içindeki çeşitli insanların o anda duyduklarını, düşündüklerini, yaptıklarını izliyoruz ya da uzay içinde durup bir karakterin bilinçliliğinin akışına kendimizi kaptırarak zamanın içinde bir aşağı, bir yukarı hareket ediyoruz. Romanı kolayca şu bölümlere ayırabiliriz: Kişiliğin hareketsiz kaldığı ve romanın aktığı bölümler, zamanın durduğu, kişiliğin harekete geçtiği bölümler.''

Burada Daiches'in sözünü ettiği bilinçliliğin akışında, zamanın içinde bir aşağı, bir yukarı hareket etme, romandaki kişiliklerin bilincinde şimdiyi, geçmişi ve geleceği kapsayan üç boyutlu alanda bir dönüp dolaşmadır gerçekte.

Faulkner'in ünlü yapıtı ''Döşeğimde Ölürken'' de (De Yayınevi, Murat Belge çevirisi,1965) ise ABD'nin güneyinde, kırsal bölgede yaşayan bir ailenin bireylerinin iç konuşmalarını, çağrışımlarını kapsayan zihin etkinliği yoğundur daha çok. Romanı bölümlemek gerekirse bunu, romandaki bireylerin sayısına bölerek gerçekleştirebiliriz. Romanda iç monolog ve çağrışımlar duyusal izlenimler keser. Eleştirmen Lawrence E.Bowling'e göre duygusal izlenimde zihin pasiftir. Somut duyu izlenimlerini algılar yalnızca. Yazar katkısız imge ve duyumları, en kolay duyusal izlenim yoluyla kağıda geçirir yine. Duyusal izlenimin kullanılışı bir rastlantı değildir bu tür anlatıda. Eleştirmenlerin yargılarına göre, ''şaşırtıcı bir nesnelliği'' olan ''Döşeğimde Ölürken'' romanı, anaları yeni ölen bir ailenin dağılış dramını, bireylerin psikolojilerini, beklentilerini, kırsal alanın özelliklerini yansıtmaktadır. William Faulkner'in diğer ünlü yapıtı ''Ses ve Öfke''nin daha karmaşık olan ve bilinçlilik düzeyi daha derinlere uzanan yapısı yoktur burada. Yazar romanda konuya ve temalara uygun, bilinçliliğin bütününü zaman zaman dolaysızca, dramlaştırarak ve duyusal izlenimlerle keserek vermektedir. Ancak zihin etkinliği çerçevesinde diyaloglar romanın önemli bir bölümünü kapsar. Bunlar kişinin daha önce yaptığı, çağrışımla anımsadığı karşılıklı konuşmalardır. Geleneksel diyalogdan farkı bir bilincin etkinliği içinde verilmesidir. Bu konuşmalar okuyucuya herhangi bir diyalog gibi gelirse de roman bittiği zaman somut tek bir cümle, tek bir sözcük bile söylenmediği hemen sezilir.

Bütün bunlarla birlikte, bilinç akımı tekniklerinde ister iç monolog, ister iç çözümleme, çağrışım, isterse bilincin süresiz akışı verilsin bireylerin tüm bilinçliliklerini yazınsal dile çevirmek ustalık ister.

İç yaşantının yazarları ya da bu tekniği uygulayanlar klasik anlatıda kullanılan imge ve simgelere de başvururlar ayrıca. Daha çok benzetme ve mecaz biçiminde karşılaştırmalar olarak tanımlanan imgelere de sık sık rastlanabilir bu tür romanlarda. Yazar anlatmak istediğini verebilmek için şeyler arasında karşılaştırmalar yapar ve onları birbirine özdeşleştirir. İmgenin yanı sıra zihin etkinliği ile roman yazan yazarlar, zihin süreçlerinin en önemlilerinden birinin simgeler yaratmak olduğunu bilirler. Bazı psikologlara göre çağrışım ve fikir kurmadan önce gelir simge yaratma. Ancak simgeler yolu ile sanat yapma ise gerçeküstücülüğün bir basamağı değil midir? İngiliz eleştirmen Robert Humphrey ''Bilinç akımı edebiyatı, simgeleri gerçekliğe, yöntemlere uyarak kullandı. Hiç değilse zihnin başlıca çalışmasını simge yaratmak olarak verme çabasındaydı'' demektedir.

Bilinç akımı anlatı türü her ne kadar James Joyce ve Woolf gibi Anglo-Sakson yazarlarının elinde beliriyorsa da Joyce kendisinden otuz yıl önce basılmış Edouard Dujardin'in bir kitabında bilinç akımı tekniğinin varlığından söz etmektedir. İngiliz yazınında bu tekniğin yerleşmesi ve uygulanması gerçekte İngiliz toplumunun kendine özgü suskunluğundan, durgun yapısından mı kaynaklanmaktadır? Suskun bireyler topluluğudur İngiliz toplumu. Bilinç akımı tekniğinin kaynağı ve sürdüğü yer olarak İngiliz toplumu belki de bu tür anlatı ile özdeşleşmekte, bu anlatıda bir tür kendi yansısını görmektedir. Başka bir deyimle geleneksel bir kişilik yapısının yazın alanına girmesidir belki de.

Zihin etkinliği ne türden olursa olsun onu belirleyen dış dünya ve maddi koşullardır. Zihni kuşatan dış gerçeklik, algılamanın kaynağıdır. Zihnimizin yarattığı imge ya da simgeler, düş kurma ve çağrışımlar ya da iç monologlar hep dış dünyadan, dış dünyadaki biçim, renk ve davranışlardan kaynaklanır. Dış gerçekliğin ötesine kolay kolay geçemez zihin. Bu konumda yazarlar, bilinç akımı tekniğini gerek idealist gerekse materyalist anlayışla kullanabilme olanaklarını ellerinde tutmaktadırlar.

BİTTİ

SELİM İLERİ

Selim İleri'nin «Bir Denizin Eteklerinde» adlı yeni bir öykü kitabı yayınlanıyor

Öykü ve roman yazarı Selim İleri'nin ''Bir Denizin Eteklerinde'' adlı yeni bir öykü kitabı önümüzdeki günlerde yayınlanıyor.

İkisi uzun olmak üzere toplam beş öykünün yer aldığı ''Bir Denizin Eteklerinde'' adlı bu yeni kitabın, ''günümüzün siyasal çalkantılarına sanatın sevgisiyle bir yaklaşım çabası'' olduğu belirtiliyor.

İlk öykü kitabı 1968 de ''Cumartesi Yalnızlığı'' adıyla yayınlanan Selim İleri, ''Dostlukların Son Günü'' ile Sait Faik, 'Her Gece Bodrum'' romanıyla da Türk Dil Kurumu ödüllerini kazanmıştı. ''Destan Gönüller'' ve ''Ölüm İlişkileri'' adlarında iki romanı daha bulunan İleri'nin ''Çağdaşlık Sorunları'' adında bir de inceleme kitabı var.

''Bir Denizin Eteklerinde''nin bu yıl içinde yayınlanan ilgi çekici öykü kitaplarından biri olacağı sanılıyor.

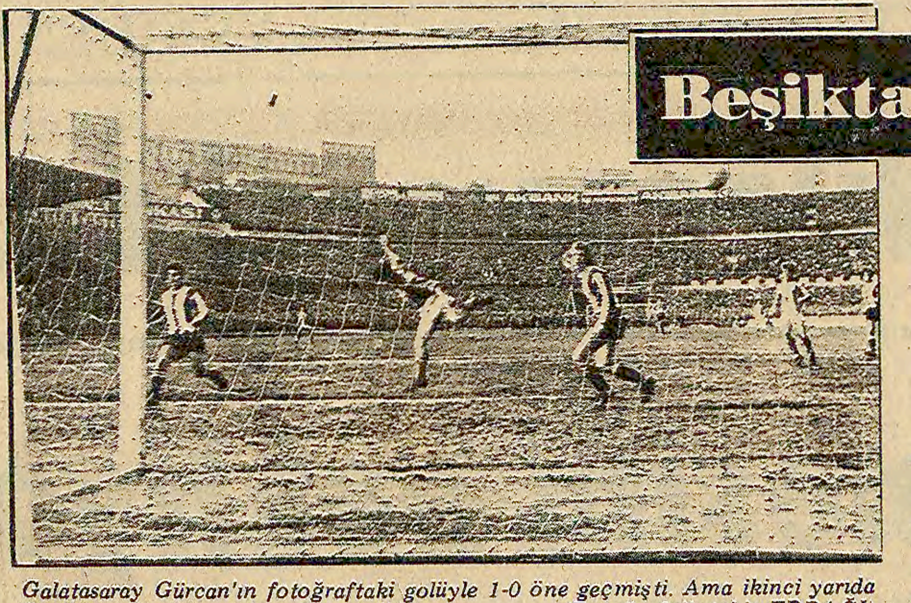

Galatasaray Gürcan'ın fotoğraftaki golüyle 1-0 öne geçmişti. Ama ikinci yarıda Beşiktaşı durduramadı ve 2-1 yenildi. (Fotoğraf: Öztekin ERDAĞI)

Ezeli rakiplerin maçı zevksiz ve kalitesiz geçti.

BEŞİKTAŞ:2 GALATASARAY:1

MUSA SEZER

STAT: İnönü
HAKEMLER: Hilmi Ok x - Sina Özcan x - Erol Polat x
GALATASARAY: Mustafa xx - Müfit xx, Güngör x, Fatih x, B.Metin xxx - Gürcan x, Erdoğan xx, Cüneyt x - Öner xxx, Gökmen xx (İbrahim x), Orhan x
BEŞİKTAŞ: Rasim xxx - K.Batmaz x, Ömer xxx, A.Çoban x, Süleyman xx - K.Kılıç x, Kasım xx, Ziya xx - Necdet xx, Bora x, Haluk xx (Samet xx)
GOLLER: Gürcan (dak. 37), Ömer (dak. 63) Necdet (dak. 78)
MUSA SEZER

Büyüklükleri sadece isim olarak kalan İstanbullu iki rakibin karşılaşmasına 1. lig maçı demeye bin şahit lazımdı.

Birinci yarıda Galatasaray Beşiktaşa oranla daha iyi bir görünüm içindeydi. Ancak son maçlarında üstün bir form gösteren Galatasaray değildi. Özellikle savunma ve orta alan oyuncuları çok pas hatası yaptılar. Bunun yanında savunmada maç boyunca ayakta kalan ilk kez sol bek oynayan B.Metin'di.

Baskılı oynayan Galatasaray soldan Öner'in getirdiği bir topu iyi değerlendiren Gökmen'in vuruşuyla gole kavuştu. Ancak Hilmi Ok'un klasına yakışmayan kararı golü geçersiz yaptı.

Üst üste gelişen Galatasaray akınlarından birinde Öner şahsi gayretiyle Beşiktaş savunmasını geçip, A.Çoban'ın hatasından yararlanıp topu ortaladı. Bu topa iyi yükselen Gürcan güzel bir kafa vuruşu ile takımını 1-0 öne geçirdi... İlk yarı bu sonuçla Galatasarayın lehine bitti.

İkinci yarı Galatasaray Gökmen'in yerine İbrahim'i Beşiktaş ile Haluk'un yerine Samet'i alarak başladılar. Galatasaray 1-0'lık üstünlükle sanki çok farklı bir galibiyetin sahibiymiş gibi rahat oynamaya başlayınca oyunun insiyatifini Beşiktaşa kaptırdı. İlk yarıda iyi olmayan Galatasaray savunması ikinci yarıda tamamen yok gibiydi. . Bunun sonucu 63. dakikada soldan gelişen Beşiktaş akınında ortalanan topu kafa ile uzaklaştırmaya çalışan Güngör'ün topu Ömer'e pas oldu. Bu oyuncu da durdurmadan sert bir şut çıkardı. Mustafa'nın topa bakmaktan başka yapacak birşeyi yoktu. 1-1 . . .78. dakikada kalesini boş bırakan Mustafa ile Güngör'ün hatasından yararlanan Necdet takımının ikinci golünü attı. . . 2-1 Bundan sonra her iki takımın çabası sonuç vermeyince maçta bu sonuçla bitti.

DİĞER SONUÇLAR:
Adanaspor-Orduspor:1-1
Eskişehirspor-Zonguldakspor:1-1
Bursaspor-Göztepe:3-0

LİDER DEPLASMANDA GALİP...

Kayserispor 0 Trabzonspor 1

HAKEMLER: Yılmaz Dinçer xx-Cevat Kürkçü xx, İsmail Irmak xxx
RİZESPOR: Bahattin xx-Erol xx, Muharrem xxx, Yaşar xxx, Kahraman xxx-Müfit xxx Hüseyin xxx, Sinan' xx-Zafer xx, Osman xxx, Arif xxx
G. ANTEPSPOR: Yaşar xx-Nurettin xx, Ünsal xx, Fatih xx, Hayri xxx-Tuğrul x, Hüseyin xx, Sami x (Ali xx)-Ahmet x, Murat xx, Erdal xx.
GOLLER: Osman (dak. 12, 60 ve 68) Murat (dak. 13), Sinan (dak.56)

GOL MAKİNASI YİNE ÇALIŞTI

Rizespor- 4 G.Antepspor -1

HAKEMLER: Talat Tokat xxx-İbrahim Acar xx, Coşkun Kutay xxx
KAYSERİSPOR: Erdinç x-Esat xx, Erhan x, Enver x, Sefer x-Gıyasi x, Rıdvan xx, Erol xx, Altan xx.
TRABZONSPOR: Şenol xx-Turgay xx, Arif xx, Hüsnü xx, Mustafa xx-Serdar xx, Güngör xx, Yaşar xxx-Galip xxx, Tuncay xx, Ahmet xx
GOL: Galip (dak. 26)

Beşiktaş'ta çifte bayram

Beşiktaş Efes Pilsen'i 10 sayı farkla yendi: 81-71

SALON: Spor ve Sergi Sarayı
HAKEMLER: Ertan Anadol xxx, Süleyman Yaşar xxx
BEŞİKTAŞ: Erman(19) xxx, Abdullah(20) xxx, Vedat(22) xxx, Aydemir(4) xx, Ahmet(8) xxx, Battal (8) xx, Hasan x, Mustafa xx
EFES PİLSEN: Doğan(10) x, Aytek(12) xxx, Necdet(18) xxx, Cengiz(8) xx, Mehmet(21) xxx, Ömürden(2) xx
(Devre: 44-35)

SEDAT ÜRETEN

Dünkü karşılaşmayı Efes Pilsen kazansaydı şampiyonluk düğümü çözülecekti ama karşılaşmayı Beşiktaş kazandı ve şampiyonluk yeniden düğümlendi. Beşiktaşa 9 sayı farklı galibiyet gerekiyordu ve siyah-beyazlılar 10 sayı farkla galip gelerek sayı avantajını ele geçirdiler. Beşiktaşlılar şimdi Efes Pilsenin mağlubiyet almasını bekliyorlar.

Karşılaşmaya Beşiktaş adam adama savunma ile başladı. Efes Pilsen ise Erman'a Aytek'le baskı yapıp diğer dört oyuncu ile bölge savunması uyguluyordu. Ancak Efesin hesaba katmadığı Vedat, hücumda Beşiktaşa etkinlik sağlayınca siyah-beyazlılar 10. dakikada 22-13 öne geçtiler. Bu nedenle Efes bir ara adam adama savunmaya döndüyse de başarısız olunca yeniden eski savunmayı uygulamaya başladı. Ancak Mehmet hücumda top alamayınca, rakibinin geriye geç dönmesinden yararlanan Beşiktaş ilk yarıyı 44-35 önde bitirdi.

Beşiktaşın üstünlüğü ikinci yarıda da devam etti. Beşiktaşın süratli hücumlarını durduramayan Efes Pilsende sadece Mehmet, o da aldığı paslarla değil potadan dönen toplarla, sayıya gidiyordu. 19. dakikada Erman'ın 5 faulle çıkması Efes için bir avantaj sağlamadı ve Beşiktaş Hurşit'ten yoksun bir şekilde oynamasına rağmen karşılaşmadan 81-71 galip ayrılarak yeniden şampiyonluk potasına girdi.

DİĞER SONUÇLAR
İTÜ - Tofaş SAS: 69-89
Taçspor - Kolejliler: 106-96
Ziraat FSK - Karşıyaka: 81-80
Yenişehir İB - DSİ Spor: 98-78

Koşuyu kazanan Kadem Elmoğlu'na ödülünü Vali Nevzat Ayaz verdi.

Valilik Koşusunu Kadem Elmaoğlu kazandı

İSTANBUL

17 atletin katılmasıyla Taksim-Valilik arasında yapılan İstanbul Valilik Yol kuşusunu 24.56'lık derecesiyle İstanbul Teknik Üniversitesinden Kadem Elmaoğlu kazandı.

Yarışmada takım halinde birinciliği ise Karagücü takımı kazandı. Yarışma sonunda atletlere ödüllerini İstanbul Valisi Necdet Ayaz verdi.

HENTBOL LİGİ SONA ERDİ

Sarıyer Ümraniye 'yi çekişmeli geçen maçta 24-23 yendi

Salon: Bağlarbaşı A,
Hakemler: Ufuk Uyanık xx, Eşref Korkmaz xx
SARIYER: Hüseyin xx - Ertuğrul(3) xx, Ahmet(7) xxx, Erkan(4) xxx, Erman(1) xx, Selçuk(2) xx, Turhan(2) xx, Muhammed(5) xxx
ÜMRANİYE: Hüseyin xx - Mustafa(2) xxx, Nizamettin(6) xxx, Tuğrul(2) xx, Metin(1) xx, Ayhan(5) xxx, Ergin(6) xxx, İskender(1) xx (Devre: 12-11)

İstanbul hentbol ligi dün oynanan karşılaşmalarla sona ererken, Sarıyer son maçında çekişmeli geçen bir mücadeleden sonra Ümraniyeyi 24-23 mağlup etmeyi başardı. Karşılaşmanın ilk yarısını Sarıyer 12-11 önde kapattı. Günün diğer maçında ise şampiyon Beşiktaş, Demirspora hükmen galip geldi.

Bu yıl da şampiyonluk amacı ile sahaya çıkacak olan İstanbullu bayan hentbolcular Antrenör Muhlis Metin ile beraber görülüyorlar. (Fotoğraf: AYDINLIK)

Türkiye Yıldız Karmalar BayanlarHentbol Şampiyonası

İstanbullu bayan hentbolcuların hedefi şampiyonluk...

BOLU (ÖZEL)

Türkiye Yıldız Karmalar Bayanlar Hentbol Şampiyonası bugün Bolu Kapalı Spor Salonunda yapılacak müsabakalarla başlıyor. Şampiyonaya iddialı bir şekilde katılan geçen yılların şampiyonu İstanbullu bayan hentbolcular bu müsabakalardan da Türkiye Şampiyonu olarak çıkmak amacındalar. Adana, İzmir, İstanbul, Ankara, Bursa ve Eskişehir bölgelerinin katılacağı şampiyona ile ilgili olarak İstanbul Karması AntrenörüMuhlis Metin şunları söyledi: "Kulüp maçları nedeni ile kısa süreli bir çalışma yapabildik. Bu çalışmalarda oyuncuları kaynaştırarak, taktik konularına ağırlık verdik. İddialıyız. Herhalde bu yıl da şampiyonluğu kazanırız."

Bolu'ya şampiyonluk amacı ile gelen İstanbul Karmasında şu hentbolcular bulunuyor: Hale, Hilal, Serpil, Serap, Deniz (Taçspor), Yüksel, Arzu, Güzin, Nilüfer, Zerrin, Nilgün (İTÜ), Oya (Kartal)...

Ertan Anadol Basketbol Hakem Kulübü Başkanı oldu

İSTANBUL

İstanbul Basketbol Hakem Kulübü Derneğinin yeni yönetim kurulu görev bölümü yaptı ve başkanlığa Ertan Anadol getirildi. Diğer üyelikler ise şöyle: 2. Başkan, Nejat Duran; Genel Sekreter, Muharrem Aydınoğlu; Muhasip, Erdinç Elmastaş, Veznedar, Necdet Meral, Üyeler: Oktay Üner, Süleyman Yaşar.

Bulgaristan'a gidecek güreşçiler belirlendi

ANKARA

Bulgaristan'da düzenlenecek 'Dankolof Serbest Güreş Şampiyonasına'' katılacak güreşçilerimiz yapılan seçme sonunda belirlendi.

Seçmeler sonunda Bulgaristan'a gidecek güreşçiler şöyle belirlendi:

48 kilo: Kuddisi Özdemir 52 kilo: Aslan Seylanlı, Fahrettin Ceylan, 57 kilo: İbrahim Akgün, 68 kilo: Oktay Aktaş, Fevzi Şeker, 74 kilo: Doğan Şahin, 82 kilo: Yakup Topuz, 90 kilo: Mehmet Öztürk, Ağır: Arif Çetin.

VOLEYBOL LİGİ

Eczacıbaşı bayan voleybolcuları bugün Çekoslovakya'ya gidiyor

ANKARA

Avrupa Şampiyon Kulüpler Bayanlar Voleybol finallerine katılacak olan Eczacıbaşı Bayan Voleybol Takımı bugün otobüsle Çekoslovakya'ya hareket ediyor.

7-9 Mart tarihleri arasında yapılacak olan şampiyonaya Rudo Hvezda, Nimse Budapeşte, Dinamo Tiran ve Eczacıbaşı Bayan Voleybol Takımları katılacak.

Güney Sanayi: 3 Taçspor: 1

Salon: Mersin Edip Buran,
Hakemler: Rıza Orhan xxx, Yekta Başeğmez xxx
GÜNEY SANAYİ: Aziz xxx, Mustafa xxx, Mehmet xx, Feyza xx, Avni xx, Aykut xxx
TAÇSPOR: İbrahim xx, Cabir xx, Rıza xxx, Cem xx, Şakir xxx, Suha xx
(Setler: 15/6, 15/17, 16/14, 15/12)
Diğer sonuçlar:
Eczacıbaşı - Muhafızgücü: 3-0
Maltepe - O.Reno: 3-1
B.Boronkay - DSİ Spor: 3-1

Köy-Koop Pazarlama Müdürlüğüne TKP'li Kocaman getirildi

ANKARA (ÖZEL)

KÖY-KOOP yönetimindeki bunalım istifaların çoğalmasına yol açıyor. Pazarlama Müdürü Yavuz Demirtaş görevinden istifa ederken, Köy-Koop Genel Müdürü Ünal Özdoğan mide rahatsızlığı geçirerek hastaneye kaldırıldı.

Pazarlama Müdürü Yavuz Demirtaş'ın istifa nedeninin "yönetimin işlerine çok karışması" olduğu bildirildi. Öte yandan Genel Müdür Ünal Özdoğan da "bunalımlı ortamdan rahatsızlanarak" hastaneye kaldırıldı.

TKP'li Cevdet Kocaman Genel Başkan Yardımcılığından sonra şimdi de Pazarlama Müdürü oldu.

"ARTIK SİZİ KURTARMAK BİZİM İÇİN DE ZOR OLACAK"

Öte yandan Köy-Koop Yönetim Kurulu üyeleri Hadi İlbaş, Mustafa Pala ve Ethem Beydoğan, Nedim Tarhan'a bir mektup göndererek şöyle seslendiler: "Artık sizi kurtarmak bizim için de zor olacak. Sizden vazgeçtik ama, azıcık yüreğinizde Köy-Koop sevgisi varsa siz de anlamsız çabalarınızdan vazgeçin de Köy-Koop'u bir an önce kurtaralım."

Tarhan'ı kooperatifçiliğin çözüm olmadığını kanıtlamak istemekle eleştiren İlbaş, Pala ve Beydoğan mektubu şöyle bitiriyorlar:

"Yaptığınızı sandığınız Olağanüstü Yönetim Kurulu toplantısı gibi, verdiğiniz Olağanüstü Genel Kurul çağrısı da geçersizdir. Kendinize gelmeniz dileğiyle, bilgilerinize sunarız."

Hiçerimez: Memurların 30 maaşlık emeklilik ikramiyeleri 60 maaşa çıkartılmalıdır

ANKARA(AA)

TÜM Kamu Personeli ve Emeklileri Haklarını Koruma Kuruluşları Konfederasyonu (Tüm-Person-Kon) Genel Başkanı Sakıp Hiçerimez, dün bir basın toplantısı düzenleyerek, "30 yıl hizmet karşılığı 30 maaş emeklilik ikramiyesinin 60 maaşa çıkartılmasına ilişkin yasa önerisinin bir an önce gerçekleşmesini beklediklerini" söyledi.

Hiçerimez, işçilerin kıdem tazminatlarının bile yetersiz kaldığı günümüzde, memur ikramiyelerinin işçi kıdem tazminatlarının çok gerisinde kaldığını belirtti.

Tüm-Person-Kon Genel Bakanı, "1978 toplu iş sözleşmelerine göre, 30 yıllık hizmeti olan niteliksiz bir işçinin kıdem tazminatı ortalama net 1 milyon 680 bin liradır. Buna karşılık 30 yıl ve daha çok hizmet görmüş yüksek öğrenimli ve müsteşarlık düzeyine ulaşmış 1200 artı 600 gösterge üzerinden aylık alırken emekliye ayrılacak olan memur statüsündeki bir kamu görevlisi ise 25 katsayıya göre, ancak 810 bin lira emeklilik ikramiyesi alacaktır" şeklinde konuştu.

Hiçerimez, parlamentoya sunulmuş bulunan yasa önerisinin, tüm siyasal kuruluşlarca, en ufak bir duraksamaya düşmeden benimsenmesini ve kabul edilmesini istedi.

"EŞEL MOBİL'DEN EMEKLİLER DE YARARLANSIN"

Öte yandan, Türkiye Asker-Sivil Emekliler Konfederasyonu Genel Başkanı Kemal Kerim Kalkan da dün yazılı bir açıklama yaparak, kamu personeli ve çalışan işçilere uygulanacağı duyurulan eşel-mobil sisteminden tüm memur ve işçi emeklilerinin de yararlanması gerektiğini söyledi.

Sükan...

(Baştarafı 1. sayfada)

kanımızın açıklamaları başta hükümet olmak üzere ilgili sorumlu makamları göreve davet edici ve halkımızı uyarıcı mahiyettedir" dedi.

Faruk Sükan, Cumhurbaşkanını böyle bir açıklama ve uyarıda bulunmaya zorunlu kılan çok ciddi sebepler olduğunu ifade ettiği demecinde şöyle dedi:

"Bu itibarla, yetkili ve sorumlu devlet müessesesi hükümet olduğuna göre, Sayın Cumhurbaşkanımızın beyanlarına esas teşkil eden konularda hükümet kamuoyunu aydınlatmalı ve tatminkar bilgiler vermelidir.

"Vatandaşlarımızı bölücülüğe, mezhep kavgasına teşvik ve tahrik eden tertipçiler, bildirileri hazırlayanlar, evlere, partilere ve gazetelere kadar dağıtanlar kimlerdir? Bunların yurt içinde ve dışarıdaki açık-gizli kuruluşlarla irtibat ve alakaları varmıdır? Bunlar hakkında yapılan kanuni işlemler hangi safhadadır?

"Bütün bu konularda hükümeti açıklamalarda bulunmaya davet ediyoruz."

Okullar bugün...

(Baştarafı 1. sayfada)

yarattı.

Öte yandan, büyük illerde bazı gruplar tarafından yayılan "Genel grevi desteklemek için genel boykota gideceğiz" türünden söylentiler, öğrencilerde, öğretim görevlilerinde ve halkta tedirginlik yarattı.

Bilindiği gibi ortaöğrenim kurumları 18 Ocakta tatile girmişler, tatil, kamuoyunun anlayamadığı ve açıkça izah edilmeyen nedenlerle 3 Marta kadar uzatılmıştı. Liselerin sömestr tatilinin uzatılması öğretim camiası ve velilerde tedirginlik yaratmıştı.

Bu arada, ortaöğrenimde yaz tatilinin 5 Haziranda başlayacağı, bütünleme sınavlarının ise 15 Temmuza kadar tamamlanmış olacağı bildirildi. Öte yandan İstanbul Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi Beytepe Kampüsü ve Kayseri Üniversitesinde de öğrenimin bugün başladığı bildirildi.

Okulların açıldığı günde, özellikle büyük il merkezlerindeki bazı grupların "genel boykot" türünden sloganlar yaydıkları öğrenildi. İlk günden bu tür söylentilerin yayılmasının, öğrenciler, öğretim görevlileri ve halkta tedirginlik yarattığı, bu kışkırtıcı söylentilerin büyük tepkiye neden olduğu öğrenildi.

DGBF,ÖĞRENCİLERİ BOYKOTA KARŞI UYARDI

Devrimci Gençlik Birlikleri Federasyonu (DGBF) Genel Başkanı Ali Tablacı dün bir açıklama yaparak bütün öğrencileri genel boykota karşı çıkmaya çağırdı ve genel boykotu Moskovacıların istediğini belirtti.

Bütün öğrencilerin okumak istediğini bildiren açıklamada genel boykot çağrılarının komandoların işine yaradığı da belirtiliyor.

Ali Tablacı, öğrencilere yaptığı çağrının yanı sıra öğretim üyeleri ve öğrenci velilerinin de genel boykota karşı bütün öğrencilerin okuma özgürlüğünün sağlanması için mücadele etmesini istiyor.

DGBF Genel Başkanı Tablacı'nın açıklaması şöyle:

"Akıllarınca Türkiye'yi Rus çizmelerine ezdirebileceklerini sanan sahte solcular gençlik içerisinde de, boykot yoluyla bu planlarını uygulamaya çalışacaklardır. Böylece okullar okunamaz hale gelecek, jandarma-öğrenci birbirine girecek, öğrenim aksayacak, halk tedirgin olacak bunca toz duman içinde boğulan öğrencilerin tepesine de Rusya oturmaya çalışacaktır.

"Biz DGBF olarak okullarımızda huzuru engelleyen, kargaşalığı artıran, gençliği bölen, gençliği jandarma ile çatıştıran, komandoları güçlendiren, genel boykota karşı bütün gençliği birleşmeye çağırıyoruz."

Sovyetler...

(Baştarafı 1. sayfada)

mel yönetimi Sovyet saldırısı haberlerini ve son günlerde çok sayıda idamın gerçekleştirildiğini yalanladı. Kabil Radyosu da son kitle gösterilerinde yakaladıkları **kişilerin** "Devrim Mahkemesi" tarafından yargılanacağını bildirdi.

SENATÖR BYRD: "YABANCI GAZETECİLERİN KABİL'E GİRMESİNE İZİN VERİLSİN"

Bu arada ABD Senatörü Robert Byrd, **Afganistan**'da yapılan kitle katliamlarını bildiren raporlardan dehşete düştüğünü belirterek, Sovyetler Birliği'nin yabancı gazetecilerin durumu kontrol etmelerine izin vermesini **istedi. Senatör M Byrd;**

"Brejnev'in yabancı güçlerin Afganistan'ın işlerine karışmalarının önlenmesi önerisinden çok etkilenmiştim" diyen Byrd, "Sovyetlerin, dünya basınının Afganistan'a giderek dış müdahalenin neden oluştuğunu görmelerine izin vereceğini umardım" dedi.

Senatör Byrd, Müslüman ülkelerin, Sovyetler Birliği'nin "Afganistan'ın etrafına bir demir perde çekerek, kadın, erkek ve çocukları katletmesine" daha şiddetle tepki göstermemelerinden şaşkınlığa düştüğünü söyledi.

PRAVDA'NIN İDDİALARI

Sovyetler Birliği resmi yayın organı Pravda gazetesi şimdi de Avrupa ülkelerine yönelik "Carter'ın maceracı siyasetine alet olmayın" biçiminde yayın yapmaya başladı.

Pravda, Carter'ın Avrupalı müttefiklerine NATO çerçevesi içinde yaptığı çağrıların, bu ülkeleri "tehlikeli bir tuzağa düşürmeyi amaçladığını" iddia etti. Gazete İngiltere ve Batı Almanya'nın en büyük tehlikeyle karşı karşıya bulunduğunu öne sürerken, bazı ülkelerin bu çağrıları dinlememesini "olumlu bir gelişme" olarak niteledi.

Öte yandan "Sovetskaya Rossiya" gazetesinin yorumcusu, Batı Avrupa'nın Afganistan'ı tarafsızlaştırma önerisinin Batının manevralarının bir parçası olduğunu ileri sürdü.

Brejnev'in, Batının, yabancı müdahalesine son vermeyi garanti etmesi halinde Sovyet askerlerinin geri çekileceği yolunda 22 Şubatta yaptığı öneriye de değinen yorumcu "Bırakın garanti etsinler!" diye yazdı.

TİKP:"Sovyetler.

(Baştaratı 1. sayfada)

yonluk Türkiye halkını bulacaktır.

"Bir süredir yurdumuzu 'zayıf halka' ilan eden sosyal-emperyalistler, Türkiye'yi Türkiyelilere mezar yapacakları tehdidini savurmuşlardır. İlan edilmemiş iç savaşın baş kışkırtıcısı Rusya'nın saldırganlığı, yurdumuz için en hayati ve güncel tehlikeyi oluşturmaktadır.

"Afganistan'ın işgalini kınamaktan kaçmarak ve Ege'deki notamlamanın kaldırılmasına karşı çıkarak teslimiyetçilikte ısrar eden CHP yönetiminin bu tutumunun Rusya'yı daha da küstahlaştırdığı ortaya çıkmıştır.

"İhanet yarışı içinde bulunan Rus Beşinci Kolu ve eylem ortakları bu tehdide de sahip çıkıyor, kargaşalık kışkırtıyor, halkı büyüyor, yurdumuzu zayıflatıyor ve düşman için zemin hazırlıyorlar.

"Hükümet suskunluğu bırakmalı, kararlı bir tutumla bağımsızlığımızı ve milli onurumuzu savunmalıdır. Göstermemiz gereken tepkinin en hafifi Moskova Olimpiyatlarına katılmayacağımızı açıklamaktır. Bizi içimizden parçalamaya ve tehditlerle boyun eğdirmeye çalışan Sovyetler Birliği'ne hakettiği cevap verilmelidir.

"Rusya'nın tehdidi güçlü bir milli savunmaya ve halkın silahlandırılmasına dayanan topyekün direnme siyasetine olan büyük ihtiyacı bir kere daha göstermiştir. Gerçekçi tutum, saldırgana karşı hazırlıklı olmaktır. Türkiye'ye göz diken Rusya'yı caydırmanın tek yolu budur".

Matthöfer...

(Baştarafı 1. sayfada)

Hans Matthöfer ABD Hazine Bakanı William Miller, Dışişleri Bakanı Cyrus Vance ve Savunma Bakanı Harold Brown'la görüşecek. Matthöfer Birleşik Amerika'da ayrıca Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası yetkilileri ile de temaslarda bulunacak.

Federal Almanya Maliye Bakanı Hans Matthöfer'in Türkiye'ye iletilecek yardım paketi kesinlik kazanmadan önce, Japonya'yı da ziyaret etmesi bekleniyor.

Gıda-İş Antbirlik yönetimini görüşmeye davet etti

ANTALYA (ÖZEL)

Antbirlik'e bağlı işyerlerinde direniş sürerken Gıda-İş Antalya Şube Başkanı Mehmet Cömert Antbirlik işvereni anlaşma masasına çağırdı. Gıda-İş Antalya Şube Başkanı Mehmet Cömert, Antbirlik işyerindeki protesto eyleminin 28. gününü doldururken Antbirlik Genel Müdürü bu protesto eylemini masaya oturarak çözümlemek yerine demagojiye dayanan demeçler vermektedir.

Antbirlik yöneticilerini 3 bin 500 işçinin ve 18 bin ortağın sorunlarına çözüm getirmeye **çağırarak** Genel Müdürü masa başına oturmaya bir kez daha davet ettiklerini belirtti.

Öte yandan önceki gün Antbirlik işvereninin tutumunu protesto etmek gerekçesiyle Antalya Cumhuriyet Meydanına çadır kurarak açlık grevine başlayan 12 kişiyi **polis** dağıttı daha sonra gözaltına aldı.

Güneydoğu Gazeteciler Cemiyeti 3. Olağan Kongresi yapıldı

DİYARBAKIR (ÖZEL)

Güneydoğu Gazeteciler Cemiyeti 3. Olağan Kongresi Diyarbakır'da, 29 Şubat günü saat 14.00 de cemiyet lokalinde yapıldı. Kongrede yeni yönetime Talat Palat, Raif Türk, Sinan Bayansal, Metin Akkaç ve Ertuğrul Pirinççioğlu seçildiler.

Berlin Film Şenliğinde "Büyük Ödül"ü B.Alman ve ABD filmleri paylaştı

İSTANBUL (ÖZEL)

Uluslararası Berlin Film Şenliğinin büyük ödülü "Altın Ayı"yı B. Alman ve ABD filmleri paylaştı.

Birinciliği paylaşan filmlerden Alman yapıtı "Palermo ya da Wolfsburg", Kuzey ve Güney Avrupa arasındaki farklılığı ana tema olarak işliyor. Film, Sicilya'dan kalkarak Almanya'nın Wolkswagen fabrikalarında çalışmaya giden bir İtalyan gencinin dramını konu ediniyor. Güney Avrupa'nın güneşi, sıcaklığı ve yoksulluğuyla Kuzey Avrupa'nın soğuğu, acımasız çalışma hayatı ve kişiyi yalnızlığa iten özellikleri arasındaki farklılığı vurguluyor.

Alman filmiyle birlikte birinciliği paylaşan Amerikan yapıtı "Heartland" ise bir çiftçi ailesinin yaşam kavgasını konu ediniyor. Bu filmin Western aleyhtarı bir nitelik taşıdığı bildiriliyor.

Yarışmada jürinin özel ödülünü de "Pipi Caca Dodo" adlı filme verdiği açıklandı. Yarışmada Türkiye'yi temsil eden Zeki Ökten'in "Düşman" adlı filminin de ilgi uyandırdığı belirtiliyor.

Batı basını Tariş olaylarını değerlendirdi

"İzmir'deki olayları TKP'nin yönettiğine dair bir çok işaret var"

ANKARA (ÖZEL)

BATININ İngiliz istihbaratı ile yakın ilişki içinde olduğu bilinen basın çevreleri Tariş olaylarını TKP'nin yönettiğini tespit ediyor. Yankı dergisinin belirttiğine göre, bu basın çevreleri İzmir'deki olayları TKP'nin yönettiği hakkında birçok işaretin bulunduğu kanısında. Yapılan yorumda, TKP'nin Demirel hükümetinin ekonomik tedbirlerine karşı büyük kitle hareketleri hazırlamak istediği ve DİSK ile devlet güçlerinin çatışmasıyla bir güç gösterisinde bulunmalarını yararlı gördüğü belirtiliyor.

Aynı yorumda İzmir'deki olayların süreceğine dikkat çekilerek, İzmir'in merkez alınmasında NATO karargahının da rol oynadığı ifade ediliyor. Bu arada, Tariş direnişinin başarısızlıkla sonuçlanmasında "ABD'nin açık tutum alması etkili olmuştur" deniliyor.

TKP, Makina Mühendisleri Odasında da devrildi

İSTANBUL(ÖZEL)

CUMARTESİ ve Pazar günleri Çınar Otelinde yapılan Makine Mühendisleri Odası Genel Kurulunda TKP'liler yönetimi kaybetti. CHP ve Dev-Yolun ortak listesi yönetime geldi.

Divan Başkanlığına 43'e karşı 113 oyla CHP-Dev-Yol ittifakının adayı Ali Osman Adak seçildi. Çalışma raporunun okunmasından sonra yapılan konuşmalarda esas olarak Afganistan'ın Rusya tarafından işgal edilip edilmediği meselesi üzerinde duruldu.

Eski Başkan Fevzi Şolt yaptığı konuşmada "İstediğiniz kadar Maocu olmadığınızı söyleyin, bugün Afganistan'ın işgalini söyleyip, sıcak denizlere inme politikasından söz ettiğiniz sürece Maocu türevleri içinde yer alırsınız" dedi. Ayrıca yapılan eleştirilere cevap mahiyetinde 2,5 saatlik konuşması sırasında, "Bir saat sonra ne olacağını bilmeden konuşuyorsunuz, hareket ediyorsunuz. Şimdi beni dinlemek zorundasınız." dedi.

Son sözü alan bir üyenin konuşması sırasında da, Fevzi Şolt konuşmacının TKP'ye karşı sözü üzerine, Fevzi Şolt elini masaya vurup TKP'lilerin bulunduğu tarafa baktı. Bu, sanki kargaşalık çıkarmak için bir işaretti. O anda ağız sataşmalarıyla birlikte sandalyeler havaya kalktı.

Her türlü çabayı göstermelerine rağmen TKP'liler yönetimden devrilmekten kurtulamadı. Yapılan seçimler sonucunda Rusya'nın Afganistan'ı işgaline karşı çıkan CHP'lilerle Dev-Yolcular ittifakı 226'ya karşı 87 oyla yönetime geldi.

Yeni Yönetim Kurulu şu isimlerden oluşuyor: Ömer Çiftçi, Mahmut Gülturan, Rafet Kutlucan, Sezai Gürü, Erdal Özvarlık, Tuygun Sabuncu ve Ergun Bekar. TMMOB Genel Kurul delegeliklerinin 50'sini CHP'liler, 45'ini Dev-Yol ve 5'ini de Halkın Kurtuluşu taraftarları aldılar.

Amasya'da 70 kireç işçisi direnişe geçti

AMASYA (ÖZEL)

Amasya-Tokat yolu üzerinde bulunan "Sağıroğlu Kireç Ocakları"nda çalışan 70 işçi direnişe geçti. Sendikasız olan işçiler hayat şartlarının düzeltilmesini istediler. İşçilerin direnişe geçmesi üzerine, işveren işçileri işten çıkarma tehdidinde bulundu. Direnişin devam ettiği bildirildi.

Ecevit'in...

(Baştarafı 1. sayfada)

Erder'in Alman Maliye Bakanına neler söylediği henüz açıklığa kavuşmamış olmakla birlikte, CHP Genel Başkanının krediler konusunda yaptığı çeşitli konuşmalar konuyu bir ölçüde aydınlatıyor.

Hatırlanacağı gibi, Ecevit, Sosyalist Enternasyonal toplantısından dönüşünde yaptığı basın toplantısında "Batı ülkeleri Demirel hükümetinin aldığı son ekonomik kararların aşırı sağcı ve Şili'de Pinochet'nin danışmanı ABD'li Friedman'ın görüşleri paralelinde olduğunu ve Türkiye'nin Güney Amerika modeli bir yapı içine sürüklendiğini görüyorlar" diyerek, kendisinin Batılılara, Güney Amerika modelinin demokrasiyle birlikte işlemesinin olanaksızlığını vurguladığını söylemişti.

Öte yandan Ecevit, son Avrupa gezisinde de Alman gazetelerinde yer alan demeçlerinde, Batının kendi iktidarı döneminde gerekli ekonomik yardımı göstermemesinden yakınmış ve ancak şimdi bu hükümet döneminde ekonomik yardıma kalkışıldığını belirtmişti.

Ecevit'in Türkiye'ye verilecek krediler konusunda bu şekilde düşündüğünü sık sık açıklamış olması, danışmanı Nejat Erder ile Matthöfer'e gönderdiği mesajda da aynı şeyleri söylemiş olduğu kanısını kuvvetlendiriyor.

BAŞBAKANLIK KADROSUNDAKİ DANIŞMAN

Bir zamanlar TİP Genel Başkanı Behice Boran'ın yakın çevresinden olarak bilinen, şimdi Ecevit'in ekonomik danışmanlığını yapmakta olan Nejat Erder, aynı zaman da halen Başbakanlık kadrosundan maaş alma ya da devam ediyor.

Demirel hükümetinin kurulmasından sonra gerçekleştirilen Demirel-Ecevit görüşmesinde CHP Genel Başkanı, başbakanlık kadrosunda bulunan bazı danışmanlarının oradan uzaklaştırılmamasını Demirel'den rica etmiş, Başbakan da bunu kabul etmişti. Ecevit'in ricası üzerine Başbakanlık kadrosunda kalmaya devam eden uzmanlardan biri de, CHP Genel Başkanının Matthöfer ile görüşmeye gönderdiği danışmanı Nejat Erder'di.

Gündüz Ökçün, notamın kaldırılmasının sorumsuzluk olduğunu öne sürdü

ANKARA (THA)

ESKİ Dışişleri Bakanı Gündüz Ökçün, Notam 714'ün kaldırılmasını sorumsuz bir davranış olarak niteledi.

Yunanistan'ın Ege'de uluslararası hava sahasında uluslararası hukuka aykırı olarak fiili durumlarını sürdürdüğünü savunan Ökçün, Yunanistan'ın herhangi bir iyiniyet jesti olmadan Türkiye'nin tek taraflı iyiniyet jestinde bulunmasının sorumsuzluk olduğunu öne sürdü.

"CHP, Yunanistan'ın NATO'nun askeri kanadına dönmesine karşı değildir" diyen Gündüz Ökçün, "Ancak bu dönüş Türkiye'nin Ege'deki ulusal haklarından ödün vererek gerçekleştirilmemelidir" şeklinde konuştu.

PTT Ankara Bölge Başmüdürlüğüne Türkoğlu atandı

ANKARA (ÖZEL)

PTT üst kademe yöneticileri arasında atamalar hızlandı. PTT Ankara Bölge Başmüdürlüğüne İzmir Bölge Başmüdürü Muammer Türkoğlunun atanması kesinleşti.

Öte yandan Emin Başer'den boşalan Ankara telefon başmüdürlüğüne ise, Mustafa Solak'ın getirileceği söyleniyor.

Ankara...

(Baştarafı 1. sayfada)

rinde, Gülhan Taşdelen ise kaldırıldığı SSK Ankara Hastanesinde öldü. Beyaz bir Murat marka otomobil ile gelen saldırganların hedef gözetmeksizin ateş ettikleri ve çalıntı olduğu bildirilen oto ile hızla kaçtıkları bildirildi. Olay yerinde 30 kadar boş mermi kovanının bulunduğu öğrenildi.

Olaydan bir süre sonra baskında kullanılan otonun ve katillerden olduğu sanılan bir kişinin yakalandığı bildirildi.

Olayda yaralananlardan Kemal Bulut, İrfan Bozkurt, Turgut Akbaba, Osman Tabanlı, Yaşar Arıkan, Şerif Bayraktar, Ahmet Kabaklı, Kemal Kökü, Nihat Uysal adlı yurttaşların kimlikleri belirlendi. Yaralıların durumunun endişe verici olduğu belirtilirken SSK Hastanesi beyin cerrahisine kaldırılan bir yaralının da komada olduğu için kimliğinin belirlenemediği, durumunun ağır olduğu bildirildi.

Öte yandan kahve baskınının, daha önce aynı semtte öldürülen sağ görüşlü üç kişinin intikamını almak amacıyla misilleme olarak yapıldığı da gelen haberler arasında.

İZMİR'DE 164 KİŞİ TUTUKLANDI

İzmir'de Tariş işletmelerinde güvenlik kuvvetlerine silahla karşı koydukları iddiasıyla yakalanan ve daha sonra gözaltına alınan 27 kişiden 15'i Ege Ordu Komutanlığı Askeri Mahkemesince tutuklandı.

Öte yandan Gültepe'de 16 Şubat günü üç polisin öldürülmesi ve 5 polisin de yaralanmasıyla sonuçlanan olaylar sırasında gözaltına alınan 200 kişiden 149'u da tutuklandı.

Bu arada dün Çakıltepe, Limontepe ve Cennettepe semtlerinde kahveleri dolaşıp halka zorla bildiri verdikleri iddiasıyla 100'e yakın kişi gözaltına alındı.

BİR ERİN ÖLDÜRÜLMESİNDEN SANIK İKİ KİŞİ YAKALANDI

6 Aralık günü İstanbul Ayazağa mevkisinde bir operasyon sırasında öldürülen er Mustafa Cecenli'nin katil zanlısı olarak iki kişi yakalandı.

İçişleri Bakanlığından yapılan açıklamaya göre, erin katili olarak tespit edilip aranan Ömer Şahin ve kardeşi İsmet Şahin, 29 Şubat 1980 günü kendilerine yataklık eden Nazım Uysal'ın evinde jandarma operasyonu sonucunda yakalandı.

Yakalananların üzerlerinden 1 adet sten, 1 adet Smit Wesson tabanca, 1 av tüfeği, 175 adet fişek ve 83 bin lira para bulundu.

Kırıkhan'da...

(Baştarafı 1. sayfada)

kadaşının çarşı içinde komandoların saldırısına uğramalarından sonra polis TİKP İlçe Başkanını ve arkadaşını gözaltına aldı. Polisin İsmet İnci'ye silah kullandığına dair ifade imzalattırmaya çalıştığı bildirildi. Aynı günlerde TİKP Reyhanlı İlçe yöneticilerinden Recep Karaçil ve Sürmeli Şimşek de iki kıraathaneyi taradıkları iddiasıyla gözaltına alındılar.

Gözaltına alınan TİKP yöneticilerine polis, kırathanenin taranması suçunu kabul ettirmeye çalıştı ve ayrıca bölgedeki devrimcilerin isimlerini vermeleri için işkence yaptı ve ölümle tehdit etti.

TİKP yöneticilerine baskı yapan polislerin başında Kasım isimli polis memurunun bulunduğu ve iki yöneticinin suçsuz yere beş gün gözaltında tutulduktan sonra mahkemede serbest bırakıldıkları belirtildi. Bu arada yasak kitap bulundurduğu gerekçesiyle gözaltına alınan öğretmen Ökkeş Demir'in halen Kırıkhan Tabur Komutanlığında tutulduğu öğrenildi.

KOMANDOLAR KURTULUŞ MAHALLESİNDE POLİSİN DESTEĞİYLE HALKA SALDIRIYOR

Öte yandan Kırıkhan ilçesinin Kurtuluş Mahallesinde yuvalanan komandolar polisin de desteğiyle halka saldırıyorlar. Ertan, Ferit Tekin ve polislikten atılma Hayati isimli şahısların başını çektiği komandolar devrimcileri silahla tehdit ediyorlar, evlere baskınlar düzenliyorlar, sağa sola ateş ediyorlar. Kimi yerde zorla evlerinden çıkarttıkları devrimcileri dövüyorlar. Komandoların herkesçe bilinen bu saldırılarına karşı polis devrimcileri gözaltına alıyor, evlerine baskınlar düzenliyor.

Bu arada TİKP Kırıkhan İlçe Başkanı İsmet İnci ve bir arkadaşına çarşı ortasında saldıran komandoların isimlerinin Adnan Öcal ve Ertan İmşen olduğu bildirildi.

HASAN YALÇIN'IN AÇIKLAMASI

Kırıkhan'da gözaltında bulunan TİKP yöneticileri ve diğer devrimcileri ziyaret eden TİKP Merkez Komitesi Başkanlık Kurulu Üyesi Hasan Yalçın bir açıklama yaparak partilerine karşı girişilen bu tertipleri protesto etti. Hasan Yalçın, TİKP'yi anarşinin içinde gösterme çabalarının boşuna olduğunu belirterek, hükümeti ve bütün ilgilileri, partilere ve halka yönelen saldırılar konusunda uyararak tedbir alınmasını istedi.

Yasak olduğu gerekçesiyle

"Türkiye Gerçeği" dergisinin dağıtımı engellenmek istendi

ANKARA(ÖZEL)

TÜRKİYE İşçi Köylü Partisi Merkez Yayın Organı "Türkiye Gerçeği" dergisinin dağıtımı engellenmek istendi. Dağıtımı yapan Tür-Da Ankara Büro Temsilcisi Uluğ Küntay gözaltına alındı.

Dün Ankara'da dağıtımı yapılan Türkiye Gerçeği Dergisinin yasak olduğu iddiasıyla polis tarafından el konulmak istendi. Derginin dağıtımını yapan Uluğ Küntay, Demokratik Parti önündeki görevli polisler tarafından çevrilerek gözaltına alındı.

Küntay'ın yanında bulunan 150 adet Türkiye Gerçeği dergisi 250 adet "Tariş olaylarının ardındaki gerçek" isimli TİKP'nin yayınladığı broşüre de el konuldu. Görevli polisler, Ankara Emniyet 1. Şube Müdürlüğüne bildirdikten sonra, şube yetkilileri Küntay'ı Çankaya Karakoluna sevkettiler. Karakolda yapılan inceleme sonucu, Türkiye Gerçeği Dergisinin yasak yayın olmadığı ve parti merkez yayın organı olduğu anlaşıldıktan sonra, Birinci Şube, Ankara Tür-Da Büro Temsilcisini yayınlarla birlikte serbest bıraktı. Ancak karakoldaki görevliler yetkili olmadığı için Küntay Emniyete götürülerek, Birinci Şube Müdürlüğü tarafından serbest bırakıldı. Uluğ Küntay 2,5 saat kadar gözaltında tutuldu.

Militaristin şahı

(Baştarafı 1. sayfada)

Savaşı yıllarında yaşamıştır? Halkın emperyalist saldırgana karşı silahlanması, bizim gibi mazlum bir ülkede özgürlükçü gelişmeleri de birlikte getirmiştir. Dünya tarihi, bunun sayısız örnekleri ile doludur.

Milletin güçlerinin yurt savunması için topyekün seferber edilmesine karşı çıkanlar, savaşı yalnız muvazzaf ordunun işi olarak görenler, halkın yurt savunmasından uzak tutulmasını isteyenler, eğer saldırganın adamları değillerse, halktan korkanlardır.

Ne ilginçtir? Dün orduya dalkavukluk ederek iktidarı ele geçirmeye çalışan bazı cuntacı eskileri, darbeciliğin iflası üzerine, bugün iktidar yolunu Rus tanklarıyla açabileceklerini hesaplıyorlar. Halka hiç bir zaman inanmadılar. Halkı tepeden inme yöntemlerle hizaya getirmeyi temel program olarak benimsediler. Darbecilik tutmayınca, bu kez de kaderlerini yeni çıkan bir emperyalistle birleştirdiler. Kıbrıs'a sefer olanda ve Ege'de kara bulutlar belirince, mehter marşı çalarlar. Karadeniz'e çıkınca süt dökmüş kediye dönerler, hatta kuzeydeki saldırganın safına geçip, Türkiye'nin yurt savunmasını baltalamaya çalışırlar.

Bunlar, dün darbecilik peşinde koşarken militaristtiler, bugün Moskova'nın savaş makinesine bel bağlarken militaristin şahı oldular.

Türkiye'nin yurt savunmasını baltalayanların solcu geçinmeleri hem komiktir, hem de acı. Emperyalist büyük devletlerin alabildiğine silahlandığı, Sovyetler Birliği'nin fütursuzca Ortadoğu'ya yüklendiği bir ortamda, tehdit altındaki mazlum bir ülkede direnme ruhunu kırmayı baş görev edinenlerin neresi solcudur? Bunlar solcu ise, şunları söyleyen Lenin sağcı olmaktadır:

"Ezilen halklar açısından, onların emperyalist büyük devletlere karşı verdikleri savaşlarda 'anavatanın savunulmasını' reddetmek, budalalık olur." (Proletarya Devriminin Savaş Programı)

Milli güvenlik dersleri konusuna yarın da devam edeceğiz.

CHP'li Yılman: "Tekel direnişinde hükümetin parmağı var"

ANKARA (THA)

CHP Hatay Milletvekili Malik Yılman, Tekel direnişleriyle ilgili olarak, "Kanımca bu direnişlerin içinde Sayın Başbakan ve Sayın Bakanın da parmağı vardır. Çünkü özel sektöre kapıları açmak için bir zemin hazırlamak lazımdır. Memlekette sigara sıkıntısı olmalıdır ki, ellerinde bir gerekçe olsun. Ajan provokatörler vasıtası ile hükümetin de bu işte parmağı olabilir" dedi.

---

30 yıldır böyle...

(Baştarafı 1. sayfada)

kesildiği bildiriliyor.

Bu arada birçok karayolunda da don nedeniyle ulaşım sık sık aksıyor, büyük ölçüde gecikmeler meydana geliyor.

Öte yandan hava sıcaklığının sıfırın altında dokuz dereceye düştüğü Konya'da, şiddetli fırtına nedeniyle evlerin kiremitlerinin uçtuğu, yüksek gerilim hatlarında meydana gelen arıza nedeniyle, 35 yerleşim merkezine elektrik verileme-

---

Tez Büro-İş işçileri "hak grevine" hazır olmaya çağırdı

Gaziantep Günko'da 750 işçi çıkarılmak isteniyor

GAZİANTEP (ÖZEL)

Merkezi Gaziantep'te bulunan Güneydoğu Tarım Satış Kooperatifleri Birliklerinde çalışan 1500 işçiden 750'si "Birlikleri işlerliğe kavuşturmak" gerekçesiyle işten çıkarılmak isteniyor.

Konuyla ilgili Ticaret Bakanının 30 Ocak 1980 günü ve 1826 sayılı yazısını dikkate alan Güneydoğu Tarım Satış Kooperatifleri Birliği Genel Müdürü imzasıyla dağıtılan bildiride, "Ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik koşullara paralel olarak birliklerimizin durumu da sarsılmış ve kuruluşlarımız maalesef personel ücretlerini bile **ödeyemeyecek** bir noktaya gelmiştir" deniyor.

Bildiride, "Birliklerimizin tüm personel gereksinimi 750'dir. Oysa bugünkü mevcut personel sayısı 1500 civarındadır. denerek personelin dikkatine adı altında şöyle deniyor:

"1— Birliklerimiz ve hazinenin daha fazla zarara uğramaması için, imza yetkili personel dışında hiç bir şekilde personel alımı yapılmayacak.

2— İhtiyaç fazlası personel tasfiye edilerek çalışan eleman sayısı mevcut iş hacmine ve finansman gereklerine uygun sayıya indirilecektir.

3— Tasfiye gereğine uygun olarak kendi isteği ile **Birliklerimizden** ayrılmak isteyen arkadaşlarımdan bu isteğini 14 Mart 1980 günü akşamına kadar bize bildirenlere kıdem ve ihbar tazminatları ödenecektir."

Hükümetin partizanca tutumu yüzünden, Güneydoğu Tarım Satış Kooperatifleri Birliklerinde çalışan odacılar bulundukları görevlerden alınarak başka görevlere sürüldü. Yerinden alınan odacıların yerine ise MHP'li komandolar yerleştirildi.

Tez Büro-İş Sendikası ise konu ile ilgili olarak yaptığı açıklamada toplu iş sözleşmesinin uygulanmaması ve işçilerin işten çıkarılması tertipleri üzerine bu işyerinde "hak grevi" başlatacaklarını açıklayarak üyelerini hazır olmaya çağırdı.

12-13. sayıda

* Genel Kongreyi İzlerken
Genel Başkan Doğu Perinçek' in 1. Genel Kongreyi Açış Konuşması
Genel Başkan Doğu Perinçek' in Merkez Komitesi Raporu Üzerine Eleştirilere Cevap Konuşması
Merkez Komitesi Üyesi Gün Zileli' nin Tüzük Değişikliği Önerisini Sunuş Konuşması
Merkez Komitesi Üyesi Hasan Yalçın' ın Konuşması
Merkez Komitesi Üyesi Mustafa Kemal Çamkıran' ın Konuşması
Parti Meclisi Üyesi M.Halim Spatar' ın Konuşması
Gülden Aydın Afganlı (Şiir)
Yurtdışındaki Afganistanlı Öğrenciler Federasyonu Temsilcisi Rengin Datfer: "Benim Feryadım Bağımsızlık Türküsüdür Sizlere"
* 1.Genel Kongre Tarafından Kabul Edilen Kararlar ve Mesajlar
* 1.Genel Kongrenin Seçim Sonuçları
Merkez Komitesi ve Merkez Disiplin Kurulu Üyelerinin Özgeçmişleri
Merkez Komitesi Başkanlık Kurulu Üyeleri
Merkez Komitesinin Diğer Üyeleri
Merkez Komitesi Yedek Üyeleri
Merkez Disiplin Kurulu Üyeleri
Merkez Disiplin Kurulu Yedek Üyeleri

Genel Dağıtım: TUR-DA Hamam Sok. No. 4 Cağaloğlu/İSTANBUL, Tel: 27 25 22
60 lira
Türkiye Gerçeği
TÜRKİYE İŞÇİ KÖYLÜ PARTİSİ MERKEZ ORGANI
ÇIKIYOR!

Aydınlık
BAYAŞ Basın-Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmeni, ORAL ÇALIŞLAR

Yazıişleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S. AYDOĞAN BÜYÜKÖZDEN
Müessese Müdürü: O. GÜRHAN ERTÜR
Ankara Temsilcisi: DOĞAN YURDAKUL

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu - İstanbul
Tel: 26 52 44 - 26 61 78
İdare Tel: 26 54 37
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri
Baskı: İst. GÜNTUR
Dağıtım: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8, Kızılay Tel: 25 38 69 ☐ İZMİR: Özgüler İşhanı, 452. Sok. 25/3, Konak Tel: 13 10 90 – 25 25 54 ☐ ADANA: Atatürk Cad.113. Sok. Sefer İşhanı Kat: 3 No:16 Tel: 103 42 ☐ TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 39 00 ☐ DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı, Kat: 3, No: 30, Dörtyol Tel: 3857

YURTDIŞI BÜROLARI
ALMANYA: Burgstr. 78 6 Frankfurt /M 60 Tel: 0611 437 595
FRANSA: 95 Rue de la Jonguiere, 75017 Paris
BELÇİKA: 188 rue Josaphat, 1030 Brüxelles Tel: 64 72 120
İSVEÇ: Görgün, Duvgrand 5/A, 1 tr. 17236 Sundbyberg, Tel: 08/296 628
HOLLANDA: Bildstr. 53, Utrecht
İSVİÇRE: Ch. des Cotes 1 1020 Renens Tel: 34 21 72

ABONE ÜCRETLERİ

Yurtiçi	Yurtdışı
3 aylık 900 TL	3 aylık 1125 TL
6 aylık 1800 TL	6 aylık 2250 TL
1 yıllık 3600 TL	1 yıllık 4500 TL

NOT: Yurtdışı abone ücretine ülkeye göre uçak postası ücreti eklenir.

İLAN TARİFESİ
2-4-6. sayfalar (Sütun/snt) 250 TL ☐ 3-5-7 sayfalar (Sütun/snt) 300 TL ☐ 8. sayfa (Sütun/snt.) 400 TL ☐ 8. sayfa renkli (Sütun/snt.) 500 TL ☐ Yayın ilanı (Sütun/snt.) 100 TL ☐ Doğum, Evlenme, Ölüm (5 sütun/snt.) 500 TL ☐ Küçük İlanlar (Kelimesi) 10 TL

22310690

Aydınlık
Kuruluş yılı: 1921
Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

9 MART 1971'İN PERDE ARKASI

①

Bir odada komutanlar toplantı yaparken, başka bir odada heyecanlı bir bekleyiş vardı

İnönü, 18 Mart günü tasfiyelerden söz ederek, "kritik bir 24 saat yaşadık" diyordu, bu olayın perde gerisi ise bir hafta öncesine rastladı

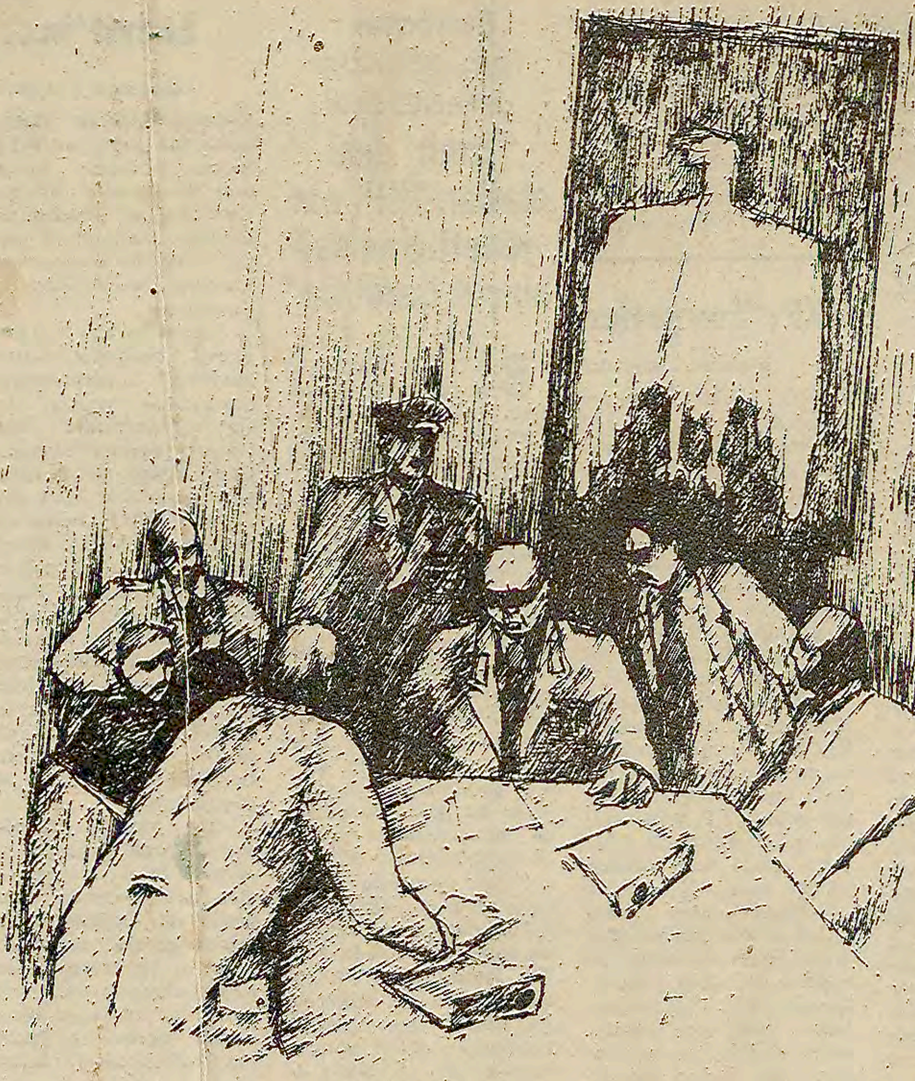

Kritik dört saat

Darbeciliğin çıkmazı

12 Mart, Türkiye'nin yakın tarihinde bir dönüm noktasıdır. Bu tarih, bir yönüyle 1960 sonrasının bitiş noktasını, diğer yönüyle de yeni dönemin başlangıcını işaret eder. Bu bakımdan 12 Mart ve öncesi gelişmelere çok kez değinilmiş, bu gelişmeler çeşitli yönleriyle ele alınmıştır.

Zamanın Başbakan Yardımcısı Sadi Koçaş ''12 Mart Anıları'' adlı kitabında bu dönemi ayrıntısıyla anlatıyor ve bazı yüksek rütbeli subayların olaylarla ilintisine değiniyor. Erim'in basın danışmanı Kurtul Altuğ'un ''12 Mart ve Nihat Erim Olayı'' kitabı da, bu dönemde ordu içindeki gelişmelere yer veriyor. Bunların yanında başka anıların da sözünü etmek mümkündür. Ancak, 12 Mart'ın ve en kritik gün diye adlandırılan 9 Mart'ın perde gerisi henüz tam anlamıyla aydınlatılmış değildir. Gazetemiz, 9 Mart'a kadar varan olayların gelişimini, başlamadan biten darbenin hazırlayıcılarının ne tür bir ruh hali içinde bulunduğunu ortaya koyan bu yazı dizisiyle, basın görevini yerine getirdiği kanısındadır. 1969-70 yılları ve 1971'in başında, ordu içindeki çeşitli güçlerin karşılıklı ilişkilerini ve çalışmalarını ortaya koyan bu dizi, konunun bazı önemli yanlarını aydınlatması bakımından tarih araştırmacıları için de yararlı olacaktır.

12 Mart döneminde Sıkıyönetim Mahkemelerinde orduyla ilgili çeşitli davalar görülmüş, bunlarla birlikte ilgili haberler basında belli ölçüde yer almıştır. Fakat bu, konunun kamuoyu tarafından tam anlamıyla bilinmesine yetmemiş, olayların üstü örtülü kalmıştır. Halbuki 12 Mart'ın bizzat kendisi, bu alandaki gelişmelerle somutlanmıştır.

Ordu içinde darbe hazırlığı yapan güçler, bütün plan ve çalışmalarını 9 Mart harekatı için düzenlemişlerdi. Şüphesiz, karşı güçler vardı ve bunlar da hazırlık içindeydi. Olaylar gelişti ve 9 Mart günü bir boy ölçüşme noktasında dayandı. Aynı günün akşamı, 9 Martçıların bir kısmında tereddütler başgösterdi, bir kısmı yüzgeri etti, kararlı olanlar azınlıkta kaldı, kısacası kamplardan biri gücünü büyük ölçüde yitirdi. Bu, ordu içindeki dönüm noktasıydı. Yeni organizasyonlar, yeni şekillenmeler üç gün sonra 12 Mart'a vardı.

Türkiye, geri bir ülkedir. Demokrasi gelişme sancısı çekmektedir. Parlamento bu anlamda, demokrasinin en önemli kurumlarından biri olarak, Türkiye halkının özgürlük mevzilerindendir. 1876 yılındaki Birinci Meşrutiyet'ten başlayarak, 1908 devrimine, Milli Kurtuluş Savaşına, 27 Mayıs hareketine kadar bütün ilerici hareketlerin parlamentoya sarılmaları bir rastlantı değildir. Bu hareketlerin kimi parlamentonun açılması amacıyla geliştirilmiş, kimi parlamento yoluyla halk birleştirilerek başlatılmış, sonuncusu da Tahkikat Komisyonları kurarak parlamentonun işlevini yok etmeye yönelmiş bir iktidara karşı gerçekleştirilmiştir.

Ne 9 Mart, ne 12 Mart böyle bir yönelime sahip değildi. Karanlık 12 Mart dönemi üzerinde fazlaca durmaya gerek yok. Ancak 9 Martçılar, ilerici bir platformla ortaya çıkmalarına rağmen, etkinliklerini parlamentoya karşı olmaları temelinde geliştirdikleri için ilericilikle açık bir çelişkiye düşmüşlerdi. Gerçi onlar, ordunun tarihte yer alan tüm ilerici girişimlerinin mirasçısı olduklarını iddia ediyorlardı, ancak bütün bu ilerici girişimlerin ''parlamentoya sarılma'' temelinde gerçekleştiğini görmüyorlardı. 9 Martçılarla, 12 Martı gerçekleştiren kişilerin birçok noktada birbirlerine karışmaları ve ''ilerici'' ya da ''gerici''nin belli olmadığı bir toz-duman havasının yaratılmasında bu olgunun büyük rolü vardı.

Yazı dizimizde, parlamentoyu savunmayan, halkla ve özgürlüklerle sıkı sıkıya birleşmeyen bir girişimin, bütün avantajlarına rağmen eninde sonunda acı bir yenilgiye uğradığını, somut ve bugüne kadar ortaya çıkmamış olaylarla vurgulamak istedik. Parlamentoyu savunmanın, Türkiye'nin tüm siyasal geçmişinde olduğu gibi, bugün de büyük önem taşıdığını düşünüyoruz. Özgürlüklerle parlamentonun, parlamentoyla Türkiye'nin bağımsızlığının bir arada düşünülmesi gereken bir ortamda yaşıyoruz. Yaşanmış olaylar da bu dersi vermektedir. Bu bakımdan, ''9 Mart 1971'in Perde Arkası'' başlıklı yazı dizimizin Türkiye demokrasisi ve bağımsızlık için yararlı olacağına inanıyoruz.

- Harekat bir kaç kez ertelenmiş, sonunda 9 Mart saptanmıştı
- Boyölçüşme başlayınca zaaflar da açığa çıktı
- Saat 19.00'da alınan karar tepkiyle karşılandı, neredeyse ikinci bir merkez oluşuyordu

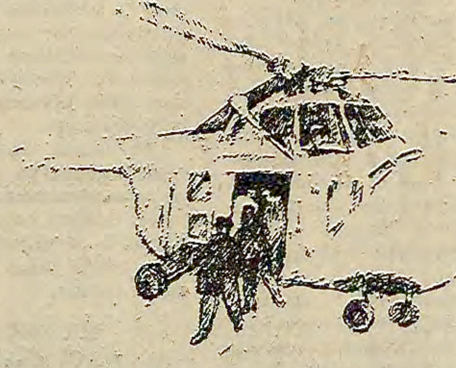

GÜRLER Paşa ağır ağır konuştu. Herkes dikkatle dinliyordu.

1971 yılının, 9 Mart gününde, Hava Kuvvetleri Karargahında yapılan Devrim Konseyi Yüksek Komutanlar toplantısında çok önemli tartışmalar yapılıyordu. Konu, Türkiye'nin kaderiydi.

Harekat birkaç kez ertelenmiş, sonunda kesin tarih olarak 9 Mart günü saptanmıştı. Saat 17.00'de mesainin bitiminden itibaren harekat içinde görev alacak subaylar yavaş yavaş Deniz ve Hava Kuvvetleri binasında toplanıyordu. Ankara'nın dört bir yanından gelen haki, siyah ve mavi elbiseli, genç ve orta yaşlı insanlar heyecanla, yüksek toplantıdan çıkacak kararı bekliyordu. Saat 16.00'da başlayan bu toplantı, henüz sona ermemişti. Bu arada birşey dikkati çekti. Deniz Kuvvetleri Komutanı, o gün mesai bitmesine rağmen evine gitmemiş, karargahında kalmıştı. Herkes tetikteydi.

Helalleştiler

ÇEŞİTLİ kişilerin alacakları görevler önceden saptanmıştı. Ankara'nın birçok noktasından subaylar, otobüslerle Mürted'de toplanacaktı. Daha sonra kendilerine verilecek talimata göre, gece yarısı birliklerini harekata geçireceklerdi. Daha önceden alınan kararlar gereği, öncelikle Ankara, İstanbul ve Diyarbakır'da olmak üzere, bütün güçler aynı anda harekete geçecek, kesin darbe bir seferde indirilecekti. Bazı subaylar yakınlarıyla helalleşerek, öpüşüp-kucaklaşarak yola çıktılar. Öyle ya, bu işin sonunda ne olacağı belli olmazdı.

Saat 20.00 oldu. Bütün subaylar Mürted'e gitmek üzere, saptanan yerlerde birikmeye başladılar. Ancak beklenen askeri araçlar ortada görünmüyordu. Herkeste bir endişe başladı. Sonradan girisimin ertelendiğine ilişkin haberler geldi. Ve subayların dağılıp evlerine gitmeleri istendi.

Bu suretle, 9 Mart akşamı Ankara'da çeşitli yerlerde biriken subaylar evlerine döndüler. Birkaç saat öncesinin şevkli havası yerini, umutsuzluğa, tedirginliğe, karamsarlığa bıraktı. Uzun çalışmalar sonucunda oluşan birlik ve kararlılık dağılmaya başlıyordu.

Anılar

EMEKLİ bir subay o anı şöyle anlatıyor:

''Kanımca 9 Mart akşamı bu harekatın başarısızlığa uğramasında, en önemli etken bütün bilgilerin günü gününe Tağmaç'a aktarılmasıydı. O gün harekete geçildiği takdirde Tağmaç'ın buna karşı koyacağı, ordu içinde bir çatışmanın kaçınılmaz olduğu fikri, herhalde kuvvet kazandı. Bu nedenle Hava Kuvvetleri Karargahında toplanan yüksek komutanlar, harekatı ertelediler. Daha doğrusu onlar böyle açıklıyordu, belki de dorukta politik bir manevra vardı. Tağmaç ve grubu akıllıydı. Büyük bir potansiyele ulaşan girişimin, en kritik anda tereddütlere sevkedilmesini planlamışlardı. Böylece, başarısızlık kesin bir biçimde noktalanacaktı. Onlar, istediklerini elde ettiler ve harekatı durdurdular. Bu noktaya erişildikten sonra, harekat yapılmayınca elbette potansiyel dağılacaktı.''

Yüksek toplantı, saat 19.00'a kadar sürdü. O saatlerde, Devrim Konseyine bağlı tüm birlikler alarma geçirilmiş, herkes bekliyordu. Harekat planına göre, devlet yönetimindeki tüm yetkililer tutuklanacak, radyoevi, emniyet müdürlükleri ve diğer önemli yerler ele geçirilecekti. Yüksek Komutanlar toplantısına katılmayan Devrim Konseyi üyeleri bir başka havacı komutanın odasında toplanmışlardı. 19.00'u az geçe bu komutan sonucu bildirmek üzere odaya girdi. Kendisinin muhalefetine rağmen, Gürler Paşa ve havacı komutanın ''Şu anda yaptığımız durum değerlendirmesi sonucu, bugün harekata geçmemiz olumsuz sonuç doğurur. Harekatımız başarılı olamaz'' dediklerini iletti. Doruktaki iki kişi, ''Biz harekat emrini tekrar vereceğiz'' demişlerdi.

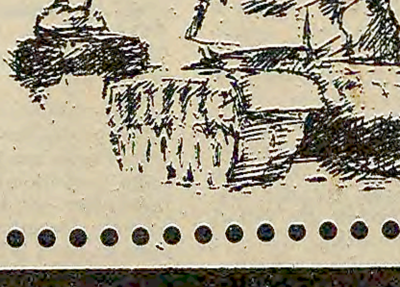

«Önce onu tutuklamalı»

ODADA bulunanlar, erteleme kararına şiddetli tepki gösterdiler. Hatta aralarında bu karara rağmen, harekata devam etme fikri gelişti. Biri, ''Şimdi ne yapmamız gerekli?'' diye sordu. Bir diğeri, ''Önce havacı komutanı tutuklamakla işe başlamalıyız'' dedi ve belindeki silahına el atarak bu düşüncesini gerçekleştirmek istedi. Bir anda odadaki gerilim tekrar yükselmişti.

Arkadaşları, heyecanlanan binbaşıyı kolundan çekerek durdurdular. Kararı tebliğ eden komutan da, ''devam'' kararındaydı. ''Ben Hava Kuvvetlerini harekete geçirebilirim'' dedi. Denizci Paşa, ''Ben de Deniz Kuvvetlerini harekata geçirebilirim'' şeklinde konuştu. Bu konuşmalar üzerine karacı albay, ''Ben de Kara Kuvvetlerini'' diye ekledi. Birkaç dakika içinde yeni bir merkez oluşuyordu ki, havacı generalin uyarısı ortamı yeniden yumuşattı. Havacı general, ''Albay, senin rütben yeterli değil, Kara Kuvvetlerini harekete geçirmek için rütben müsait değil'' diyordu.

Böylece Yüksek Komutanlar toplantısından sonra kendiliğinden oluşan ikinci toplantı da bir erteleme kararıyla noktalanıyordu. Bu durum gerek odadaki subaylar, gerekse diğerleri tarafından büyük bir hayal kırıklığı ve üzüntüyle karşılandı. Hatta, değişik bölgelerden gelen bazı subaylar birliklerine dönemediler.

Tabii, harekat içinde yer alan subaylar, ertesi gün, daha sonraki gün hep birşeyler beklediler. Birşey olmadı. Bazı subaylar şöyle konuşuyordu: 'Elinde bu kadar gücü olan bir lider mektup yazmaz, vurur. Bunlar mektup yazıyorlar, böyle iş olmaz.''

Kirişoğlu'nun ölümü

BİR emekli subayın fikri ise şu:

''Öyle tahmin ediyorum ki, Devrim Konseyi üyelerinden, Hava Kuvvetlerinde harekat için aktif bir rol oynayan Aydın Kirişoğlu Paşa, hasta olmasaydı durum değişirdi. O akşam Gürler ve havacı komutan, harekatın yapılması için kuvvet yoluyla zorlanabilirdi. Özellikle Kirişoğlu bu işi başaracaktı kanısındayım.''

Kirişoğlu, daha önce Mart başı olarak saptanan girişimlerin yapılacağı sırada aniden hastalanmış ve tedavi için İngiltere'ye gönderilmiş, bir daha da dönmemişti. Bazı çevrelerde, bu generalin orada CIA tarafından usulüne uygun şekilde öldürüldüğü kanısı vardı.

Başarısızlığın nedenleri

BEKLEYİŞ 12 Mart'a kadar sürdü. 12 Mart günü saat 13.00'de radyoda muhtıra okundu. Bu muhtırayla birlikte herşey bitmiş görünüyordu. Tabii, buna rağmen radikal subayların umutlarını tümden yitirmemeleri gerekiyordu. Ve yeniden uzun süren bir bekleyiş devam etti. Aslında karşı güçler duruma hakim olmuşlardı. Deniz Kuvvetlerindeki subayların, herkese güvenilmemesi fikri doğrulanmıştı. Artık harekat dağılmıştı.

Girişim neden başarısızlığa uğramıştı? Şüphesiz temel neden uluslararası şartların elverişsiz olması ve ülke içinde de özellikle parlamento ve özgürlüklere sahip çıkmak ve halkla birleşmek konularında yanlış yolda bulunmalarıydı. Fakat bu temel gerçekler, birçok olayda kendini gösteriyor, çeşitli politik manevralara yansıyordu. 9 Mart'ı hazırlayanlar, bir mozayik gibi biraraya gelmiş çeşitli gruplardan oluşuyordu. Bu grupların arasındaki ilginç ilişki ve çatışmaları daha sonra ele alacağız.

Yarın: DOG'un doğuşu

---

açıkça

DOĞAN YURDAKUL

Örtülü UDC

''O mahalle şunlara mezar olacak'', ''Şu mahalle bunlara mezar olacak'' derken efendileri kalktı baklayı ağzından çıkardı:

—Türkiye, Türkiyelilere nükleer mezar olacak.

Önce Sovyet yayın organı Pravda yazdı. Sonra da Sovyet Büyükelçisi, Dışişleri Bakanına sözlü olarak tekrarladı.

Böylece mezarlık edebiyatının kaynağı da belli olmuş oldu.

Tehdit, artık gözlere bile batacak kadar açık ve seçiktir. Ama bekleyin. Bu tehdidi bile millete yutturabilmek için ne mazeretler uydurulacak, ne barış ninnileri söylenecek.

—Gördünüz mü? O kadar söyledik dinletemedik. Detantı tehlikeye sokup Kuzey komşumuzu kızdırdınız. Elçiye zeval olmaz. Elçi gerçekleri söylüyor. İyisi mi hemen dış politikamızı yanlış anladıklarını falan söyleyip güvence verin de, Sovyetler Birliği biraz yumuşasın!

Ne olmuş da kızmış?

Türkiye, Afganistan işgalini kınayan dünya barış cephesinin yanında yer almış da ona kızmış.

Türkiye gittikçe yoğunlaşan tehdidi görmüş, milli savunmasını ona göre düzenlemeye başlamış da buna kızmış.

Türkiye notamı kaldırarak Yunanistan ile iyi ilişkiler kurmaya başlamış da ona kızmış.

Kızdırmamak için ne yapmak gerekirmiş? Her türlü tehdide boyun eğmek, darılmasın diye suyuna gitmek, kırk katırla kırk satırdan birini seçmek gerekirmiş.

Ne münasebet!

Bunların hepsi direnişi yumuşatmak için uydurulan yeni yalanlar.

Aslında aylardan beri, ''Haydi artık tehdit et'lercesine Rusya'ya çanak tutuluyor.

—Vay, Afganistan'ın işgalini kınıyoruz, çok yönlü dış politikayı terkediyoruz.

—Aman Güney Amerika modeli oluyoruz, karakol oluyoruz.

—Eyvah, Güney Amerika'yı da geride bıraktık, mağara devrine doğru ilerliyoruz.

—Yetişin, ilkokullara milli güvenlik dersi koyuyoruz, faşizmi ilkokullara sokuyoruz.

—İmdat, Yunanistan'la iyi ilişkiler geliştiriyoruz, kuzu kebabı oluyoruz...

Zaten son aylarda gemi azıya alıp Türkiye'yi iyice anarşi mezarlığı haline getirmeye girişmişlerdi.

Bir de bu kadar çanak tutulunca Brejnev'e artık sadece tehdit etmek kalmıştı:

''Fazla ileri gidiyorsunuz. Böyle giderseniz nükleer mezarlık olursunuz.''

* * *

Ruslar, Afganistan'a girerken ne demişlerdi?

''Amin çağırdı da ondan girdik''!

Ruslar Afganistan'a girince Rusçular ne demişti?

''Afganistan'da UDC kuruldu''!

Demek açık açık çağırmanın adı UDC oluyor. Hani şu TKP'nin yaptığı gibi.

Peki böyle kibar ve diplomatik bir lisanla çağırmanın adına ne denir?

Örtülü UDC!

Kurtuluş Savaşı yılları, tek partili yönetimde o dönemin milletvekilleri, tek bir fikir için dua ediyor.

DİN İLE DEVLET İŞLERİNİ AYIRALI 43 YIL OLDU

Din ile devlet işlerini ayıralı 43 yıl oluyor. Hâlâ din ile devlet işlerini birbirine karıştırmak isteyenler zaman zaman çıkıyorsa da, laiklik Türkiye'de yerleşmiştir denilebilir. Mezhep çatışmalarından yarar uman politik güçlerin faaliyette olduğu Türkiye'de yine de kimse açıkca laikliğe karşı çıkmamaktadır.

DUA İLE AÇILIP KAPANAN MECLİS

Cumhuriyetten önce Cumhuriyetin ilk yıllarında Türkiye'de din ve dünya işleri birbirine sıkıca bağlıydı. Din devlet yönetiminde ve dünya işlerinin düzenlenmesinde şeriat yoluyla etkisini sürdürüyordu.

Kurtuluş savaşından sonra padişahın ihaneti ve kaçışı üzerine saltanatın kaldırılması laiklikte ortam oluştu. Yine de Meclisler o günlerde dua ile açılır kapanırdı.

Atatürk'ün 1924'te hilafeti, Şeriye ve Evkaf vekaletlerinin medreseleri kaldırması, laiklik yolunda atılan ilk adım oldu. 9 Nisan 1928'de Anayasada yapılan bir değişiklikle devletin dini niteliği kaldırıldı.

İLK MUHALEFET

Devletin laik politikasına ilk dini muhalefet Atatürk'ün ölümünden hemen iki yıl sonra başladı. Milli Eğitim Bakanlığının yayınladığı bilimsel temele dayalı İslam Ansiklopedisini bahane eden Sebilürreşatçılar laiklik ilkesine karşı saldırıya geçtiler.

1946'da çok partili hayata geçişle birlikte din ve devlet işleri yine tartışma konusu oldu. Sonunda bir uzlaşma yapıldı ve 1949'da yine okullara din dersleri konuldu ve Ankara'da İlahiyat Fakültesi açıldı. 1950'lerde ise dini eğitim yaygınlaştırıldı. 1950'lerin sonuna doğru ülkede gericilik arttı.

1960 dönemi Anayasası laikliği bir adım daha ilerletti. Türkiye Cumhuriyetinin, laik bir devlet olduğu Anayasanın ikinci maddesinde yer aldı. Buna göre herkes inanç ve düşüncelerinde özgür oluyor ama dini devlet işlerine karıştırma amacı güden partilerin yaşamasına imkan verilmiyordu

---

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

19.00 HABERLER

19.05 GÜLE OYNAYA

Program ''Vücudumuz'' adlı haftanın şarkısıyla başlıyor. Sözcük oyunlarından sonra, tekerlemeler bölümünde, ''Bindim Elma Dalına'' adlı tekerleme, öykü köşesinde ''Makinaların Türküsü'' var. Program haftanın şarkısının dansla tekrarı ile son buluyor.

19.30 KADIN DÜNYASI

İzmir Televizyonundan Mansur Sunkar ile Mustafa Turanoğlu'nun hazırladıkları ve Atyen Gökçer'in sunduğu programın 1. bölümünde, kadın ve evde yapılabilecek türden çiçek konusu işleniyor. 2.Bölümde pratik bilgiler veriliyor.

20.00 HABERLER

20.35 UYKUDAN ONCE

20.45 MİNİK KONSER

Ayşe Ekici Çembolo ile Do Minör sonatını seslendiriyor.

20.50 KÜÇÜK KADINLAR

Sürekli filmin 3. bölümünde, Laurie Jo'ya olan sevgisinin aşk olduğunu anlar ve evlenme teklif eder. Jo ise Laurie'yi yalnızca arkadaş olarak görmekte, evlenmeyi ise düşünmemektedir. Ama yazarlıkta başarılar kazanacaktır.

21.35 TÜRK HAFİF MÜZİĞİ

22.00 HİLAFETİN KALDIRILMASI VE LAİKLİK

22.05 SPOR

22.50 HABERLER

HAFTADAN SEÇMELER

4 Mart Salı **21.35** TV'DE SİNEMA

TEK YILDIZ

Yönetmenliğini Vincent Sherman'ın yaptığı ve başlıca rollerini Clark Gable, Ava Gardner ve Broderick Crawford'un paylaştıkları Western filmi. Filmde Texas'ın Birleşik Devletlere katılışı ve bunun için yapılan mücadeleler anlatılıyor.

7 Mart Cuma **21.10** TV'DE TÜRK SİNEMASI

MİRASYEDİLER

Yönetmenliğini A.Gülyüz'ün yaptığı ve başlıca rollerini Metin Akpınar, Zeki Alasya'nın paylaştıkları film yine bol bol güldürecek.

9 Mart Pazar **12.15** TATİL SİNEMASI

SARI ROLLS ROYCE

Yönetmenliğini Anthony Asguith'in yaptığı filmde yine ünlü oyuncular karşımıza çıkıyor.

Rex Harrison, Shirley Maclaine, İngrid Bergman, Jeanne Moreau, Edmund Purdom, George C.Scott, Omar Sharif, Art Carney, Alain Delon, Ronald Curwer. Üç hikayeli film sarı Rolls Royce'la sahiplerinin maceralarını anlatıyor.